

**İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIF
UYUM HAFTASINA
İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ**

Zuhal ÇELİKTÜRK

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2011

**İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIF UYUM HAFTASINA
İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ**

Zuhal ÇELİKTÜRK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı
Danışman: Prof. Dr. Şefik YAŞAR**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temmuz, 2011**

ÖZET

İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIFA UYUM HAFTASINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Zuhal ÇELİKTÜRK

İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temmuz 2011

Danışman: Prof. Dr. Şefik YAŞAR

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Bu doğrultuda, araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya ilişkin uygulama, 2010-2011 öğretim yılının güz döneminde Burdur merkez ve merkeze bağlı köy ilköğretim okullarındaki; birinci sınıfları okutan 59 sınıf öğretmeni ile çocukları birinci sınıfta okuyan 419 velinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilen “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşleri Anketi” ve “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşleri Anketi” kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel çözümlemelerinde tüm bağımsız değişkenler için frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama değerleri belirlenmiş, bağımsız değişkenler arasındaki farkı test etmek için “Mann-Whitney U” ve “Kruskal-Wallis H” testleri uygulanmıştır. Açık uçlu anket sorularına verilen yanıtlar ise betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde anlamlılık düzeyi .05 olarak benimsenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğretmenler;

- İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftası’nın (İBSUH) öğrencilerin okula alışmasına, okulu tanımasına, okul kurallarını öğrenmesine yardımcı olduğu görüşündedir.
- İBSUH’da ne yapacaklarını tam olarak bilmediklerini belirtmişlerdir.

- il merkezindeki okulların daha kalabalık olması nedeniyle İBSUH'un bu okullardaki birinci sınıf öğrencilerine okula uyum sağlamak konusunda daha fazla yardımcı olduğu ve öğrencilerin okula gelme isteğini daha fazla artırdığını belirtmişlerdir. İl merkez okullarında İBSUH'un amacına daha çok ulaştığını ancak İBSUH'un süresini yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, il merkezindeki velilerin okulun ilk haftalarını çocukları için daha fazla önemsediklerini belirtmişlerdir.
- okula uyum haftası ile ilgili öğretmenlerin daha önceden bilgilendirilmesi, okul rehberlik servisinin bu sürece destek vermesi, uyum haftasındaki etkinliklerin artırılması ve öğrencilerin katılımını artırmaya yönelik çalışmalar yapılması konularında öneriler getirmişlerdir.

Veliler;

- İBSUH'da okulun kalabalık olmamasının öğrencilerin daha rahat hareket edebilmesini sağladığını, öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını ve İBSUH'un öğrencilerin okula uyumuna yardımcı olduğunu belirtmiştir.
- İBSUH'un il merkezindeki çocuklara okulu fiziksel olarak tanımak ve okul fobisinden kurtulmak konularında daha fazla yardımcı olduğu görüşündedir. Ayrıca il merkezindeki çocukların daha iyi bir okulöncesi eğitim geçirdiklerini belirtmişlerdir. Köy ilköğretim okullarında ise daha az öğrenci olduğu için uygulamanın gereksiz olduğunu, öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte okula başlayabileceğini dolayısıyla okula uyum için daha farklı bir uygulama olması gerektiğini belirtmişlerdir.
- okulöncesi eğitim almayan öğrenciler için uyum haftasının süresinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.
- aylık gelir düzeyi düşük aileler çocuklarının okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü belirtmişlerdir. Ayrıca aylık gelir düzeyi azaldıkça çocukların okula uyumu için gereken sürenin de artması gerektiğini belirtmişlerdir.
- okul rehberlik servisinin sürece destek vermesi, öğrencilerin uyum haftasına katılımlarını artırmaya yönelik çalışmalar yapılması ve okulun uyum haftasından önce fiziksel olarak hazır olması konularında öneriler getirmişlerdir. Ayrıca, İBSUH ile ilgili ailelerin de bilgilendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: İlköğretim, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftası, okula uyum, okula hazırbulunuşluk.

ABSTRACT

THE VIEWS OF TEACHERS AND PARENTS TO THE FIRST GRADE OF PRIMARY SCHOOL ADAPTATION WEEK

Zuhal ÇELİKTÜRK

Department of Primary Education, Primary School Teacher Training Program

Anadolu University, Graduate School of Education Sciences

July 2011

Advisor: Prof. Dr. Şefik YAŞAR

This study aims to determine the views of teachers and parents on primary school adaptation week. Thus, the survey research design was used in the study. Data were collected from 59 first grade primary school teachers and 419 first grade students parents in the center and rural primary schools in Burdur at the spring semester of 2010-2011 academic year.

“Questionnaire of Teachers’ Views on Primary School Adaptation Week” and “Questionnaire of Parents’ Views on Primary School Adaptation Week” which developed by the researcher were administered to collect the data. In statistical analysis of data, frequency (f), percent (%) and arithmetic mean values for all independent variables were determined. “Mann-Whitney U” and “Kruskal-Wallis H” tests were done to test the difference between the independent variables. The descriptive analysis method was utilized to analyze the answers of open-ended questions. In the data analysis, the significance level has been adopted as .05. Through the findings from the research, the following conclusions has been reached.

Teachers;

- agree that The First Grade of Primary School Adaptation Week (FPSAW) helps the students to get used to school, get to know the school and to learn the rules of the school.
- indicate that they do not know what they exactly will do in FPSAW.

- indicate that FPSAW helps more the first grade students in the schools adapt and it makes the willingness of the students to come to school increase a lot because schools in the centre of the city are very crowded. They stated that FPSAW reaches its goal in the schools in the centre of the city but the time is not enough to reach its goals. Moreover, the parents in the centre of the city give more importance to the first weeks of the schools more for their children.
- gave suggestions about the adaptation to the school that the teachers should be informed in advance, school guidance and counselling service should support this process, the activities in adaptation week should be increased and studies should be done to increase the participation of students

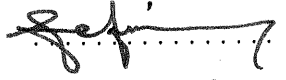
Parents;

- indicate that FPSAW provides students with more comfort on their behaviours in case of uncrowded environment in the school, increases the willingness of students to come to school and also FPSAW helps the students adapt to the school.
- agree that FPSAW is more helpful for the children in city centre to recognize the school physically and to get rid of school phobia. Moreover, they stated that children in city centre received better preschool education. Indicate that this implementation is unnecessary for rural primary schools since there are fewer students. Also they stated that students can start to school with the other students, there should be a different implementation for adaptation to school.
- stated that adaptation week is insufficient for the children who did not have preschool education in advance.
- low-income families stated that their children consider the school as unimportant and unnecessary. Furthermore, they stated that the less parents have monthly income level, the longer their children needs adaptation process.
- suggest that counselling service should support this process, the studies oriented to increase participation in the adaptation week are and schools are physically ready before the adaptation week. Also expressed that families should be informed about the adaptation week.

Keywords: Primary education, first grade of primary school adaptation week, adaptation to school, school readiness.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Zuhal ÇELİKTÜRK'ün "İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri" başlıklı tezi 21.07.2011 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği programı yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Prof.Dr.Şefik YAŞAR	
Üye	: Yard.Doç.Dr.Hüseyin ANILAN	
Üye	: Yard.Doç.Dr.Burçin TÜRKCAN	

Prof.Dr.H.Ferhan ODABAŞI
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Hayatta yoğun duyguların yaşandığı zaman dilimleri aradan ne kadar süre geçerse geçsin hep hatırlanır. Okulun ilk günü de hemen herkes için unutulmaz anlardan biridir. 2006-2007 eğitim-öğretim yılından bu yana ilköğretim birinci sınıf öğrencilerine “okula uyum programı” adı altında okullar açılmadan önce bir haftalık sürede çeşitli etkinliklerle öğrencilerin okula uyumu sağlanmaya çalışılmaktadır. Okula uyum programı; öğrencinin okula uyum sağlaması ve gelecekteki eğitim hayatında başarılı olması açısından önemli görülmektedir.

İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmanın başlangıcından bitimine kadar birçok değerli insanın katkısı olmuştur.

Araştırmanın gerçekleşmesi aşamasında değerli görüş, düşünce ve eleştirileriyle beni yönlendiren değerli danışmanın hocam Prof. Dr. Şefik YAŞAR’a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmanın gerçekleştirilmesi sürecinde değerli görüşlerinden yararlandığım Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN’e, tez jürimde bulunup değerli görüşleriyle araştırmaya katkılar sağlayan Yrd. Doç. Dr. Burçin TÜRKCAN’a ve Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ANILAN’a teşekkür ederim.

Veri toplama aracının geliştirilmesinde uzman görüşlerine başvurduğum Yrd. Doç. Dr. E. Aysın KÜÇÜKYILMAZ’a, Yrd. Doç. Dr. Ş. Dilek BELET’e, Yrd. Doç. Dr. Ali ERSOY’a, Dr. Fatih YILMAZ’a, Arş. Gör. Sibel DAL’a, Arş. Gör. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR’a ve Arş. Gör. Emel GÜVEY AKTAY’a katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Tezimin hemen her aşamasında görüş ve önerileriyle katkı sağlayan Arş. Gör. Muhammet ÖZDEN’e ve verilerin analizinde bana yardımcı olan Arş. Gör. Sayım AKTAY’a teşekkür ederim.

Araştırmanın uygulama sürecinde; anket uygulamasına katılan değerli öğretmenlerimize, velilerimize ve uygulamaların yapılmasında bana yardımcı olan okul yöneticilerine teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında desteklerini yanımda hissettiğim Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki hocalarıma ve çalışma arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin gerçekleşmesinde büyük katkısı olan, her zaman sevgisini ve desteğini hissedebildiğim değerli insan Arş. Gör. Mehmet KARABAL'a teşekkür ederim.

Yaşamım her anında varlıklarıyla beni yüreklendiren ve sevgileriyle hayatımı anlamlı kılan sevgili annem Gürcü ÇELİKTÜRK'e ve sevgili babam Mahmut ÇELİKTÜRK'e ve canım kardeşim Nihal ÇELİKTÜRK'e sonsuz teşekkür ederim.

Zuhal ÇELİKTÜRK

Temmuz, 2011

ÖZGEÇMİŞ

Zuhal ÇELİKTÜRK

İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans Programı

Eğitim

2008	Lisans	Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü – Eskişehir
2004	Lise	Alaşehir Şehitleri Anadolu Lisesi – Manisa

İş

2009 -	Araştırma Görevlisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi - Burdur
--------	---

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı	: Manisa, 1986
Cinsiyet	: Kadın
Yabancı Dil	: İngilizce

İletişim Bilgileri

İş Adresi	: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı
E-posta	: zuhalcelikturk@gmail.com

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZGEÇMİŞ	ix
İÇİNDEKİLER	x
ÇİZELGE LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	1
1.1.1. Okulöncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş.....	2
1.1.2. İlköğretimin Önemi.....	5
1.1.3. İlköğretim Dönemi Çocukların Gelişim Özellikleri	7
1.1.4. İlköğretim Birinci Sınıf Çocuğunun Sahip Olması	
Gereken Yeterlilikler	10
1.1.5. Okula Hazırbulunuşluğun Tanımı, Önemi ve Kapsamı.....	14
1.1.6. Okula Hazırbulunuşluğu Etkileyen Etmenler	17
1.1.7. Türkiye’de ve Dünyada Okula Başlama	21
1.1.8. Çocukları İlköğretime Hazırlamada Ailenin, Öğretmenin ve	
Okulun Görev ve Sorumlulukları	23
1.1.9. İlköğretim Birinci Sınıflar Okula Uyum Programı.....	28
1.2. Araştırmanın Amacı.....	30
1.3. Araştırmanın Önemi	31
1.4. Sınırlılıklar	32
1.5. Tanımlar.....	32
1.6. Kısaltmalar.....	32
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	33
2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar	33
2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	39

	Sayfa
3. YÖNTEM	44
3.1. Araştırmanın Modeli	44
3.2. Evren ve Örneklem	44
3.3. Veri Toplama Araçları	49
3.4. Verilerin Toplanması	50
3.5. Verilerin Çözümlemesi	52
4. BULGULAR VE YORUM	54
4.1. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftası ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	54
4.2. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Bağımsız Değişkenler Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular	65
4.3. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasının Etkili Biçimde Gerçekleştirilmesine Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular	73
4.4. Velilerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftası ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	75
4.5. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Bağımsız Değişkenler Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular	86
4.6. Velilerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasının Etkili Biçimde Gerçekleştirilmesine Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular	104
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	107
5.1. Sonuç	107
5.1.1. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar	107
5.1.2. Velilerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar	109
5.2. Tartışma	111
5.3. Öneriler	114
5.3.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	114
5.3.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	115
EKLER.....	116
KAYNAKÇA.....	128

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa
1. INCA Ülkelerinde İlköğretimin Yapı ve Organizasyonu	22
2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri	45
3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	46
4. Araştırmaya Katılan Velilerin Özellikleri.....	46
5. Araştırmaya Katılan Velilerin Demografik Özellikleri	47
6. Uygulanan Anketlerin Geri Dönüşü	51
7. İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşleri	54
8. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	63
9. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	66
10. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çalıştıkları Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	68
11. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Uyum Haftasına İlişkin Eğitim Alıp/Almama Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları	72
12. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Önerileriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	74
13. İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşleri	76
14. Velilerin “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	84
15. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	87
16. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Yaşadıkları Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	89
17. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Okulöncesi Eğitim Alıp/Almama Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları	94

18. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Aylık Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	97
19. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 1	98
20. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 2.....	99
21. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 3	99
22. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 4.....	100
23. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 5.....	101
24. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 6.....	101
25. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 7.....	102
26. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 8.....	103
27. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 9.....	103
28. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu	
Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	104
29. Velilerin “İlköğretim Birinci Sınıf Uyum Haftasına İlişkin	
Önerileriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	105

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalar ile ilgili bilgiler verilmiştir.

1.1. Problem

İlköğretim, Türk Mili Eğitim Sistemi içerisinde 6-14 yaş grubundaki çocukların eğitim-öğretim sürecini kapsayan sekiz yıl süreli, kesintisiz, zorunlu ve parasız bir öğretim basamağıdır (MEB, 2006). İlköğretim çağına gelen birey ilk kez planlı, programlı, amaçlı, güdümlü ve zorunlu bir öğretim süreci içine girmekte; yeni bilgi, beceri ve davranışlar kazanmaktadır. Bu yönüyle ilköğretim bireyin gelişiminde ve eğitimde kritik bir dönemi oluşturmaktadır (Gürkan ve Gökçe, 1999, s. 3). İlköğretim, üst öğrenim yaşamına devam etmeyen bireyleri yaşama hazırlama bakımından önemli bir eğitim basamağıdır (Küçüktepe, 2010, s. 86).

İlköğretime başlamak insan yaşamında oldukça önemli bir olaydır. Çünkü, çocuk ilk kez evden ayrılmakta ve hiç tanımadığı yabancı bir ortama, onu koruyabileceğini düşündüğü kişilerden (anne, baba gibi) yoksun bir biçimde girmektedir. Evde istediği zaman istediğini yapabilme özgürlüğüne sahip olan çocuk, ilk kez zil çalmadan dışarı çıkamayacağını, etrafındakilerle toplu olarak hareket etmesi gerektiğini, bir takım kurallara göre davranması gerektiğini görünce, kendisini bu ortamda rahatsız hissetmekte ve zorlanmaktadır. İlköğretime kadar böyle bir ortamla karşılaşmamış bir çocuk, yedi yaşına girmesiyle birlikte ilköğretim yaşamına başlamak ve buna uyum sağlamak durumunda kalmaktadır. Bu durum çocuğun en önemli gelişimsel görevi durumuna gelmektedir. Çocuk, ilk kez planlı ve programlı bir eğitimin gerektirdiği etkinliklere katılmak, kurallara göre hareket etmek, öğretmenin yönergelerine uymak ve daha da önemlisi okuma-yazma, matematik gibi temel becerileri öğrenmekle karşı karşıya kalmaktadır. Kısacası, okula başlamasıyla birlikte çocuğun günlük yaşamının ritmi neredeyse tümüyle değişmektedir. Kuşkusuz çocuktan da bu duruma uyum sağlaması ve başarılı olması beklenmektedir (Oktay, 2010, s. 6).

Öğrencilerin yaşamında okula, öğretmene ve arkadaşlarına ilişkin ilk izlenimlerin ayrı bir yeri olacağı söylenebilir. Uzun yıllar sürecektir okul yaşantısına başlayan çocuğa, ilköğretime adım atmasıyla birlikte olumlu ve güven verici bir ortamın yaratılması, çocuğun okula yönelik olumlu tutumlar geliştirmesine katkıda bulunacaktır. Okulun ilk günlerinde geçirilen olumlu yaşantılar, çocuğun gelecekteki okul yaşantılarını da muhtemelen olumlu etkileyecektir. Kuşkusuz, böyle bir ortamın yaratılmasında en büyük görev okul yöneticilerine, öğretmenlere, okul personeline ve ailelere düşmektedir. Bu kapsamda, çocukların kendilerini mutlu ve güvende hissedebilmeleri bakımından, öğrenmeyi kolaylaştıran olumlu öğrenme ortamlarının yaratılması ve sürdürülebilmesi büyük önem taşımaktadır (Yalın, Levent, Eroğlu, Cerrah ve Sundur, 2004, s. 67).

Uyum; toplumsal çevreye ya da bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2010). Okula uyum ise okul başarısının yanı sıra sosyal etki ve sosyal davranışlarla da ilişkili çok boyutlu bir kavramdır (Önder ve Gülay, 2010, s. 19). Bu bağlamda okula uyum için aile, öğretmen ve diğer ilgililerin çocuğa vereceği destek onun eğitiminde bu ilk adımı kolaylaştıracaktır (Bloom-Feshbach, Bloom-Feshbach ve Faughran, 1980, s. 506-518). İlköğretime yeni başlayan öğrencilere yönelik olarak yapılacak okula alıştırmaya uygulamaları, onların okula daha kısa sürede uyum sağlamalarına yardımcı olabilir. Bu kapsamda ülkemizde 2006-2007 yılından bu yana “ilköğretim okulu birinci sınıflar uyum programı” adı altında birinci sınıf öğrencilerinin eğitim-öğretime hazırlanmasına yönelik bir haftalık uyum çalışması yapılmaktadır. Bu uygulama kapsamında gerçekleştirilen eğitim-öğretime hazırlık çalışmalarından öğrencilerin ne kadar yararlanabildiğini belirlemek büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi yarar sağlayabilir.

1.1.1. Okulöncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş

Günümüzde çocukların yaşamındaki en önemli değişim, çocukların eskiye oranla daha erken yaşta evden kurum bakımına geçiyor olmalarıdır. Kadınların tam gün iş yaşamına gitmelerindeki artış nedeni ile çocuklar henüz bir yaşına bile gelmeden gündüz bakım

evlerine (kreş) gönderilmektedir. Bu nedenle çocuklar, tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar uzun süre eğitim almaktadır (Brooker, 2008, s. 4). Çocuklar okul yaşamına geçmişe göre daha erken başlamış olsalar bile programlı eğitimin temel basamağı sayılan ilköğretime başlamak bugün de insan yaşamında önemli olaylardandır (Oktay, 2010, s. 6). Comenius, 17. yüzyılda, anaokulu ile ilgili düşüncesini açıkladığı bir kitabında, okulöncesi ile ilköğretim arasındaki sürekliliğin büyük önem taşıdığını belirtmiştir (Vedeler, 1984). Başarılı bir geçiş için çocuğun yaşamındaki anahtar bireylerin ve kurumların etkili ve birbirleriyle yakın çalışması gerekmektedir. Eğitim öğretimdeki geçişlerin tümü, çocukların sosyal rollerinin yeniden düzenlenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla ilköğretime başarılı bir geçiş yapmak bireylerin sosyal rollerini ve beklentilerini büyük ölçüde değiştirmektedir (Ramey ve Ramey, 1992, s. 15-18).

Çocuğun evden okulöncesi eğitim kurumuna geçişi ile okulöncesi eğitim kurumundan ilköğretim kurumlarına geçişi oldukça farklı süreçlerdir. Okulöncesi eğitim kurumundan yararlanarak, ilköğretime başlayan çocuklar için okul ortamı tanıdık olsa bile çocuklar, ilköğretime başlarken uyum sorunları yaşayabilmektedirler. Bu sorunlar üç başlık altında incelenebilir (Güler, 2010, s. 462-466):

- Fiziksel öğelerden kaynaklanan sorunlar
- Öğretmenden kaynaklanan sorunlar
- Sınıf ve okul arkadaşlarından kaynaklanan sorunlar

Okulöncesi eğitim kurumları gerek sınıf ortamı, gerekse eğitim programları olarak ilköğretimden oldukça farklıdır (Oktay, 2010, s. 6). Okulöncesi eğitim daha çok oyun merkezli ve etkin öğrenmeye önem veren, belirli öğrenme çıktılarına daha az odaklanan bir yapıda iken; ilköğretim okuma-yazma gibi eğitsel becerilerin odaklanıldığı bir yapıya sahiptir (Güler, 2010, s. 463-464). Kırk dakikalık ders saati süresince sınıfta oturma ve ihtiyaçlarını teneffüste giderme zorunluluğu, öğretmenin yönergelerini yerine getirme şartı, isteklerini erteleme ve kendisine verilen sorumlulukları yerine getirme zorunluluğu çocuğa ilk günlerde ürkütücü gelecektir (Özgenel, 1992, s. 5-9).

Araştırmalar okulöncesi eğitim almış olan çocukların, bu eğitimi almayanlara göre daha katılımcı ve girişken olduklarını, ilköğretime daha kolay uyum sağladıklarını ve okulöncesi eğitim almamış olan çocuklara göre daha başarılı olduklarını göstermektedir (Kayta, 2005, s. 7; Bekman ve Gürselel, 2005, s. 38; Unutkan, 2006, s. 43). Yine okulöncesi eğitim almış çocukların almamış olanlara göre sosyal-duygusal uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (Oktay, 2007). Okulöncesi eğitim alınmış olsa da ilköğretime başlamak, yeni bir ortama uyum sağlamak demektir (Özgenel, 1992, s. 5-9).

Türkiye’de ilköğretim programları yeniden hazırlanarak 2005-2006 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Hemen ardından yeni hazırlanan ilköğretim programı dikkate alınarak okulöncesi eğitim programı da gözden geçirilmiş ve 2006-2007 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Bu çalışmalarla ilköğretim ve okulöncesi eğitim programı temel eğitim felsefesi ve genel özellikleri bakımından uyumlu duruma getirilmeye çalışılmıştır. Böylece okulöncesinden ilköğretime geçişte yaşanan sorunların önlenmesi amaçlanmıştır.

Eğitim ortamlarında yapılan gözlemler sonucunda, ülkemizde okulöncesi öğretmenleri ile ilköğretim öğretmenleri arasında iletişim kopukluğunun olduğu, bunun da ilköğretime geçişte olumsuz durumların yaşanmasına neden olduğu görölmüştür. Böyle bir durumda birbirinin devamı olan iki eğitim düzeyindeki farklı uygulamalar sonucunda farklılaşmalar olacak ve çocukların ilköğretime uyum sağlamaları zorlaşacaktır. Oysa gerek okulöncesi gerekse ilköğretim sınıf öğretmenin kuram ve uygulamada birbirine katabilecekleri pek çok bilgi bulunmaktadır. Okulöncesi öğretmenlerinin ilköğretim düzeyindeki beklentileri bilmesi ve çocukları bir üst eğitim basamağına bilinçli bir biçimde hazırlamasının, aynı biçimde sınıf öğretmenlerinin de birinci sınıfa başlayan çocukları tanıyarak öğretim planları hazırlamasının pek çok yararı olacaktır. Bu aynı zamanda 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren ülkemizde uygulanan yapılandırmacı eğitim yaklaşımının da bir gereğidir (Güler, 2010, s. 464).

Türkiye’de okulöncesi eğitim 2009-2010 eğitim-öğretim yılında otuz iki ilde başlatılan pilot uygulama ile zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında da yirmi beş il daha bu uygulamaya dâhil edilmiştir. Okulöncesi eğitimin zorunlu olmasıyla birlikte ülkemizde okulöncesi eğitim alan çocukların sayısında artış olmuştur. Son verilere göre 3 yaş için okullaşma oranı %4,17, 4 yaş için %16,74, 5 yaş için %61,01’dir (MEB, 2010). Bu verilere göre okulöncesi çağ nüfusunun yaklaşık %60’ı okulöncesi eğitim alırken, %40’ı okulöncesi eğitim almadan ilköğretime başlamaktadır. Dolayısıyla kimi çocuklar ilk kez ilköğretimle birlikte okul yaşamına başlamakta ve öğrenciliğin gereklerini ilköğretim kurumlarında öğrenmektedir. Kimi çocukların okulöncesi eğitim almaları, kimi çocuklarınsa alamamaları öğretmenin işini daha da güçleştirmektedir. Öğretmenin öğretim planlarını hazırlarken her bir çocuğun bireysel gelişim düzeyine göre hareket etmesi gerekmektedir. Aksi durumda sınıfta eğitim etkinliklerinden sıkılan ya da uyum sağlamada zorlanan öğrencilerin olması kaçınılmazdır. İlköğretim okullarındaki sınıf mevcutlarının fazlalığı ve fiziksel koşulların yetersizliği öğretmenlerin işini, özellikle ilk günlerde oldukça zorlaştırmaktadır.

Okulöncesi eğitim, ilköğretime başlamadan önce çocukların yalnızca matematik ve okuma-yazma gibi çalışmaların yapıldığı bir eğitim basamağı değildir. Bu dönem çocukların akademik becerilerin yanında, gerekli becerilerin kazandırıldığı bir eğitim basamağıdır. İlköğretime başlayan çocukların büyük bir hareket ve oyun ihtiyacı bulunmaktadır. Bu bakımdan okulun ilk günlerinde etkinliklerin olabildiğince eğlenceli olması öğretmenlere kolaylık sağlayacaktır. Bu bağlamda, ilköğretimin okulöncesi eğitimden farkının daha iyi anlaşılabilmesi için ilköğretimin öneminin daha kapsamlı bir şekilde ele alınması gerekmektedir.

1.1.2. İlköğretimin Önemi

Türkiye’de örgün eğitim, biri diğerine bağlı okulöncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretim basamaklarından oluşmaktadır. Eğitim sistemi içerisinde en yaygın kitleye hizmet eden ilköğretim; eğitimin toplumsallaştırma, kültürlenme ve üretken birey yetiştirme amaçlarının temel düzeyde gerçekleştirilmeye çalışıldığı bir eğitim

basamağıdır. Bu yönüyle ilköğretimin bireysel ve toplumsal yönden önemli bir işlevi vardır. Çünkü bireylerin ilköğretimde nitelikli bir eğitim almaları ile toplumun niteliği arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. İlköğretim, toplumun kültürel sürekliliğinin sağlanmasında, istikrarlı bir demokratik toplumun oluşturulmasında, halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesinde, bireyin yaşam boyu öğrenme ve gelişiminde temel bir eğitim basamağı durumundadır (Kavak, 1997, s. 17).

Bireysel ve toplumsal işlevleri göz önüne alındığında ilköğretim, çocuğun yetişkin yaşamında alacağı görevler için hazırlanmasının temelini oluşturan bir eğitim basamağıdır. İlköğretimde kazandırılan bilgi ve beceriler, bir yandan bireyin yaşama atıldığı zaman kendisi ve toplumu için daha üretken ve verimli olmasını sağlarken, diğer yandan daha ileri eğitim basamaklarındaki öğrenmeleri için temel oluşturmaktadır. Bir başka deyişle, bu basamakta kazanılan bilgi ve beceriler bireyin daha sonraki öğrenim yaşantılarındaki başarılarını büyük ölçüde etkilemektedir (Fidan ve Erden, 1998, s. 214-215; Yaşar, Sözer ve Gültekin, 2000, s. 458). Bu yönüyle ilköğretim yalnızca eğitim sistemini değil, toplumu da olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle toplumlar, tüm yurttaşlarının ilköğretim görmesini toplumsal ve ekonomik kalkınmanın önemli bir önkoşulu olarak görmektedirler (Kaya, 1977, s. 91).

Türkiye’de ilköğretimde, bireylere demokrasinin ilke ve kurallarının gerektirdiği davranışları kazandırmak, hızla gelişen bilim ve teknoloji doğrultusunda bireylerin gereksinimlerine yanıt vermek, toplumsal bilinç oluşturmak ve Atatürk devrimlerini yaygınlaştırmak gibi temel amaçların gerçekleştirilmesine çalışılmaktadır (Gökçen, 2003). İlköğretim programında belirlenen amaçların ışığı altında, belirlenmiş olan ilkeler yoluyla kendi ilgi ve yeteneklerine göre yetiştirilen öğrenci; yapıcı, yaratıcı, üretici olma, bilimsel düşünme ve toplumun çıkarlarını kendi çıkarlarının üzerinde tutma gibi niteliklere sahip, sorumluluk sahibi ve milli duyguları gelişmiş olarak yetişmektedir. Böylece, ilköğretim görmüş her öğrenci, milli birlik ve beraberlik içinde, ülkenin ilerlemesinde kendi payına düşen ödevleri en iyi ve en etkili bir biçimde başarmaya çalışmaktadır. (MEB, 1995, s. 56). Özellikle Türkiye’de, ilköğretimi bitiren pek çok çocuğun üst öğrenime devam etmeyeceği dikkate alındığında, ilköğretimde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve davranışların bireyin daha sonraki eğitim

yaşantılarında etkili olduğu gerçeği, ilköğretimin en iyi biçimde değerdendirilmesini zorunlu kılmaktadır (Göltekin, 2008, s. 68).

İlköğretimin öneminden de anlaşılacağı üzere, ilköğretim birey için temel bir eğitim basamağı konumundadır. İlköğretim dönemindeki çocukların gelişim özelliklerini bilinmesi hem eğitimcilerin ve ailelerin işini kolaylaştıracak hem de bu süreçten daha fazla verim alınmasını sağlayacaktır.

1.1.3. İlköğretim Dönemi Çocuklarının Gelişim Özellikleri

İlköğretimin ilk beş yılını kapsayan yıllar son çocukluk (somut işlemler) dönemi, son üç yılını kapsayan dönem ise ergenlik dönemi (soyut işlemler) olarak kabul edilmektedir. 6-12 yaş dönemini kapsayan son çocukluk döneminde okula başlama, eğitim-öğretim etkinliklerinin yapıldığı dönem olduğu için oldukça önemlidir. Akranlarıyla olumlu ilişkiler geliştirme, cinsiyet rolünü kazanma, toplumun kişiye yüklediğı rolleri benimseme ve öğrenme, okuma ve yazma gibi temel okul becerilerini öğrenme ve geliştirme, değerler ve vicdan anlayışını geliştirme, kendine uygun bir değer sistemi oluşturma ilköğretim dönemindeki çocukların kazanmaları gereken gelişim görevleridir (Aydın, 2002, s. 40-42). İlköğretim dönemi çocuklarının gelişim görevlerini tamamlamaları, onların bu dönemde yapacağı etkinliklere bağlıdır. Bu açıdan bu dönemin özelliklerinin bilinmesi oldukça yararlıdır. Bu dönemin özellikleri şu başlıklar altında açıklanabilir:

- **Fiziksel Gelişim:** Okulöncesi dönemde başlayan büyüme hızındaki düşme 11 yaşlarına kadar süregelir. İlköğretimin ilk yıllarında çocukların büyümesinde gittikçe artan bir yavaşlama olmasına karşın; kızlarda 11-13, erkeklerde 13-15 yaşlarında vücut biyokimyasında farklılaşmalar gözlenmektedir. Buna bağlı olarak da kız öğrenciler, 11-12 yaşına kadar erkek öğrencilerden daha kısa ve güçsüz olmalarına karşın; 16 yaşından sonra erkeklerin kızlara göre daha uzun ve iri oldukları gözlenmektedir (Erden ve Akman, 2005, s. 52).

İlköğretim çağındaki çocuklar koşma, zıplama, tırmanma gibi kalın kas becerisi gerektiren etkinlikleri rahatlıkla yapabilirken; uzun süre yazı yazma ya da küçük puntolu harflerle yazma gibi ince kas becerisi gerektiren etkinliklerde oldukça zorlanır. İnce kasları geliştikçe yazmaktan zevk alırlar, çalgı aleti çalabilirler, el sanatlarına yönelebilirler (Senemoğlu, 2009, s. 26).

- **Zihinsel Gelişim:** İlköğretimin ilk beş yılı içerisinde çocuklar, bilişsel yeterlilik bakımından çok hızlı değişme gösterirler. Bu dönemdeki çocukların zihinsel gelişimi, okulöncesi çocuklardan çok farklıdır. Artık, tersine çevirebilme kavramını kazandıklarından korunum ilkesi ile ilgili bir sorunları da yoktur. Nesnelerin fiziksel yapılarında ya da mekândaki konumlarında değişmelerle, miktar, hacim, sayı vb. özelliklerinde değişme meydana gelmeyeceğini anlarlar. Kısa ve geniş bardaktaki süt ile ince uzun bardaktaki sütün aynı miktarda olduğunu görebilir, parçalanmış çikolatalarla kalıp halinde olanın aynı miktarda olduğunu söyleyebilirler. Algılanan görüntüye göre değil gerçeği anlayarak tepkide bulunurlar (Senemoğlu, 2009, s. 46-47). Tüm dünyada çocukların somut işlemler döneminde okula başlamaları bir rastlantı değildir.

Bu dönemde çocuklar üst düzeyde gruplama yapabilirler. Bir grup nesnenin bir başka grubun alt sınıfı olabileceğini anlarlar. Örneğin, taşıtları otomobil ve kamyon gibi araçlar olarak gruplayabilir. Otomobilleri de, benzinle çalışanlar ve mazot gibi yakıtla çalışan diğer otomobiller olarak sınıflandırılabilirler (Bayhan ve Artan, 2004, s. 60). Çocuklar yine bu dönemde nesneleri belli özelliklerine göre sınıflayabilirler. Örneğin, nesneleri uzunluk, genişlik, ağırlık gibi özelliklerine göre düzenleyebilirler. Bu beceriyi kazandıktan sonra geçişleri ve dönüştürmeleri daha kolay yaparlar (Senemoğlu, 2009, s. 47). Örneğin, “Ali Elif’ten uzundur, Elif de Zeynep’ten uzun ise, Ali’nin Zeynep’ten uzun olması gerektiğini” gözleriyle görmeden mantık yürütme yoluyla yapabilirler (Erden ve Akman, 2005, s. 67).

Somut işlemler dönemindeki çocuklar benmerkezcilikten uzaklaşmışlardır. Olayları ve dünyayı, başkaları açısından da görebilirler. Ancak bu dönemde, düşünme süreçleri çocuk tarafından gözlenebilen gerçek olaylara yöneliktir. Çocuklar, somut

olduğu sürece karmaşık problemleri çözebilirler. Soyut problemleri ise çözemezler. Soyut kavramları, çevresindekileri model alma yoluyla yerinde kullanmalarına karşın anlamlarını açıklayamazlar. Çocuk yaşamında işe yarayacak problemleri çözmekten de zevk alacaktır. Ayrıca, çocuklar bu dönemde dili etkili olarak kullanmakla birlikte vatan, millet, ülke vb. soyut kavramları anlayamazlar. Soyut kavram ve deneyimlerin somut yollarla açıklanmaları gerekir. Örneğin, “sakla samanı gelir zamanı” vb. deyimler somut olarak çocuklara açıklanmalıdır (Senemoğlu, 2009, s. 46-48).

- ***Psiko-sosyal Gelişim:*** İlköğretimin ilk beş yılı, çocuğun öğrenme ve sosyal beceriler kazanma çabalarının öne çıktığı bir dönem olup, Erikson’un psikososyal gelişim evrelerinden başarılı olmaya karşı yetersizlik karmaşasının ve kimlik kazanmaya karşı kimlik krizinin yaşandığı döneme denk düşmektedir (Can, 2002, s. 135). Bu dönemdeki çocuklar bir şey üretip takdir görme çabasındadır. Başarabilirler ve takdir görebilirlerse daha iyiye gitmektedirler. Oyun çağından sıyrılmaya çalışan çocuklar, daha çok yetişkinler dünyasını gözlemlemekte ve yetişkinlerin beğenisini kazanabilmek için daha çok çalışmaktadırlar. Zamanlarının büyük kısmını okulda geçiren çocukların okul yaşamlarında çalışmaları ve bunun sonucunda ödüllendirilmeleri gelecekte yapacakları konusunda güdülenmeleri açısından oldukça önemlidir (Erden ve Akman, 2005, s. 92-93).
- ***Dil Gelişimi:*** Kendini ifade etme ve başkalarıyla iletişim kurma insanoğlunun en temel gereksinimlerinden biridir. Bu gereksinimi gidermek için kullanılan araç ise dildir. Dil, akranlar, çocuklar ve yetişkinler arasındaki tüm etkileşimlerde en önemli iletişim araçlarından biridir. Okulöncesi dönemde 4-6 yaş arasında dinlemeyle ilgili kazanımlar edinen ve konuşmaya hazır hale gelen çocuğun, dil gelişimi ilköğretim yıllarında hız kazanır. Çocuklarda, sözcük dağarcığı, hızlı ve önemli bir biçimde, ilköğretim döneminde zenginleşir. Çocuklar okuma ve yazmayı öğrendikten sonra, ilköğretim döneminde günlük yaşamda kullanması gereken sözcükleri büyük oranda öğrenir. Bu nedenle, çocukların dil gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek zengin uyarıcılar veya etkinlikler, çocukların gittikçe artan dil ögesine sahip olmalarını sağlayacaktır (Küçükkaragöz, 2005, s. 105).

Türkiye’de dil olarak Türkçe’nin temel kuralları genellikle ilköğretimin ilk beş yılında verilmeye çalışılır. İlköğretimde üzerinde durulması gereken en önemli nokta, öğrencilerin dil gelişimi bakımından özelliklerini ve kavrayış güçlerini dikkate almaktır. Bu nedenle ilköğretimin ilk sınıflarında, dilimizin ana kuralları sezdirilmeli ve dilin kurallarıyla incelenmesine özen gösterilmedir (Küçükkaragöz, 2005, s. 106).

Çocukların bu gelişim özelliklerinin yanında birtakım yeterliklerle okula başlaması beklenir. Başka bir deyişle, çocukların okula kısa bir sürede uyum sağlaması yeterliklerin kazandırılmış olmasına bağlıdır. Bu nedenle öğretmenlerin, birinci sınıf öğrencilerinin okula başlarken sahip olması gereken yeterlikleri bilmesi ve buna göre sınıf ortamındaki uygulamalara dikkat etmesi gerekir.

1.1.4. İlköğretim Birinci Sınıf Çocuğunun Sahip Olması Gereken Yeterlikler

İlköğretim birinci sınıfta eğitim ve öğretimde başarıya ulaşmak için, öğrencilerin özelliklerini bilmek, eğitim-öğretim etkinliklerini onların özelliklerine göre düzenlemek gerekmektedir (Yalçın, 1999, s. 11-12). Okula başlayan çocuklarda bir takım yeterlikler bulunmalıdır. Bu yeterlikler çocuğun uzun süreli uyum sorunu yaşamamasını engelleyerek sınıfa uyum sağlamasını kolaylaştıracaktır. Yeterlikleri, okulöncesi eğitim alan çocuklar öğretmenleri ve anne babalarından, okulöncesi eğitim almayan çocuklar ise evde anne babalarından öğrendikleriyle kazanmaktadırlar (Oktay ve Unutkan, 2007, s. 29). İlköğretim birinci sınıf çocuğunun sahip olması gereken yeterlikler şu başlıklar altında sıralanabilir (Oktay ve Unutkan, 2007, s. 30-35; Einon, 2000, s. 220; Gökçen, 2004, s. 6):

- ***Sevdiklerinden ayrı kalabilme:*** Her çocuğun bireysel farklılıklarından dolayı okula uyum süreci farklıdır. İlköğretime yeni başlayan bir çocuğun okula kolay uyum sağlayabilmesi için anneden kolay ayrılabilmesi ve ayrı kaldığında da herhangi bir aşırıya kaçan üzüntü yaşamaması gerekmektedir. Anne-babaların ve öğretmenlerin çocuklarını kendilerinden bağımsız işler yapmaya yüreklendirmesi, gerektiğinde ona rehberlik etmesi çocuğun bu olgunluk düzeyine ulaşmasında oldukça etkilidir.

- ***Kendi kendine giyinme becerisini kazanmış olma:*** İlköğretim oldukça kalabalık bir ortamdır. Çocuğun bu eğitim yaşamına olumsuz başlamaması için öncelikle kendi kendine giyinme becerisini kazanmış olması gerekmektedir. Kalabalık bir sınıfta öğretmen çocuğa her zaman bu konularda zaman ayıramayacaktır. Bu yüzden bu beceriyi kazanmış çocuklar uyum sürecini rahat atlatacaklardır. Bu beceriye sahip olmayan çocuklar ise zorlanacak ve okula gitmek istemeyeceklerdir. Böylece okul yaşamına olumsuz başlamış olacaklardır. Anne ve babaların giyinme ile ilgili davranışları çocuğun kendisinin yapmasına teşvik etmesi, okulöncesi öğretmenlerin çocukların işlerini kendilerinin yapmasına olanak tanınması, oyun ve eğlence yoluyla ayakkabısını bağlama, giyinip soyunma gibi davranışları desteklemesi bu beceriyi kazanmasında etkili olacaktır.
- ***Kendi temizliğini yapabilme ve tuvalet kontrolünü kazanmış olma:*** Çeşitli nedenlerden dolayı okullarda yeterli hijyeni sağlamak olanaklı olmamaktadır. Bu dönemde çocuklar sıkça hastalanmaktadırlar. Bunu önlemenin yollarından biri çocuğun, ilköğretim öncesi dönemde kendi temizliğini yapabilme becerisini kazanmış olmasıdır. Çocuk bu beceriyi kazanmadan ilköğretime başlamış ise öğretmen, temizlik konusunda nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda bilgiler vermeli, okulun ilk günlerinde tuvaletlerin yerini göstermeli ve sağlıklı ilgili kuralları hatırlatmalıdır. Diğer bir yeterlik de çocukların kendi kendilerine tuvaletlerini yapabilmeleri ve ders süresince tuvaletlerini tutabiliyor olmalarıdır. Eğer, çocuk bu konuda sıkıntı yaşıyorsa durum iyice gözlenmeli ve gerekiyorsa tıbbi destek alınmalıdır.
- ***Kendini ifade edebilme-İletişim kurabilme:*** Çocukların okula başladıklarında kendilerini ifade edebilecek düzeyde sözcük dağarcığına sahip olmaları ve okuldaki diğer kişilerle iletişim kurabilmeleri onların okula uyum sürecini kolaylaştıracaktır. Anne ve babalar bu becerilerin gelişebilmesi için çocuklarıyla olabildiğince her fırsatta konuşmalı ve onları dinlemelidir. İlköğretim birinci sınıf öğretmenleri de sınıfta etkin bir iletişim ortamı oluşturmalı ve her çocuğa kendini ifade etme olanağı vermelidir.

- ***Kendi sorumluluğunu taşıma:*** Çocuklar ilköğretime başladıklarında çantasına defterine sahip olmak, onları özenle taşımak, kılık kıyafetinden sorumlu olmak gibi bir takım görevlerle karşı karşıya gelmektedirler. Eğer onlara okulöncesi dönemde yaşamın diğer aşamasında taşıyabilecekleri kadar sorumluluklar ve fırsatlar verildiyse uyum sürecini daha rahat geçireceklerdir. Çocuk bu beceriyi kazanmadan ilköğretime başlamış ise birinci sınıf öğretmeni, ilk günlerden itibaren çocuğa eşyalarına sahip çıkmasını hatırlatmalı, onu çok fazla zorlamayacak ödev ve sorumluluklar vermelidir.
- ***Kalabalığa alışma-Teneffüslerde kendisini koruma:*** İlköğretime başlamakla birlikte çocuk kendisini kalabalık bir ortamda bulmaktadır. Özellikle teneffüs ziliyle birlikte çocuklar çok hızlı bir şekilde sınıftan çıkmaktadırlar. Bunun sonucu olarak da birçok kaza olmaktadır. Çocukların ani dönüş, duruş yapabiliyor ve bedenlerini kontrol edebiliyor olması ortaya çıkabilecek ani kazaları önleyecektir. Anne ve babaların, erken çocukluk döneminde çocuklarını kalabalık, enerjilerini boşaltabilecekleri ve bu sırada beden gelişimlerine katkıda bulunacak yerlere (oyun parkı vb.) götürmeleri onların kalabalığa alışmasına ve kendisini koruma becerisini kazanmasına yardım edecektir. Çocuk bu beceriyi kazanmadan ilköğretime başlamış ise birinci sınıf öğretmeni, özellikle beden eğitimi gibi derslerde beden gelişimini destekleyici etkinliklere yer vermelidir.
- ***Arkadaşlık kurma, diğer çocukların varlığına katlanabilme ve onlarla baş edebilme:*** Eğer çocuk iletişim kurma becerisini kazanmış ise arkadaş edinmesi daha kolay olacak ve okula uyumu kolaylaşacaktır. Çocukların yeni arkadaşlıklar kurabilmesi, onların varlığını kabul etmesi, kendi özelliklerine uygun gruplara katılabilmesi çocuğun kendine güvenini artırarak sosyal ve duygusal anlamda kişiliğine olumlu katkılar sağlayacaktır. Bu aynı zamanda çocuğun ilköğretime uyumunu kısa sürede sağlayarak okul başarısını artıracaktır. İlköğretimden önce bu özelliklerin kazanılabilmesi için ailelere ve okulöncesi öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. İlköğretim birinci sınıf öğretmeni de okulun ilk günlerinden

itibaren çocukların birbirleriyle tanışmalarını sağlayıp her çocuğun birbiri ile etkileşimde bulunmasını sağlayacak etkinlikler düzenlemelidir.

- ***Sırada dik ve belli bir mesafede oturabilme:*** Çocuğun bedeninin düzgün gelişmesi oldukça önemlidir. Çocuğun sırasında otururken hem dik hem de masaya mesafeli bir biçimde oturması gerekmektedir. Doğru oturma biçimi ilköğretime geçişi kolaylaştırırken, bir yandan da küçük yaşlarda oluşabilecek fiziksel bozuklukları önlemede etkilidir. Bu konuda özellikle ilköğretim birinci sınıf öğretmeni, çocukların okula başladıkları ilk günden itibaren sıraya nasıl oturacakları, yazı yazarken, kitap okurken defter ve kitaplarını nasıl tutacakları ve bedenlerini nasıl konumlandıracakları ile ilgili çocuklara yardım etmelidir.
- ***Okuma ve yazmaya hazırlayıcı ön yeterlikleri kazanmış olma:*** Çocukların okuma-yazmaya hazır olabilmesi için öncelikle öğrenmeye açık ve istekli olması ve el-göz koordinasyonunun gelişmiş olması gerekmektedir. İlköğretimden önce bu özelliklerin kazanılabilmesi için ailelere ve okulöncesi öğretmenlerine görevler düşmektedir. İlköğretim birinci sınıf öğretmeni de okulun ilk günlerinde çocukların bu özelliklerini gözlemlemeli, eğer bu özellikleri kazanmamış öğrenciler var ise bunları destekleyen etkinlikler düzenlemelidir.
- ***Konsantrasyon süresini yeterince kazanmış olma:*** Çocuk ilköğretimde ders süresi kırk dakika olduğu için uzun süre dikkatini yoğunlaştırmakta zorlanacaktır. İlköğretime başlamadan önce yapılacak etkinliklerle çocuğun dikkat süresi uzatılabilir.
- ***Öğretmenin verdiği yönergelere uyma:*** Çocuğun, öğretmenin yönergelerini doğru olarak algılaması ve gereklerini yerine getirmesi eğitim yaşamında başarılı olmanın şartlarından biridir. Bu nedenle öğretmenler, yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde vermeli, karmaşık beceriler için yönergeler kademeli olarak verilmeli ve çocukların anlamadığı durumlarda yinelenmelidir.

- ***Sırasını bekleme, başladığı bir işi sonlandırma, sabır gösterme:*** Sorumluluk bilincini kazanmış olan çocukların, başladığı bir işi tamamlama ve sabır gösterme gibi davranışları göstermesi beklenmektedir. Çocuğun ilköğretim gibi kalabalık ortamlarda bu tür davranışları gösteriyor olması, onun ortama ve içine girdiği gruba uyumunu sağlayarak başarısına olumlu katkılar sağlayacaktır.
- ***Temel akademik becerilere sahip olma:*** Çocukların okuma-yazma ve matematik gibi çalışmaları başarabilmeleri için belirli akademik becerilere sahip olarak ilköğretime başlaması gerekmektedir. Ebeveynleri ve okulöncesi öğretmenleri, çocukların ilköğretim öncesi bu becerileri kazanabilmeleri için çeşitli çalışmalar yaptırmalıdır.

Bu özelliklerin çocuklarda kazanılmış ya da yetersiz olmasının belirlenmesi ilköğretim birinci sınıf öğretmenin en önemli görevlerindendir. Okula belli yeterliklerle gelmiş çocukların okula hazır olması beklenmektedir. Okula hazır olmak ise alanyazında “okula hazırbulunuşluk” kavramı adı altında açıklanmaktadır.

1.1.5. Okula Hazırbulunuşluğun Tanımı, Önemi ve Kapsamı

İlköğretime hazırlık, öğrenmeye hazırlık ve okula hazırlık olmak üzere iki farklı başlıkta ele alınmaktadır. Öğrenmeye hazırlık, çocuğun öğrenebilmesi için gerekli olan fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimi kapsarken; okula hazırlık, çocuğun okul yaşamında başarılı olabilmesi için gerekli becerileri elde etmesini sağlayan özellikler olarak görülmektedir (Albayrak, 2000, s. 46)

İlköğretim bireylere temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı bir eğitim basamağıdır. Bu dönemde geçirilen öğrenme yaşantıları kişinin ileriki yaşamını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle okula hazırbulunuşluk oldukça önemli bir kavramdır. Okula hazır olan çocuklar, daha kolay uyum sağlayacakları için temel bilgi ve becerileri kazanmakta zorlanmayacaklar, çevresiyle daha iyi etkileşime girerek daha başarılı ve mutlu bir eğitim-öğretim yaşamı geçireceklerdir.

Okula başlama çocuklar açısından oldukça önemlidir. Hazırbulunuşluk ise çocuğun okula başlamasında oldukça kolaylaştırıcı bir etmendir. Okula başlamaya hazır olan bir çocuk evden ya da okulöncesi eğitim kurumundan ilköğretime daha kolay geçiş yapacaktır. Bu geçiş sırasında diğer sorunlarla baş etmek zorunda kalmayacaktır. Okula başlamaya hazır olmayan ya da eksik hazır bulunuşluktaki çocukların ise evden, anneden ayrılma, yeni bir ortama uyum sağlama, yeni arkadaşlar ve öğretmenlerle iletişim kurma, öğretmenin yönergelerine uyma, dikkatini uzun süre belli bir konu üzerinde yoğunlaştırma, okuma-yazma ve matematik gibi derslerdeki konuları öğrenme, öğrendiklerini tekrar etme ve geliştirme gibi pek çok durumda ortaya çıkan sorunlarla baş etmeleri hiç de kolay olmamaktadır (Gürkan, 2009, s. 5).

Okula hazırbulunuşluk ya da okul olgunluğu kavramı ilk defa 1964 yılında Ulusal Erken Çocukluk Eğitimi Derneği (National Association for the Education of Young Children) tarafından vurgulanmış ve “bir çocuğun okula başlamadan önceki evrede edindiği yeteneklerin toplamı” şeklinde tanımlanmıştır (Skeete, 2006, s. 2). Bu kavram kimi kaynaklarda “okuma olgunluğu”, “okula ya da okumaya hazırlıklı olmak” ve “genel okul olgunluğu” olarak da belirtilmektedir. Okula hazırbulunuşluk ile ilgili değişik tanımlamalar yapılmıştır. Bunlar aileler, eğitimciler ve politikacılar tarafından farklı boyutlara dikkat çekilerek yapılmış tanımlardır (Powell, 2010, s. 26). Thorndike, okula hazırbulunuşluğu sinir sisteminin öğrenmeye hazır duruma gelmesi olarak tanımlamıştır (Binbaşıoğlu, 1995, s. 239). Hazırbulunuşluk, bireyin bir beceriyi yapabilecek olgunluğa ulaşmasının yanı sıra, o beceri için basamak oluşturacak bilgi, istek, tutum gibi temel yaşantılara sahip olmasıdır (Avcı, 2003, s. 45). Örneğin, çocuğun okula başladığı zaman yazmayı öğrenebilmesi için parmak kaslarının olgunlaşmasının yanı sıra kalemi tutmayı daha önceden bilmesi gerekmektedir. Thackray (1971) her türlü öğrenme için hazırbulunuşluğu, çocuğun herhangi bir duygusal zorluğa uğramadan, kolayca ve yeterli bir biçimde öğrenebileceği dönem olarak tanımlamaktadır (Akt. Oktay, 1983, s. 4). Gürkan (2009, s. 4) ise, okula hazırbulunuşluğu, “çocuğun tüm gelişim alanlarındaki temel bilgi ve becerilerle donanmış, kendine güvenen, kendisi ve çevresi ile barışık bir biçimde duygusal karışıklığa uğramadan ilköğretime başlaması ve ilköğretimdeki etkinliklere ilgi ve istekle katılabilmesi” olarak tanımlamıştır.

Okula hazırbulunuşluk oldukça kapsamlı bir kavramdır. Yapılan tanımlardan da görüldüğü gibi okula hazırbulunuşluk; çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal ve dil gelişimi alanlarını ve bu gelişim alanlarındaki becerileri ve özellikleri kapsamaktadır. Hazırbulunuşlukla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler şöyle açıklanabilir:

- **Gelişimsel Görüş:** Çocukların gelişimleri için içsel saatleri bulunmaktadır ve hazır olmaları, ağırlıklı olarak biyolojileri tarafından etkilenmektedir (May ve Kundert, 1997, s. 73). Gesell İnsan Gelişimi Enstitüsü'nün (1982) açıklamasına göre çocukları okula hazırlamanın, doğal potansiyellerinin gelişmesine izin vermekle gerçekleştiğine inanılmaktadır. Bu görüşe göre gelişimsel olarak yapılması gereken çok şey yoktur; önemli olan bu gelişim sürecini beklemektir. Çocukların daha fazla duygusal, sosyal ve zihinsel gelişmeleri için zamana gereksinimleri vardır (Akt. Esaspehlivan, 2006, s. 11).
- **Çevresel Görüş:** Bu görüşü benimseyenler gelişimsel yaklaşımdan farklı olarak, okula hazırlığı yalnızca çocuğun beceri ve bilgisi gibi dışsal kanıtlarla ele almaktadır. Gereken becerileri sergilemeyen çocukları beceri ve bilgi öğretme programlarına yönlendirirler (Dockett ve Perry, 2002, s. 5). Meisels'e (1998) göre hazırbulunuşluk, öğretmen ve öğrencilerin ulaşabileceği temel bir hedeftir, hazır olmanın ölçütleri sabit ve evrenseldir, çocuklar ya hazırdırlar ya da değildirler. Eğer çocuklar okula hazır değillerse, eksik oldukları beceri ve bilgileri belirlenir ve kazandırılır (Akt. Koçyiğit, 2009, s. 10).
- **Sosyal-Yapıcı Görüş:** Sosyal-yapıcı görüş, hazırbulunuşluğu çocuğun içinde bulunduğu sosyo-kültürel koşullar açısından ele almaktadır. Graue (1992, s. 225-242) okula hazırbulunuşluğu okul, aile ve çevre tarafından oluşturulmuş düşünce ve anlamların 'okul deneyimine katılımı' olarak açıklamaktadır. İnancılar, beklentiler, anlayışlar, okul deneyimleri ve okulun var olduğu toplum hazırbulunuşluğu tanımlamaktadır. Bu görüş, gelişimin değişkenliğini bir eksik olarak algılamadan kabul etmektedir (Dockett ve Perry, 2002, s. 5).

- **Etkileşimli Görüş:** Etkileşimli görüş, hazır olmayı çocuğun yaşadığı çevrenin özellikleri ile kendi özellikleri arasındaki ilişkiye bağlı olarak görmekte ve her birinin diğerini etkilediğine inanmaktadır. Hazırbulunuşluk, çocuğun daha önceki deneyimleri, genetiği, gelişimsel aşaması ve karşılaştığı geniş bir yelpazeye yayılan sosyokültürel deneyimlerinin birbirlerine etkisinden oluşan ilişkiye dayalı, her çocuğa uygulanabilen bir olgudur. Bir başka deyişle diğer görüşlerin kimi öğelerini barındırmaktadır. Çocuk kendi öğrenmesinde, gelişmesinde ve yaşadığı çevrede katılımcıdır; aynı biçimde çevresi ve çevresinde yaşayanların da çocuk üzerinde etkisi bulunmaktadır (Dockett ve Perry, 2002, s. 5-6).

Okula hazırbulunuşlukla ilgili olarak çeşitli tanımlar yapılmakta ve kapsamı çeşitli görüşlerle açıklanmaya çalışılmaktadır. Ancak, okula hazırbulunuşluğun daha iyi anlaşılabilmesi için okula hazırbulunuşluğu etkileyen etmenlerden söz etmek gerekmektedir.

1.1.6. Okula Hazırbulunuşluğu Etkileyen Etmenler

Çocuğun yeni bir duruma kolaylıkla uyum sağlayabilmesi, çocuğun kişisel özellikleri kadar yeni ile eski yaşantısı arasındaki uyumuyla olanaklı olmaktadır. Okulöncesi eğitim döneminden ilköğretime geçişte kimi öğrenciler zorlanırken kimi öğrenciler hiç zorlanmamaktadır. Buradaki en önemli etmen çocuğun okula hazırbulunuşluğu ile açıklanabilmektedir. Çocuğun ilköğretimin taleplerini kolayca yerine getirebilmesi bireysel özelliklerine olduğu kadar çevrenin ona sağladığı olanaklarla da yakından ilişkilidir. Okula hazırbulunuşluğu etkileyen etmenler; fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve çevresel etmenler olarak belirtilebilir. Bu etmenlerin birbirinden bağımsız olmadığı, birindeki eksiklik ya da yetersizliğin diğerlerini de etkilediği görülmektedir (Oktay, 2007, s. 269-270).

- **Fiziksel Etmenler:** Fiziksel etmenler sağlık durumunu, büyümeyi ve engelleri kapsamakta, ayrıca ince ve kalın motor beceriler gibi fiziksel yetenekleri ve doğumdan önce, doğum sırasında ve doğumdan sonraki koşulları da içermektedir (Halle, Zaff, Calkins ve Margie, 2000, s. 24-29). Okula başlamak için çocuğun

belirli bir yaşı erişmiş olması yeterli olmamaktadır. Çocukta bulunması gereken en önemli niteliklerden biri çocuğun sağlıklı ve normal bir beden gelişimine sahip olmasıdır. Çocuk, okula başladığında yaşıtlarının boy ve kilosuna yakın bir düzeye ulaşamamışsa, bu durum onun için birtakım sorunlar ortaya çıkaracaktır. Çocuğun kalem tutabilmesi için ince kas becerilerinin gelişmiş olması gerekmektedir. Aynı biçimde görme ve işitme açısından da çocuğun sağlıklı olması gerekmektedir. Aksi halde, iyi göremediği ve iyi işitemediği için öğretmenin verdiği yönergeleri anlamayan dolayısıyla o yönergelerin gereğini yapamayan çocuk, başarısızlığı erken yaşta tatmış olacaktır (Oktay, 2007, s. 270-272).

- **Zihinsel Etmenler:** İlköğretim dönemi zihinsel gelişimin en yoğun olduğu dönemdir. Çocuklar okuma-yazma ve matematik gibi temel becerileri ilköğretim döneminde kazanır ve geliştirirler. Çocuktaki öğrenme yeteneğini etkileyen bir başka önemli özellik de zekâdır. Zekâ, çocuğun anne-babadan almış olduğu önemli kalıtsal özelliklerden biridir. Kalıtsal özelliklerle birlikte çevre koşulları zekâ gelişimi üzerinde oldukça etkilidir. Ancak, bu kalıtsal özelliği daha iyi geliştirebilmek için uygun çevresel koşullar gerekmektedir. Uygun olmayan çevre koşullarının zekâ gelişimini olumsuz yönde etkilediği yapılan araştırmalarla doğrulanmıştır (Oktay ve Unutkan, 2003, s. 147).
- **Duygusal Etmenler:** Çocuğun kendisini nasıl gördüğü, başkalarının duygularını anlama yeteneği ve kendi duygularını yorumlayıp ifade etme yeteneği bu kapsama girmektedir (Halle, Zaff, Calkins ve Margie, 2000, s. 30). Okulun isteklerini karşılamada başarılı olabilmek için beden sağlığı kadar önemli olan bir başka nokta da duygusal olarak sağlıklı ve dengeli bir kişilik yapısına sahip olmaktır. Duygusal olarak engeli olan, aşırı derecede duyarlı ve anneye bağımlı, anneden ayrılmakta zorluk çeken çocukların okuldaki öğrenme etkinliğine katılmaları çok güç olacaktır. Anneden ayrılmaları, diğer çocuklara göre daha uzun süren çocuklar bunu başardıklarında, sınıf arkadaşları öğrenme sürecinin büyük bölümünü aşmış olurlar. Çocuklar bu kez de onlardan geri kalmış olmaları nedeniyle hayal kırıklığına uğrarlar. Duygusal olarak sağlıklı olmanın en belirgin işareti, çocuğun insanlarla

(yaşıtları ve yetişkinler) rahatça iletişim kurabilmesi ve öğrenme konusunda isteklilik göstermesidir (Oktay, 2007, s. 278-281).

- **Sosyal ve Çevresel Etmenler:** İlköğretim dönemindeki çocuğun sosyal ve çevresel öğelerini büyük ölçüde ailesi oluşturmaktadır. Çocuklar aile içindeki duygusal ve sosyal etkileşimlerden etkilenmekte ve bunu okula başlarken de okula karşı tutumlarıyla yansıtmaktadırlar. Duygusal ve sosyal açıdan okula hazır olmayan çocuklara karşı, öğretmenin tutum ve davranışı çocuğun tüm okul yaşamını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir (Yazıcı, 2001, s. 5-6). Toplumsal çevre koşullarının çocuğun gelişmesinde önemli rolü olduğu ve özellikle yaşamın ilk yıllarında içinde yaşadığı aile ve yakın çevrenin sağladığı olanakların çocuğun duygusal, toplumsal ve zihinsel gelişimindeki rolüne değinen görüşler giderek daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle ev ortamı, çocuğun yaşamının ilk beş yılında önemli bir temel eğitim kurumudur. Aile ortamı, çocuğa sağladığı olanaklar ve kazandırdığı deneyimlerle onu evden sonraki ikinci en önemli eğitim kurumu olan okul yaşamına hazırlamaktadır. Ekonomik koşullar, oyun ve çeşitli sosyal deneyimler için ortam ve olanaklar, evdeki iletişim ortamı, okuma yazmaya karşı tutum, çocuğun güven ve kişilik gelişimini etkileyen anne-baba ilişkileri, ev ortamını oluşturan nitelikler olarak sıralanabilir (Unutkan, 2006, s. 13-14).

1990'ların sonuna doğru National Education Goals Panel (Ulusal Eğitim Hedefleri Paneli) erken çocukluk eğitiminde kimi önemli noktalara vurgu yaparak çocukların okula hazır olmasına yardımcı olmuştur. Bu panelden on yıl sonra okulöncesi eğitim kimi ülkelerde zorunlu duruma gelmiştir. 2000'li yıllara gelindiğinde ise okula hazırbulunuşlukla ilgili kimi etmenler dikkat çekmeye başlamıştır. Ulusal Eğitim Hedefleri Paneli (UEHP)'de (1998) bu etmenler üç başlıkta toplanmıştır. Bunlar şöyle açıklanabilir:

1. **Çocuğun hazırbulunuşluğu:** UEHP çocuğun hazırbulunuşluğunda fiziksel, bilişsel, sosyal, duygusal gelişimi ve erken çocukluk eğitiminin önemi üzerinde durmuştur. Panelde yapılan tartışmalar sonucunda çocuğun okula hazırbulunuşluğunda beş önemli nokta öne çıkmıştır.

- *Fiziksel ve motor gelişim:* Genel olarak çocuğun fiziksel ve motor gelişimi üzerinde durmakta ve doğum öncesi dönemdeki olayların da incelenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.
- *Sosyal ve duygusal gelişim:* Çocuğun okula başarılı bir biçimde uyumu için sosyal ve duygusal gelişimin düzeyini ele almaktadır.
- *Bilişsel gelişim ve genel bilgi:* Genel olarak çocuğun zihinsel gelişimi üzerinde durmaktadır.
- *Dil gelişimi:* Çocuğun sözel dilini ve okuryazarlığını ifade etmektedir. Sözel dil dinleme, konuşma ve kelime bilgisini; okuryazarlık ise harfleri tanıma, olayları sıraya koyma, yazıda sembolleri tanımayı içermektedir.
- *Öğrenme yaklaşımı:* Çocuğun bilgi ve kapasitesiyle öğrenme yaklaşımı arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir.

2. Okulların hazır olması: UEHP çocukların öğrenme ve gelişimleri için uygun okulların olması gerektiği üzerinde durmuştur. Panelde yapılan tartışmalar sonucunda okulların hazır olması ile ilgili önemli noktalar üzerinde durulmuştur. Buna göre okullar:

- Ev ve okul arasında yumuşak geçişi sağlar.
- Okulöncesi ile ilköğretim programları arasındaki devamlılığı sağlar.
- Çocukların karmaşık ve heyecan verici dünyayı anlamalarına yardımcı olur.
- Her çocuk için başarıyı hedefler.
- Okuldaki her öğretmen ve yetişkin, çocukların başarısı için uğraşır.
- Başarı için yeni yaklaşımları tanıtır ya da uygular.
- Uygulamalar ve programlar çocuklar için yarar göstermiyorsa değiştirilir.
- Çocukları yaşama hazırlar.

3. Aile ve çevrenin desteği: UEHP aile ve çevrenin desteği ile ilgili olarak erken çocukluk döneminde desteklenmesi gereken üç önemli nokta üzerinde durmuştur.

- Tüm çocukları ilköğretime hazırlayacak yüksek kalite ve nitelikte bir okulöncesi programı olmalıdır.
- Her ebeveyn çocuklarının ilk öğretmeni olmalı ve bu konuda aileler eğitilmelidir.

- Çocuklar okula başlamadan önce bedensel ve zihinsel gelişim bakımından dengeli olarak beslenmelidir.

Çocukların okula hazırbulunuşlukları birbiriyle ilişkili etmenlerden oluşmaktadır. Bütün bunlar göz önünde bulundurularak da ülkemizde ve Dünya’da çocukların hangi yaşta okula başlayacağı belirlenmiştir.

1.1.7. Türkiye’de ve Dünyada Okula Başlama

Okula başlama zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal açıdan bir “hazırbulunuşluğu” gerektirmektedir. Çocuğun okula hazırbulunuşluğunu etkileyen önemli bir etmen de yakın çevre koşullarıdır. Yakın çevre koşulları kapsamında anne ve babanın okula verdiği değer ve buna bağlı olarak okula karşı tutumu, çocuğa sunulan olanaklar okula hazırbulunuşluk açısından büyük önem taşımaktadır (Yavuzer, 2000, s. 85).

Okula hazırbulunuşluk, bir çocuğun tüm gelişim alanlarının desteklenmesi ile oluşmaktadır. Bu süreci destekleyecek ortam önce aile sonra iyi bir okulöncesi eğitim kurumudur. Çocuğun okula hazır oluşu, gelişimindeki bu kritik dönemin başarılı olarak atlatılması ve bilinçli yönlendirilmesiyle sağlanmaktadır. Çocuğun okula hazır olup olmadığı ailenin, okulöncesi öğretmeninin ve alanda uzman kişilerden yardım alarak karar verebileceği bir durumdur (Yılmaz, 2003). Ancak, ülkemizde kronolojik yaş ve fiziksel durum okula başlamak için temel kriter olarak kabul edilmektedir. 27 Ağustos 2003 tarihli İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde okula başlamakla ilgili olarak “ilköğretim okullarının birinci sınıfına o yılın 31 Aralık tarihinde 72 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Yaşça kayıt hakkını elde eden ancak bedenlen yeterince gelişmemiş olan çocuklar velisinin yazılı isteği üzerine okulöncesi kurumlarına devam edebilir veya kayıtları bir yıl ertelenebilir” denmektedir. (MEB, 2003). Çocuğu hazır olmadığı bir ortama sokarak onun okuma-yazma öğrenmesini, matematik gibi temel becerileri kazanmasını ve çevresiyle iyi ve olumlu ilişkiler kurmasını beklemek yersiz bir tutum olacaktır. Bu nedenle çocukları okul yaşamındaki girecekleri ortama göre önceden bireysel özelliklerine göre hazırlamak ve gerekli çevresel düzenlemeleri

yapmak çocukların olumsuz deneyimler yaşamalarını önleyecek ya da en aza indirecektir (Yılmaz, 2003).

Genellikle her ülkede ilköğretime başlamak için belirli bir kronolojik yaş benimsenmektedir. INCA (International Review of Curriculum and Assessment Frameworks Archive) ülkelerinde (Avustralya, Kanada, İngiltere, Fransa, Almanya, Macaristan, İrlanda, İtalya, Japonya, Kore, Hollanda, Yeni Zelanda, Kuzey İrlanda, İskoçya, Singapur, İspanya, İsveç, İsviçre, ABD ve Galler) okula başlama yaşı Çizelge 1’de gösterilmiştir.

Çizelge 1. INCA Ülkelerinde İlköğretimin Yapı ve Organizasyonu

Ülke	Okulöncesi Eğitim Yaş Aralığı	İlk-Temel Eğitim Yaş Aralığı
<i>Avustralya</i>	3 - 5/6	5/6 - 11/12
<i>Kanada</i>	4/5 - 6/7	6/7 - 12/13
<i>İngiltere</i>	2 - 4/5	4/5 - 11
<i>Fransa</i>	2 - 6	6 - 11
<i>Almanya</i>	3 - 6	6 - 10/12
<i>Macaristan</i>	3 - 6	6 - 10/12/14
<i>İrlanda</i>	3 - 4/5	4/5 - 12
<i>İtalya</i>	3 - 6	6 - 11
<i>Japonya</i>	3 - 6	6 - 12
<i>Kore</i>	3 - 6	6 - 12
<i>Hollanda</i>	0 - 4/5	4/5 - 12
<i>Yeni Zelanda</i>	3 - 5/6	5/6 - 12/13
<i>Singapur</i>	3 - 6/7	6/7 - 12
<i>İspanya</i>	0 - 6	6 - 12
<i>İsveç</i>	0 - 6/7	6/7 - 15/16
<i>İsviçre</i>	4/5 - 6/7	6/7 - 10/11/12
<i>ABD</i>	3 - 5/6	5/6 - 13/14
<i>Galler</i>	2 - 4/5	4/5 - 11

Kaynak: Meteais, 2003, s. 17

Çizelge 1 incelendiğinde genel olarak dünyada ilköğretime başlama yaşı 5-7 arasında değişmektedir. Bu yönüyle ilköğretime başlama yaşı bakımından Türkiye’deki uygulamanın diğer ülkelerden farklı olmadığı görülmektedir. Ancak İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Kuzey Avrupa ülkeleri gibi gelişmiş ülkelerde okula başlama

zamanı uzman denetiminde aile ve çocuk ile birlikte kararlaştırılarak verilmektedir. Okula başlamada ise okuma olgunluğu ön plana çıkmaktadır. İngiltere’de yapılan araştırmalarda tam okumanın, yani okul olgunluğuna ulaşma yaşının, 9-14 yaşlar arasında değiştiği ortaya konmuştur. Yine yapılan çalışmalarda okula başlama yaşının 5.9 ile 6.3 yaşlar arasında olmasının olgunluk bakımından en iyi sonuçları verdiği ve bu yaşlarda çocukların okula başlamasının uygun olduğu belirtilmiştir. Buna paralel olarak bir kaç ayın esneklik payı olarak fark edebileceği de eklenmiştir. Ayrıca yaz aylarında doğan çocukların, ay bakımından avantajlı oldukları da bilinmektedir (Sharp, 1998).

Çocuklar belli bir yaşa gelmiş ve okula başlama olgunluğuna erişmişseler okula başlarlar. Bu süreçte ailenin, öğretmenin ve okulun çocukları ilköğretime hazırlamada bazı görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Görev ve sorumlulukların yerine getirilip getirilmemesinin onların ileriki okul yaşamını etkileyeceği söylenebilir.

1.1.8. Çocukları İlköğretime Hazırlamada Ailenin, Öğretmenin ve Okulun Görev ve Sorumlulukları

İlköğretim okulu, çocuk için yeni bir ortamdır. Bu ortamda çocuğun uyması gereken birtakım kurallar, farklı özelliklere sahip öğretmenler ve öğrenciler, başarması gereken dersler ve yapması gereken birtakım görevler bulunmaktadır (Dinçer, 2005, s. 101-130). Çocukların bu çevreye uyum sağlamaları anlamlı, mutlu ve yaratıcı deneyimler edinmeleri, anne babaların, öğretmenlerin, okulun ve sosyal çevrenin desteğiyle olacaktır. Bu durumda, çocukların ilköğretime uyum gösterebilmesi için aileye, öğretmene ve okula önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir (Yaşar, 2009, s. 126).

Çocukları İlköğretime Hazırlamada Ailenin Görev ve Sorumlulukları: Çocuğa dış dünyayı tanıma olanağı veren, ona çeşitli özellikler kazandıran temel kurum ailedir. Çocuk ailesinden temel öğrenme için gerekli deneyimleri kazanırken, okulöncesi eğitim kurumlarında da bunu pekiştirme olanağı bulmaktadır. Ancak, çocuğun okula karşı olumlu tutum oluşturmada başlıca rolü aile oynamaktadır.

Gordon (1993)'a göre, anne ve babanın çocuk üzerindeki etki alanı oldukça geniştir. Anne ve babalar 0-6 yaş döneminde hem çocuklarına tüm gereksinimlerinin yerine getirilmesinde en yakın olan kişiler hem de ilk öğretmenleridir. İnsan kişiliğinin gelişimsel temellerinin atıldığı ilköğretim öncesi dönemde, eğitsel kimliğin belirlenmesinde anne-babanın rolü daha da iyi anlaşılmıştır. Çocuğun aile içindeki yeri, kazandığı değer ve geliştirdiği kimlik, onun giderek toplum içinde kazanacağı kimliğin ve değerlerin belirleyicisi olacaktır (Akt. Çelenk, 2003, s. 29).

Çocuk içinde yaşadığı, uyum sağlamayı ve kendini kabul ettirmeyi başardığı ev ya da okulöncesi eğitim kurumundan ayrılarak farklı özellikler gösteren ilköğretim ortamına geçiş yapmaktadır. Bu durum gerek çocuk gerek aile için bir uyum sürecini gerektirmektedir (Dinçer, 2005, s. 101-130). Çocuğun sağlıklı olarak ilköğretime hazırlanabilmesi için aile ve çocuk açısından güvenli ve zevkli bir ortam hazırlanmalı ve çocuk bu ortama adım adım alıştırmaya çalışılmalıdır. Bu bağlamda aileye düşen görev ve sorumluluklar bulunmaktadır. Bu görev ve sorumluluklar şöyle sıralanabilir (Balat, 2004, s. 10; Bulut, 2001, s. 153-154; Dinçer, 2005, s. 101-130; Polat, 2010, s. 153-155; Yaşar, 2009, s. 126-128):

- Aileler, okulun aile katılım programlarını özenle takip etmelidir.
- Aileler, okulun programına müdahale etmemelidir.
- Aileler, çocuklarını diğer çocuklarla kıyaslamamalıdır.
- Aileler okulları çocuklarıyla birlikte gezmelidir.
- Aileler, çocuklarını yeni okul yaşamlarında desteklemeli ve onlara rehberlik yapmalıdır.
- Aileler, çocuklarının yaşlarına, gelişim özelliklerine ve ilgilerine uygun sorumluluklar vermelidir
- Aileler, evde demokratik bir ortam yaratmaya özen göstermelidir.
- Aileler, çocuklarının gelişimine uygun eğitim materyalleri sağlayarak, kitap okuyarak, onlarla daha yoğun etkileşimde bulunarak ve uygun çevre koşulları düzenleyerek destek olmalıdır.

- Aileler, çocukların konuşma, tartışma, iş birliği yapma, basit düzeyde karar verme ve dikkatini belli süre koruyabilme vb. becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler gerçekleştirmelidir.
- Aileler, çocukta olabilecek kronik ya da fiziksel bir rahatsızlık ile duygusal ve davranışsal sorunları okula bildirerek okulun önereceği çözümleri dikkate almalıdır.
- Aileler, sürekli olarak çocuğun yanında bulunamayacaklarsa, kendilerine ulaşabilecek kişilerin adlarını okula bildirmeli ve çocuğun bizzat alınmasına özen göstermelidir.
- Aileler, çocuğun niçin okula gitmesi gerektiğini uygun bir dille anlatmalıdır.
- Aileler, çocuğun içinde yaşadığı topluma uyum sağlayabilmesi ve toplumla bütünleşmesi için geçerli olan “kurallara uyma”, “iş birliği yapma”, “alınan kararlara katılma”, “paylaşma” ve “sorumluluk üstlenme” gibi sosyal davranışları kazandırmaya yönelik etkinlikler gerçekleştirmelidir.

Her çocuğun ilköğretime uyum süreci farklılık gösterir. Kimi çocuklar okulun ilk günlerinde ağlayıp sınıfa girmek istemeyebilir. Bu her çocuğun gösterebileceği normal bir tepki olarak kabul edilmelidir. Eğer çocuk ilköğretime iyi bir biçimde hazırlandıysa çok kısa sürede uyum sağlayacaktır (Unutkan, 2006, s. 76-77).

Çocukları İlköğretime Hazırlamada Öğretmenin Görev ve Sorumlulukları: Çocuğun okula uyumunda en önemli rol öğretmene düşmektedir. Çünkü çocuk aile dışına çıktığında ilk etkin rol öğretmenindir ve etkisi okul dışında da sürmektedir. Öğretmenin yeterlikleri, çocuğun gelişimini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir (Polat, 2010, s. 149). Okulun açıldığı ilk günlerde öğretmenin yapması gereken bir takım işler bulunmaktadır. Okulun kaynakları ve bu kaynaklardan yararlanma biçimini göstermek, günlük program yapmak ve okulun kurallarını tanıtmak vb. görevler bu kapsama girmektedir. Bunların yapılması çocuğun okula aidiyet duygusu kazanmasına katkı sağlar. Okula başlama genelde çocuk için sıkıntılı bir dönemdir. Bu sıkıntıların giderilmesi ve okula sağlıklı bir başlangıç yapılmasında öğretmene görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu görev ve sorumluluklar şöyle sıralanabilir (Yaşar, 2009, s. 130-131; Polat, 2010, s. 149-152):

- Öğretmenler, okula hazırlığın ne olduğu ve nasıl olması gerektiği konusunda yeterli bilgiye sahip olmalıdır.
- Öğretmenler, programlarını okulöncesi eğitimin hedeflerini dikkate alarak hazırlamalıdır. Öğretmenlerin, okula hazırlığı çocuğun tüm gelişim alanlarının eşit şekilde desteklenmesi olarak görerek çocuğun ilköğretime uyumunu kolaylaştıracak, onun okuma-yazmayı kolay öğrenmesini ve her alanda daha başarılı olmasını sağlayacak ön becerileri kazandırmaya yönelik çalışmalar yapmaları son derece önemlidir.
- Öğretmenler, çocukları ilköğretimin nasıl bir ortam olduğu konusunda bilgilendirmelidirler.
- Öğretmenler, aile katılım çalışmalarına yer vermelidirler.
- Öğretmenler, ailelere doğru bir şekilde rehberlik etmelidirler.
- Öğretmenler, çocukların tüm gelişim alanlarını (bilişsel, duyuşsal, psiko-motor, sosyal, dil gelişimi) ilköğretime hazır hale getirici çalışmalara yer vermelidirler.
- Okula yeni başlayan çocukların ilk tepkileri önemlidir. Anneden kısa süreli ayrılmanın sonucu olarak çocuklarda huysuzluk, ağlama, anneden kopamama gibi okul kaygısına yönelik davranışlar görülebilir. Bu durumda öğretmen, çocuğun bu davranışlarını önleyecek davranışlar sergilemelidir.
- Öğretmenlerin çocuklarla sohbet etme, onlara çeşitli konularda açıklamalar yapma, omzuna dokunma ve empati kurma davranışları çocuğun okula uyumunu kolaylaştıracaktır. Bu nedenle öğretmenler işe öğrencileri tanımaya çalışarak başlamalıdır. İlk günün sonunda, hangi öğrencilerin konuşmaya gereksinim duyduğu, hangi öğrencilerin hazır oluncaya kadar yalnız bırakılması gerektiğini belirlemelidirler.
- Okulun ilk günlerinde sorunlarla karşılaşılması doğaldır. Bunun için bu durumun doğal olduğu ve zaman içinde düzeleceği düşünülerek abartılı tepkiler verilmemeli ve kesinlikle aceleci bir tutumla çözüm arayışına gidilmemelidir.
- Okulun ilk günlerinde çocukta okul kaygısı belirginleşebilir. Bu süreçte annenin okula gelmesine, çocuğun kendisini rahat hissedinceye dek sınıfta bulunmasına izin verilmelidir. Ancak, bunun uzun sürmesine ve sürekli olmasına fırsat verilmemelidir.

- Kimi çocukta okula uyum süreci normalden fazla uzayabilir. Bu durumda sınıf öğretmeni okul rehberlik servisinden ve aileden de yardım alarak birlikte hareket etmelidir. Eğer sorun çözilemiyorsa bir uzmandan yardım alınmalıdır.
- Çocuğu tanımak ve onun okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmen gözlem, görüşme, ev ziyaretleri, anket vb. çeşitli tekniklerden yararlanabilir.

Öğretmenin, uyum sürecini acele etmeden, aile katılım çalışmalarını da dikkate alarak planlı bir şekilde sürdürmesi gerekmektedir. Araştırmalara göre, bazı öğrenciler niteliklerinden dolayı daha yavaş öğrenmektedirler, ancak bu öğrenciler için daha çok zamana, dikkate ve kaynağa gerek duyulmaktadır (Bloom, 1995, s. 256).

Çocukları İlköğretime Hazırlamada Okulun Görev ve Sorumlulukları: Okul ve aile birbirini tamamlayan kurumlardır. Bu nedenle okul ve ailenin işbirliği içinde olması gerekmektedir. Okul çocuk için aileye göre daha geniş bir çevredir. Kuşkusuz bu geniş çevrenin çocuk üzerindeki etkisi daha büyük olmaktadır (Başaran, 1980, s. 133). Bu süreçte çocuğa sağlanan okul içi ve okul dışı etkinliklerin birbirleriyle tutarlı olması beklenmektedir. Okul yönetimi de çocuğun olabildiğince kısa sürede, rahat ve sorunsuz bir biçimde okula uyum sağlamasını istemektedir (Yapıcı, 2004, s. 3). Çocuğun ilköğretime hazırlanmasında okulun üstlenmesi gereken önemli görev ve sorumluluklar bulunmaktadır. Bu görev ve sorumluluklar şu biçimde sıralanabilir (Bulut, 2001, s. 155; Kolay, 2004; Maxwell ve Clifford, 2004, s. 43; Özer ve Dönmez, 2007, s. 308; Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2005, s. 92-93; Polat, 2010, s.144-149; Yaşar, 2009, s. 129-130):

- Aileler okulöncesi eğitim ve ilköğretim programları arasındaki farklılıklar konusunda bilgilendirilmelidir. Okulöncesi dönemde okul-aile işbirliği oldukça yoğundur, ilköğretimde de bu işbirliği devam etmelidir. Aileler, böylece ilköğretimin özelliklerini daha iyi anlayabilme fırsatı bulacaklardır. Bu konuda özellikle alanda yapılan uygulama ev ziyaretleridir. Ev ziyaretleri ile programın anne-babaya tanıtımı ve uygulamada izlenen yolların anlatımı yapılarak çocuğun okul içi ve okul dışında çatışma yaşamayı önlenmiş olacaktır.

- Okul yönetimi okulun programı, amaçları ve çalışmaları ile ilgili olarak aileleri bilgilendirmelidir.
- Okul, çocukların öğrenmelerine ve deneyim yaşamalarına olanak vermelidir.
- Okul yönetimi, çocuklara güven verici bir ortam oluşturmalıdır. Çocukların okul düzenine alışmaları ve ayrılık kaygısını en az düzeyde yaşamaları için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Okul, çocuğun okula ve okul kurallarına alıştırılması için uyum programları düzenlemelidir. Bu programlara yeni öğrenciler ve ailelerin yanı sıra diğer öğretmenlerin katılımı da sağlanmalıdır.
- Okulun kuralları başlangıçta çocuklara ve ailelere karşı zorlayıcı olmamalıdır.
- Okul yönetimi çocuğu tanımada, yönlendirmede, yeteneğini ve kapasitesini artırmada mutlaka aileyle işbirliği içinde olmalıdır. Bu amaçla ailelerin okula gelmesi, çocuğun sorunlarını paylaşması ve çocuğun başarısının artırılmasında öğretmenlerle birlikte dayanışma içinde olmalıdır.
- Çocukta okul korkusu var ise, okul bunu araştırmalı ve önlemeye çalışmalıdır.
- Okul çocuğun bağımsız bir kişilik geliştirmesi ve olgunlaşması için çeşitli fırsat ve olanaklar sağlamalıdır.

Ailenin, öğretmenin ve okulun çocuğu ilköğretime hazırlamadaki görev ve sorumlulukları son yıllarda daha çok ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda da birinci sınıf öğrencilerinin ilköğretime daha başarılı bir şekilde başlayabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “uyum programı” hazırlanmış ve uygulamaya konmuştur.

1.1.9. İlköğretim Okulu Birinci Sınıflar Uyum Programı

Türkiye’de “İlköğretim Okulu Birinci Sınıflar Uyum Programı” olarak adlandırılan uygulama 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren ilköğretim birinci sınıflarda eğitim-öğretim yılının başlamasından bir hafta önce yapılmaktadır. Anaokulu, anasınıfı, uygulama sınıfları ile ilköğretim okulu birinci sınıfa başlayacak çocukların bir hafta önce eğitim-öğretime hazırlanması yönelik yapılan açıklama şöyledir (MEB, 2006):

- Haftalık ders programında belirtilen saatler ve içerik, okul ve yerel imkânlar ölçüsünde esnek bir şekilde değerlendirilebilecektir. Anaokullu, anasınıfı ve uygulama okulları ile ilgili öğretmenler tarafından Okulöncesi Eğitimin Temel İlkeleri ve Amaçları doğrultusunda oyunun temel etkinlik olarak dikkate alındığı, çocuğun okulu tanıma ve uyumunu sağlamasını kolaylaştıracak bir haftalık esnek bir program hazırlanacaktır.
- Velilerin öğrencilerle beraber okula gelip gitmelerinin, alışkanlık haline gelmemesi için velilerin sınıf ortamına zaman zaman alınması sağlanacaktır.
- Velilere yönelik Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi'nce; okul, öğrenci ve veli ilişkisi, öğrencilerde oluşabilecek kaygılar, korkular ve alınacak önlemler gibi konularda bilgilendirme çalışmalarına yer verilecektir.
- Normal öğretim yapan okullarda birinci sınıflar kendi sınıflarında, ikili öğretim yapan okullarda ise birinci sınıflar başka bir sınıfta uygulama yaparken kendi sınıflarını dönüşümlü olarak kullanacaklardır.
- Programın uygulanması saat 09.00- 12.00 arası 3 ders saati ve 2 dinlenme saati (ders süresi 40, dinlenme 15-20 dakika) olacaktır.
- Öğrenciler başlangıç aşamasında okuma-yazmaya yönelik çalışmalar ile karşılaşmadığından ve bu yönde öğrencilerde isteksizlik görüldüğünden, bu programın son aşamasına doğru okuma-yazmaya yönelik faaliyetlere de yer verilebilecektir (ilköğretim birinci sınıflar için).
- Okulöncesi eğitim olarak gelen öğrenciler programın içeriğine daha önceden alışık oldukları için bunların yeni gelen öğrencileri ve programı olumsuz yönde etkilememeleri için gerekli tedbirler alınacaktır.
- Sınıflar ve öğrenciler arasında sportif ve kültürel etkinlikler düzenlenebilecektir.
- Okul fobisini yenme, drama, eğitsel oyun, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler gibi konularda yerel düzeyde hizmet içi eğitimler düzenlenerek öğretmenlere seminer verilebilecektir.
- Taşımalı eğitime tabi ve YİBO öğrencileri mevzuata aykırı olmamak şartıyla yerel imkânlar ölçüsünde eğitimden faydalandırılacaktır.

Bu uygulamayla ilgili olarak çeşitli açıklamalar il milli eğitim müdürlükleri tarafından da yapılmıştır. Genel olarak öğrencilerin, sınıf öğretmenlerinin gözetiminde oyun, drama, sosyal ve sportif etkinlikler yoluyla öğrenme ortamını, okulunu, sınıfını, arkadaşlarını, öğretmenlerini tanıması, okul kurallarını öğrenmesi, aynı zamanda evine güvenle gidip/gelme eğitimini alması ve okula iyi bir başlangıç yapması amaçlanmıştır. İlköğretim birinci sınıfa başlayan öğrencilerin okul korkularını yenmeleri ve okula uyumlarını sağlamaları için bir hafta önce okula başlamaları öngörülmüştür.

Okula uyum haftası olarak adlandırılan bu hafta boyunca gerek öğretmenlere, gerek velilere, gerekse okul yöneticilerine birtakım görev ve sorumluluklar düşmektedir. İlköğretime olumlu yaşantılar geçirerek başlayan bir çocuğun gelecek okul yaşantısında da bunu sürdüreceği unutulmamalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı da bu çerçevede uyum

haftasına ilişkin açıklamalar yapmış ve ilköğretim okulu birinci sınıflar uyum programı için örnek haftalık ders programı hazırlamıştır (Ek-4).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin uyum haftasına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında;
 - a. cinsiyet
 - b. çalıştıkları okulun yerleşim birimi
 - c. uyum haftasına ilişkin eğitim alıp/ almama durumu değişkenlerine göre anlamlı fark var mıdır?
3. Öğretmenlerin uyum haftasının etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?
4. Velilerin uyum haftasına ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Velilerin uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında;
 - a. çocuklarının cinsiyeti
 - b. yaşadıkları yerleşim birimi
 - c. çocuklarının okulöncesi eğitim alıp/ almama durumu
 - d. aylık gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı fark var mıdır?
6. Velilerin uyum haftasının etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okula başlama çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Okulun ilk günlerinde okula gitmek istemeyen, zorluk çıkaran çocuklar görülmektedir. Gerek aileler gerekse çocuklar bugünlerde zor anlar yaşamaktadırlar. Bu durumda yapılması gereken çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmaktır. Bu uyum da ancak okul-aile ve öğretmen iş birliği ile gerçekleşebilir. Eğitim-öğretim dönemi başladıktan sonra öğretmenler, eğitim programının yoğun olmasından dolayı öğrencilerin okula alışma sürecinde karşılaşılabilecekleri zorluklara karşı önceden önlem alamamakta ya da çözüm üretmekte sıkıntıya düşmektedir. İlköğretim birinci sınıfların bu alışma ve tanıma süreci için okulların onlar için erken açılmasının öğrencilere yarar getirmesi beklenmektedir. Ancak, söz konusu uygulamanın ne kadar işlevsel olduğunun öğretmen ve veli görüşlerine dayalı olarak incelenmesi önemli görülmektedir. Çünkü bu yolla, uygulamada aksayan yönlerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınarak okula uyum haftasının etkililiğinin artırabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerine eğitim-öğretim yılının başlamasından bir hafta önce yapılan okula uyum haftasının öğrenciler açısından yarar getireceği beklenmektedir. Ancak, ilgili alanyazın incelendiğinde ilköğretim birinci sınıfa uyum programının etkisi konusunda yapılmış bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle, uyum haftasının öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi ve öğrenciler üzerinde etkisinin belirlenmesi bakımından bu araştırma ilk olma özelliğini taşımaktadır.

İlköğretim birinci sınıfa uyum programından en üst düzeyde yararlanmak için alanda yapılan araştırmaların bulguları ve sonuçlarından yararlanılır. Nitelikli bir öğretme-öğrenme süreci sağlamak için bu alanda araştırmaların yapılmasına gereksinim duyulmaktadır. Bu bağlamda ilköğretime uyum için yapılan eğitim-öğretime hazırlık çalışmalarıyla ilgili olarak öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesinin katkı sağlayacağı düşünüldüğü için bu araştırma önemli görülmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen sonuçların öğretmenlere ve alandaki uygulamalara yol göstermesi beklenmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şöyle belirlenmiştir:

1. Araştırma 2010-2011 öğretim yılı güz döneminde, Burdur il merkezi ve merkeze bağlı köy ilköğretim okullarındaki birinci sınıf öğretmenleri ile birinci sınıf öğrenci velilerinin görüşleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okulları ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Bu araştırmada kullanılan kimi kavramların kullanılış amacına göre anlamları şöyledir:

Hazırbulunuşluk: Belli bir öğrenme faaliyetini gerçekleştirmek için gerekli olan ön koşul davranışların kazanılması (Ülgen, 1997, s. 23; Yılmaz ve Sünbül, 2003, s. 28).

İlköğretim: Türk Mili Eğitim sistemi içerisinde 6-14 yaş grubundaki çocukların eğitim-öğretim sürecini kapsayan sekiz yıl süreli, kesintisiz, zorunlu ve parasız öğretim basamağı (MEB, 2006).

İlköğretime uyum: Okul başarısının yanı sıra sosyal etki ve sosyal davranışlarla da ilişkili çok boyutlu kavram (Önder ve Gülay, 2010, s.19).

Uyum: Toplumsal çevreye ya da bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon (TDK, 2010).

1.6. Kısaltmalar

İBSUH: İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftası

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırma konusuyla ilgili çok fazla çalışma bulunmadığı için okula uyum ve okula hazır bulunuşluğa yönelik çalışmalar bir arada incelenmiştir. Yapılan bu çalışmalar Türkiye’de yapılan araştırmalar ve yurt dışında yapılan araştırmalar olmak üzere iki başlık halinde sunulmuştur.

2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Koçyiğit (2009) “İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin ve Ebeveynlerin Görüşleri Işığında Okula Hazır Bulunuşluk Olgusu ve Okulöncesi Eğitime İlişkin Sonuçları” adlı araştırmasında, ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerinin bakış açısıyla “okula hazır bulunuşluk” için gerekli beceri ve yeterliklerinin neler olduğunu belirlemeyi ve bunun okulöncesi eğitime ilişkin sonuçlarını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Örneklemi ise 14 öğretmen ile 13 ebeveyn oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, birinci sınıf öğretmenlerinin okula hazır bulunuşluğu; “ilköğretim birinci sınıfın gerektirdiği becerileri yapabilme olgunluğuna erişme” olarak tanımladığı ve bu olgunluğun çocuğun fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal gelişim alanlarına paralel olarak geliştiği belirlenmiştir.

Yeşil (2008) “Okulöncesi Eğitim Almış ve Almamış Öğrencilerin Okula Uyumlarının Karşılaştırılması” adlı araştırmasında, okulöncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarını birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre karşılaştırmıştır. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya 213 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okulöncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumları yönünden aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre okulöncesi eğitim alan öğrencilerin okula daha kolay uyum sağladığı belirlenmiştir.

Bilgili (2007) “İlköğretim Birinci Sınıfa Yeni Başlayan Öğrencilere Uygulanan Eğitim-Öğretime Hazırlık Çalışmalarının Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında, ilköğretim birinci sınıfa başlayan öğrencilere uygulanan eğitim-öğretime hazırlık çalışmasını öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri açısından değerlendirmiştir. Araştırmaya 30 veli, 30 öğrenci ve bu okullarda birinci sınıfı okutan 3 öğretmen katılmıştır. Araştırma verileri gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda; eğitim-öğretime hazırlık çalışmasının okulun ilk gününden veli ve çocuklarda okula karşı olumlu izlenimler edinmesine katkıda bulunduğu, çalışmalar kapsamında öğretmen ve öğrencilerin birbirlerini yakından tanıdığı, öğrencilerin kendilerini daha güvende hissetmesini ve okulda daha rahat hareket etmesini sağladığı, öğrencilerin etkinliklere katılarak okulu tanıdığı ve okulda ve sınıfta uyulması gereken kuralları öğrendiği, uygulamaya velilerin de katılmış olmasının hem veli-öğretmen ilişkisini artırdığı hem de velilerin birbirlerini tanımasını sağladığı belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca, çocukların okula uyumlu bir şekilde başlamasının sınıf atmosferini olumlu etkilediği ve öğretmenin ilk haftalardaki işini kolaylaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ülkü (2007) “Anasınıfı ve İlköğretim Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Velileri ve Öğretmenlerinin, Çocukların Okul Olgunluğu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi” adlı araştırmasında, ailelerin ve öğretmenlerin görüşlerini saptayarak, okul olgunluğu kavramından ne anlaşıldığını ve bu konu hakkında neler yapıldığının ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya 350 ana sınıfı ve 400 ilköğretim birinci sınıfa giden çocukların velileri ile 50 anasınıfı ve 40 ilköğretim birinci sınıf öğretmeni katılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, velilerinin ilköğretime hazırlık aşamasında evde yaptıkları çalışmalar; boyama yapma-resim çizme, yazı yazmayı gösterme, ödev yapma, kavram kitaplarından çalışmadır. Veliler, çocukların ilköğretime başlaması için sahip olmaları gereken özellikleri öncelikle takvim yaşı olmak üzere fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal olgunluk olarak belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ilköğretime hazırlık aşamasında yaptıkları çalışmalar anasınıfı öğretmenlerinde okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları, birinci sınıf öğretmenlerinde ise çocukları okula alıştırma planladıkları

oryantasyon çalışmaları olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin okuma-yazma becerisinin, çocukların erkenden kazanıp kazanmamasına ilişkin görüşlerine göre; okulöncesi öğretmenlerinin yarısı bu duruma olumlu bakarken, ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin olumsuz baktığı bulunmuştur.

Kırca (2007) “Okulöncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Çocuklarının Okula Hazırbulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi” adlı araştırmasında, okulöncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf çocuklarının, okuma yazmaya hazırlık becerileri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya birinci sınıfta öğrenim gören 170 çocuk ve onların anne-babaları katılmıştır. Veriler “Metropolitan Okula Hazırlık Testi Altıncı Versiyon” ve “Aile Anket Formu” ile toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; okulöncesi eğitim alan çocukların okuma yazmaya hazırlık becerilerinin, okulöncesi eğitim almayan çocuklara göre daha iyi olduğu saptanmıştır.

Esaspehlivan (2006) “Okulöncesi Eğitim Kurumuna Gitmiş ve Gitmemiş 78 ve 68 Aylık Çocukların Okula Hazırbulunuşluklarının Karşılaştırılması” adlı araştırmasında, 78 aylık ve 68 aylık ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula gidebilmek için yeterli hazırlıklarının bulunup bulunmadığı incelenmiş ve okula hazır oluş düzeyleri değerlendirilmiştir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya birinci sınıfa devam eden 78 ve 68 aylık, okulöncesi eğitim kurumuna gitmiş ve gitmemiş 300 çocuk katılmıştır. Veriler “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeğinin Gelişim Formu” ile toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, 78 aylık çocukların okula hazırbulunuşlukları, 68 aylık çocukların okula hazırbulunuşluklarından 0.01 düzeyinde anlamlı fark göstermiştir. Ayrıca, okulöncesi eğitim kurumuna gitmiş çocukların gitmemiş olanlara göre okula hazırbulunuş düzeyleri anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Kotil (2005) “Annelerin Çocuklarının Okula Hazır Oluşları Üzerine Görüşleri ile Çocukların Okula Hazır Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişki” adlı araştırmasında, okulöncesi eğitim kurumuna giden beş-altı yaş çocuklarının okula hazır oluş düzeyleri ile annelerin çocuklarının okula hazır oluşları üzerine görüşleri arasındaki ilişkiyi çeşitli

değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili sınırları içinde bulunan 150 anasınıfı öğrencisi ve onların öğretmenleri ile anneleri oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği Uygulama Formu”, araştırmacı tarafından geliştirilen “Anneye Göre Çocuğun Okula Hazır Oluş Ölçeği” ve “Anne Anket Formu” kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, annenin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğunu okula hazır olarak algılaması artmaktadır. Ayrıca, ailenin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu çocuklarının okula hazır oluşu üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Araştırmada çocukların okula hazır oluş düzeyleri ile annelerin çocuklarının okula hazır oluş düzeyleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konmuştur.

Gonca (2004) “Ankara İl Merkezinde Farklı Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Ortamlarda Yetişen ve İlköğretim Okuluna Yeni Başlayan Çocukların Okul Olgunluğunun İncelenmesi” adlı araştırmasında, farklı sosyoekonomik ve kültürel ortamlarda yetişen altı-yedi yaş grubunda ilköğretime yeni başlayan ve normal gelişim gösteren çocukların ilköğretime hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, Ankara il merkezindeki üç okuldan toplam 202 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri “İlköğretime Hazırbulunuşluk Değerlendirme Ölçeği” ve “Çocuk ve Aile Bilgi Formu” ile toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, sosyoekonomik ve kültürel düzeylere göre çocukların hazırbulunuşlukları arasında, yüksek sosyoekonomik ve kültürel düzeydeki çocuklar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Boz (2004) “Altı Yaş Çocuklarının Okula Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Veli ve Öğretmen Görüşleri Yönünden İncelenmesi” adlı araştırmasında, anaokuluna/ anasınıfına devam eden altı yaş çocuklarının ilköğretime hazırbulunuşluk düzeyleri ile ilgili anasınıfı öğretmeni, birinci sınıf öğretmeni ve velilerin bu konudaki görüşlerini incelemiştir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Ankara merkez ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve resmi ilköğretim okulları bünyesinde yer alan anasınıfına devam eden 258 altı yaş çocuklarının velileri ile bu kurumlarda çalışan 117 anasınıfı öğretmeni ve 97 birinci sınıf öğretmeni

oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, çocukların okula hazırbulunuşlukları ile ilgili anket formu ve demografik bilgilerin yer aldığı bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, anasınıfı öğretmeninin yaşının, öğrenim durumunun ve mesleki deneyiminin okula hazırbulunuşluk ile ilgili görüşlerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerinde ise yaşın etkisi anlamlılık göstermezken, mesleki deneyim ve öğrenim durumu ile okula hazırbulunuşlukla ilgili görüşlerinde anlamlı değişiklikler olduğu belirlenmiştir.

Kılıç (2004) “Ailesiyle Birlikte Yaşayan ve Çocuk Yuvasında Kalan Çocukların Görsel Algılama Davranışı ile Okul Olgunluğu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı araştırmasında, ailesiyle birlikte yaşayan ve çocuk yuvasında kalan çocukların görsel algılama davranışı ile okul olgunlukları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve bu çocuklar arasındaki bazı değişkenlerin okul olgunluğu ve görsel algılamada farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya ilköğretim okullarının anasınıfına devam eden ve ailesi ile birlikte yaşayan 60–72 aylar arasındaki toplam 130 çocuk katılmıştır. Araştırmada, çocukların kendileri ve ailelerine ilişkin özellikleri belirlemek için Genel Bilgi formu, çocukların okul olgunluğunu belirlemek amacı ile “Metropolitan Okul Olgunluk Testi” ve çocukların görsel algılama davranışını belirlemek için de “Frostig Gelişimsel Görsel Algı Testi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, ailesi ile birlikte yaşayan ve çocuk yuvasında kalan çocukların okul olgunluğu ve görsel algılama alt boyutlarına ait puanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, çocukların yaşı ve yaşadıkları yerleşim birimi ile okul olgunlukları arasında anlamlı fark görülmüştür.

Unutkan (2003) “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Standardizasyonu” adlı araştırmasında; okulöncesinden ilköğretime geçen 5, 5.5, 6 yaş çocuklarının hazır oluş düzeylerini değerlendirmek amacıyla oluşturduğu “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği” Gelişim ve Uygulama formlarının, geçerlik, güvenirlik ve norm çalışmasını yapmıştır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Örneklemi ise %60’ı okulöncesi eğitim almayan, %40’ı ise okulöncesi eğitim alan çocuklardan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan, gelişim ve uygulama formlarını içeren “İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; 6 yasındaki çocukların okula hazır oluş açısından gerekli olgunluğa sahip oldukları, 5.5 yasındaki çocuklarla 6 yasındaki çocuklar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak 5 yasındaki çocukların gelişimsel açıdan yeterli olgunluk düzeyine sahip olmadıkları saptanmıştır. Ayrıca, okulöncesi eğitim kurumuna gitmiş olan çocukların gitmemiş olan çocuklara oranla ilköğretime daha hazır olarak başladıkları belirlenmiştir.

Balat (2003) “Altı Yaş Grubu Korunmaya Muhtaç ve Ailesinin Yanında Kalan Çocukların Okula Hazırbulunuşluk ile İlgili Temel Kavram Bilgilerinin Karşılaştırılması” adlı araştırmasında, korunmaya muhtaç çocuklar ile ailesiyle birlikte yaşayan çocukların okula hazırbulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgileri arasındaki durumu ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmaya 462’si ailesiyle, 51’i Çocuk Esirgeme kurumunda kalan toplam 513 çocuk katılmıştır. Veri toplama araçları olarak “Boehm Temel Kavramlar Testi”, “Bracken Temel Kavram Ölçeği” ve “Aile Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmada okulöncesi eğitimden yararlanmayan ve bir yıl yararlanan ile iki yıl ve daha fazla okulöncesi eğitimden yararlanan çocukların kavram puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Araştırmanın diğer önemli sonuçlarından biri de sosyoekonomik düzeyin çocuğun gelişimini doğrudan etkilediğidir. Öte yandan, çocukların kardeş sayıları arttıkça testten aldıkları puanların da düştüğü görülmüştür.

Yılmaz (2003) “Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Grubu Çocukları İçin Okul Olgunluğu Kontrol Listesi Geliştirilmesi” adlı araştırmasında, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubu çocuklarının okula hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılacak bir okul olgunluğu kontrol listesi geliştirmiştir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Örneklemi ise 66–72 aylık 120 kız ve 120 erkek öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre, çocukların hazırbulunuşluk düzeyleri ile dikkat süreleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, kız çocuklarının küçük kas ve sosyal gelişimlerinin erkek çocuklara göre daha ileride olduğu görülmüştür. Çocukların büyük kas motor, bilişsel ve dil gelişimleri puanları ile kardeş sayısı ve doğum sıraları arasında negatif bir ilişki olduğu, kardeş sayısı ve doğum sırası arttıkça çocukların bu gelişim alanlarında gerileme olduğu belirlenmiştir. Yüksek sosyoekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının olgunluk

düzeylerinin diğer gruplarda bulunan çocuklara göre daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca, çocukların okul olgunluk seviyelerinin çevresel şartlardan etkilendiği ve zengin çevre koşullarından gelen çocukların kontrol listesindeki özellikleri daha çok gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yazıcı (2002) “Okulöncesi Eğitimin Okul Olgunluğu Üzerine Etkisinin İncelenmesi” adlı araştırmasında, okulöncesi eğitim alan ve almayan altı yaş çocuklarının okul olgunluğu düzeyleri arasında farklılık olma durumunu incelemiştir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya 72’si birinci sınıfına yeni başlayan ve 70’i anasınıflarına devam eden toplam 142 çocuk katılmıştır. Verilerin elde edilmesinde “Kişisel Bilgi Formu” ve “Metropolitan Olgunluk Testi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, çocukların okul olgunluğu düzeylerini okulöncesi eğitiminin etkilediği görülmüştür. Okulöncesi eğitimi alan çocukların okul olgunluğu puanlarının, okulöncesi eğitimi almayan çocukların okul olgunluğu puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Anne-babanın eğitim düzeyi ile çocukların okul olgunluğu puanları arasında önemli bir farklılık görülmüştür. Üniversite mezunu anne-babaların çocuklarının okul olgunluğu puanlarının, lise ve ilköğretim mezunu anne-babaların çocuklarının okul olgunluğu puanlarından yüksek olduğu saptanmıştır.

2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Santo (2006) “Okula Hazırbulunuşluk: Okulöncesi Öğretmenleri, Ebeveynler ve Okulöncesi Öğrencilerinin Bakış Açısıyla” adlı araştırmasında okulöncesi öğretmenlerinin, okulöncesi öğrencilerinin ve ebeveynlerin okul olgunluğu hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Örneklemi 53 okulöncesi eğitim öğretmeni, 72 ebeveyn ve 105 çocuk oluşturmuştur. Veriler anket ve görüşme yoluyla elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, okulöncesi eğitim öğretmenleri ve ebeveynler, çocuğun duygusal olgunluğunun başarılı bir okul başlangıcı için en önemli etmen olarak belirtmişlerdir. Okulöncesi eğitim öğretmenlerinin önemli bir çoğunluğu, çocuğun sosyal yeteneklerinin ve fiziksel sağlığının da okula başlangıç için önemli olduğunu vurgulamıştır. Hem okulöncesi eğitim öğretmenleri hem de ebeveynler okula başlamadan önce evde yapılacak dil geliştirme ve bilişsel faaliyetlerin

başarılı bir okul başlangıcı için çok önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca, oyunun çocuklar için çok önemli olduğu ve çocukların okulöncesi eğitim kurumunu oyun ile ilişkilendirdikleri görülmüştür.

Wesley ve Buysse (2003) “Okullarda ve Sosyal Çevrede Okula Hazırlığın Anlamlandırılması” adlı araştırmalarında, anne-babaların ve uzmanların okula hazırbulunuşluk ile ilgili inanışlarını ve beklentilerini incelemişlerdir. Araştırmaya 25 ebeveyn, 32 okulöncesi eğitim öğretmeni, 36 ilköğretim öğretmeni ve 25 okul yöneticisi olmak üzere 118 katılımcı 20 ayrı grupta incelenmiştir. Araştırmada okula hazırbulunuşluk kavramını incelemek amacıyla odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; anne-babalar ve uzmanlar Ulusal Eğitim Hedefleri Panelinde sözü edilen temel beş gelişim alanının yani fiziksel, zihinsel-dilsel, sosyal, duygusal ve öğrenme yaklaşımı alanlarının desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Chun (2003) “Hong Kong’da Çocukların Okula Başlamadaki Güçlükleri” adlı araştırmasında, Hong Kong’da çocukların okula geçişte yaşadığı zorlukları incelemiştir. Araştırmaya 8 ilkokul öğretmeni, 128 öğrenci ve öğrencilerin anne babaları katılmıştır. Araştırmada veriler görüşme yoluyla toplanmıştır. Katılımcılarla belli aralıklarla görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, çocukların birinci görüşmelerde sınıflarında kalmayı tercih ettikleri bulunmuş, ancak ikinci görüşmelerde kimi çocukların sınav ve ders çalışma baskısının olmadığı okulöncesi sınıfına geçmek istedikleri sonucuna varılmıştır.

Margetts (2002) “Okula Geçiş” adlı araştırmasında, okula başlamanın çocukların kişisel karakterlerini etkileyip etkilemediğini araştırmıştır. 212 çocuk üzerinde yaptığı araştırmada çocukların kişisel karakterleri ile aile yapıları, okul faktörü, aileye sahip olma ve olmama, okulun ilk yılı için çocuğun hazırlanması arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma sonucunda bu ilişkilerin yaş, cinsiyet, evde konuşulan dil, çocukların erken sosyal ve akademik hazırlanmaları için öğretmenle işbirliğinin boyutu hakkındaki konuşmalar, öz kontrol ve akademik yetenekler olduğu bulunmuştur. Yine okulun ilk yıllarındaki geçişlerde öğrencilerin öğretmenleri tarafından anlaşılma ve değer verilmeye gereksinim duydukları görülmüştür. Okula başlamanın çocukların

karakterleri üzerindeki etkisinden biri de okulların herhangi bir hazırlık programı uygulayıp uygulamadığı olarak belirlenmiştir.

Stipek ve Byler (2001) “Anaokuluna Başlama Yaşıyla İlgili Sosyal Davranışlar ve Akademik Başarı” adlı araştırmalarında, anasınıfına başladıkları yıldan itibaren üçüncü sınıfa kadar çocukların akademik başarıları, sosyal davranışları, öğretmenleriyle ilişkileri ve akademik becerilerine ilişkin benlik imajlarını incelemişlerdir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya düşük sosyoekonomik düzeyden 200 çocuk katılmıştır. Araştırma sonucunda, ilköğretimin birinci yılı boyunca anasınıfına başlama yaşı büyük olan çocukların akademik başarıları açısından daha avantajlı oldukları ortaya çıkmıştır. Anasınıfı döneminde akademik başarılar yönünden yaşça daha büyük olan çocuklar daha iyi performans göstermelerine karşın öğretmenleri tarafından bu çocukların daha başarılı olduklarına ilişkin herhangi bir görüş bildirilmemiştir. Öğretmenler açısından okula başlama yaşındaki farklılıkların çocuklar üçüncü sınıfa gelene kadar herhangi bir etkisinin olmadığı ve yaş olarak daha büyük olmanın sadece çocukların öğretmenleri hakkında daha olumlu düşünceleri üzerine bir etkisinin olduğu belirtilmiştir. Üçüncü sınıfta çocuklara uygulanan akademik başarı ile ilgili testlerde okula başlama yaşı daha büyük olan çocuklarla diğer çocuklar arasında herhangi bir farklılık bulunmamış, yaşın akademik başarıya olumsuz bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak, anasınıfına başlama yaşı küçük olan çocukların, akademik açıdan kendilerinden daha büyük olan çocuklara göre performans düzeylerinin düşük olduğu, ancak okula başlama yaşının başarı üzerine olan etkilerinin ilköğretimde geçen birkaç yıl içinde ortadan kalktığı belirlenmiştir.

Welch ve White (1999) “Anaokuluna Hazırlıkta Öğretmen ve Veli Beklentileri” adlı araştırmalarında, ilköğretime hazırlık ve okul olgunluğu becerilerini, okulöncesi öğretmenleri ve ebeveyn beklentileri yönünden karşılaştırmıştır. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Örneklemi Louisiana’da bulunan 25 okulöncesi öğretmeni ile çocukları okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 104 ebeveyn oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, anket formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; ebeveynler, okulöncesi eğitim süresince yapılan etkinliklerin çocuğa farklı alanlardaki katkılarına kıyasla alfabeyi öğrenmelerini daha önemli gördüklerini

belirtmişlerdir. Öğretmenler ise çocukların okula hazırbulunuşluklarında fiziksel sağlık ve iyi beslenme, ihtiyaçlarını iletebilme ve anadilin temel kurallarını kazanmış olma, okula heveslilik, merak ve yeni etkinliklere istekliliğin önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Jewett ve diğerleri (1998) “Dört Erken Çocukluk Dönemi Öğretmeninin, Özel Gereksinimli Çocukların Anaokuluna Geçişi ile İlgili Düşünceleri” adlı araştırmalarında, dört deneyimli anaokulu ve sınıf öğretmeni tarafından anaokulu eğitimi sürecinden ilköğretime geçiş sürecini açıklayan bir rapor hazırlamışlardır. Bu rapor geçiş sürecindeki öğrencilere yardımcı olmak için günlük olarak hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında ilgili kişilerle konuşularak konu ile ilgili sorunlarını sınıflandırabilmek için veriler günlük olarak toplanmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler bir araya getirilerek bir rapor hazırlanmıştır. Hazırlanan raporda öğretmenler, ilköğretime geçişte öğretmenlerin görevlerini; okuldaki olumsuzluklar karşısında öğrencileri koruyan düzenlemeleri ve kuralları anlamak ve karşılaşılan sorunlarda kullanmak, öğrenci ve velilerin genel ve özel bilgilerine sahip olmak, ilköğretime uyumlu bir geçiş için öğrenci ve veliyi hazırlamak, uyumlu geçişi sağlayan etmenler (aile, öğretmen, öğrenci) arasında bağlantı sağlamak biçiminde sıralamışlardır.

Mangione ve Speth (1998) “İlköğretime Geçiş: Ev, Okul ve Toplum İşbirliği ile Erken Çocukluk Sürekliliği Oluşturmaya Yönelik Bir Çerçeve” adlı araştırmalarında, ilköğretime geçişte ev, okul ve toplum ilişkilerini incelemişlerdir. Bu amaçla öğrencilerin erken çocukluk dönemleri ve uygulanan okul programları araştırılmıştır. Araştırma için 10 bölgesel eğitim laboratuvarı tarafından odak grupları oluşturulmuş ve bu gruplarla planlanmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda, incelenen 1995 yılında hazırlanmış olan okula geçiş çerçeve programını daha iyi bir içerikle başlangıcını ve mantığını gözden geçirip düzeltilmesi gerektiği ve yeni geçiş çerçeve programının daha kapsamlı olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Türkiye’de ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların genel olarak okula hazırbulunuşluk, okul olgunluğu, okulöncesi eğitim alıp almama durumuna göre ilköğretime başlama gibi konular üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Aynı zamanda, farklı sosyo ekonomik özellikteki

öğrencilerin okula hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemeye yönelik araştırmalar da söz konusudur. Yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise, okula hazırbulunuşluk, okula başlama, ilköğretime hazırlık ve okul olgunluğu, ilköğretime geçiş süreci gibi konular üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Aynı zamanda ilköğretime başlamanın çocuğun değişik gelişim alanları üzerine etkisini belirlemeye yönelik araştırmalar da söz konusudur.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlemesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır. Bu doğrultuda, öğretmen ve velilerin görüşlerini almak amacıyla araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modeli, eğitim araştırmalarında en yaygın olarak kullanılan araştırma türüdür. Bu model tutumları, düşünceleri, başarıları ölçmek ve çeşitli durumlarda çok sayıda araştırma problemini incelemek amacıyla kullanılabilir (Wiersma, 1995, s. 169-206). Başka bir deyişle tarama modelleri, geçmişte olan ya da hala var olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesneyi herhangi bir biçimde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, durumu uygun bir biçimde gözleyip betimlemektir (Karasar, 2007, s. 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Burdur Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı il merkezi resmi ilköğretim okulları ile merkeze bağlı köy ilköğretim okullarında birinci sınıfları okutan sınıf öğretmenleri ve birinci sınıfta okuyan öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Buna göre 2010-2011 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 23'ü il merkezi, 24'ü merkeze bağlı köy ilköğretim okulu olmak üzere toplam 47 okulda, 67 birinci sınıf öğretmeni, 1223 birinci sınıf öğrencisi ve dolayısıyla bu öğrencilerin 1223 velisi araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmada birinci sınıfları okutan öğretmenler için örneklem alma yoluna gidilmemiş evrenin tamamına ulaşılmıştır. Birinci sınıfta okuyan öğrencilerin velileri için ise küme örnekleme yoluyla il merkezi ve merkeze bağlı köy ilköğretim okullarından örneklem

alınmıştır. Araştırma, Burdur il merkezindeki 23 ilköğretim okulu arasından rastlantısal olarak seçilen 9 ilköğretim okulu ile Burdur merkeze bağlı köylerdeki 24 ilköğretim okulu arasından rastlantısal olarak seçilen 16 ilköğretim okulundaki birinci sınıfta okuyan öğrencilerin velileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Evren kümelerine ayrıldığında her bir kümenin temsil yetisi farklı olabilir. Bu durumda her küme, eleman sayısı oranında eşit temsil edilir (Şahin, 2009, s. 123). Örneklem seçilmeden önce Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden çalışma evrenindeki okulların birinci sınıflarındaki öğrenci sayıları öğrenilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine ve çalıştıkları okulların bulundukları yerleşim birimine ilişkin bilgiler Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri

			Kadın	Erkek	Toplam
Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimi	Köy	Sayı (f)	20	5	25
		Yüzde (%)	33,90	8,47	42,37
	İl	Sayı (f)	20	14	34
		Merkezi	Yüzde (%)	33,90	23,73
	Toplam	Sayı (f)	40	19	59
		Yüzde (%)	67,80	32,20	100

Çizelge 2'de görüldüğü gibi araştırmaya 40'ı kadın (%67,80), 19'u erkek (%32,20) olmak üzere toplam 59 birinci sınıfları okutan öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin %42,37'si merkeze bağlı köy ilköğretim okullarında, %57,63'ü ise il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3'te görüldüğü gibi öğretmenlerin %42,4'ü köyde, %57,6'sı merkez ilköğretim okullarında çalışmaktadır. Öğrencilerin ailelerinin %39'u alt, %57,6'sı orta, %3,4'ü üst gelir düzeyi grubundadır. Öğretmenlerin %10,2'si 6-10 yıl, %27,1'i 11-15 yıl, %27,1'i 16-20 yıl, %35,6'sı ise 21 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir. Öğretmenlerin %8,5'i uyum haftası ile ilgili eğitim aldığını belirtirken, %91,5'i ise böyle bir eğitim almamıştır. Öğretmenlerin bir önceki yıl birinci sınıf öğretmenleriyle uyum haftası ile

ilgili değerlendirme yapıp yapmamalarına %69,5'i evet, %30,5'i hayır cevabını vermiştir.

Çizelge 3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Özellik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Çalıştığı Okulun Yerleşim Birimi		
Köy	25	42,4
İl Merkezi	34	57,6
Sınıfındaki Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Düzeyi		
Alt	23	39
Orta	34	57,6
Üst	2	3,4
Öğretmenlerin Mesleki Deneyim Süresi		
6-10	6	10,2
11-15	16	27,1
16-20	16	27,1
21 ve Üstü	21	35,6
Uyum Haftası ile İlgili Eğitim Alma Durumu		
Evet	5	8,5
Hayır	54	91,5
Uyum Haftası ile İlgili Değerlendirme		
Evet	41	69,5
Hayır	18	30,5

Araştırmaya katılan velilerin yaşadıkları yerleşim birimine ve çocuğa yakınlık derecesine ilişkin bilgiler Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4. Araştırmaya Katılan Velilerin Özellikleri

			Öğrenciye Yakınlık			Toplam
			Anne	Baba	Diğer	
Yaşadıkları Yerleşim Birimi	Köy	Sayı (f)	81	49	4	134
		Yüzde (%)	19,34	11,69	0,95	31,98
	İl Merkezi	Sayı (f)	203	80	2	285
		Yüzde (%)	48,45	19,09	0,48	68,02
	Toplam	Sayı (f)	284	129	6	419
		Yüzde (%)	67,79	30,78	1,43	100

Çizelge 4'te görüldüğü gibi araştırmaya 134'ü (%31,98) köy, 285'i (%68,02) il merkezinde yaşayan 419 veli katılmıştır. Araştırmaya katılanların %67,79'u anne, %30,78'i baba, %1,43'ü ise diğer yakınlık derecesindeki velilerdir.

Araştırmaya katılan velilerin demografik özellikleri Çizelge 5'te verilmiştir.

Çizelge 5. Araştırmaya Katılan Velilerin Demografik Özellikleri

Özellik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Çocuklarının Cinsiyeti		
Kız	205	48,7
Erkek	216	51,3
Çocuklarının Okulöncesi Eğitim Alma Durumu		
Evet	355	85,3
Hayır	61	14,7
Çocuklarının Aynı Okulda Okuyan Kardeş Durumu		
Evet	144	34,4
Hayır	275	65,6
Annenin Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	4	1
İlkokul	181	43
Ortaokul ve dengi okullar	39	9,3
Lise ve dengi okullar	109	25,9
Önlisans	34	8,1
Lisans	51	12,1
Yüksek lisans/Doktora	3	0,7
Annenin Mesleği		
Memur	72	17,3
Çiftçi	7	1,7
İşçi	4	1
Esnaf	11	2,6
Özel Sektör	9	2,1

Çizelge 5. Araştırmaya Katılan Velilerin Demografik Özellikleri (devamı)

Özellik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Serbest Meslek	6	1,4
Emekli	3	0,7
Ev Hanımı	304	73
Babanın Eğitim Durumu		
İlkokul	139	33,3
Ortaokul ve dengi okullar	73	17,5
Lise ve dengi okullar	97	23,2
Önlisans	31	7,4
Lisans	69	16,5
Yüksek lisans/Doktora	9	2,2
Babanın Mesleği		
Memur	110	26,5
Çiftçi	76	18,3
İşçi	63	15,1
Esnaf	45	10,8
Özel Sektör	25	6
Serbest Meslek	97	23,3
Emekli	7	1,7
İşsiz	2	0,4

Çizelge 5'te görüldüğü gibi öğrencilerin %48,7'si kız, %51,3'ü erkektir. Öğrencilerin %85,3'ü okulöncesi eğitim almış, %14,7'si ise almamıştır. Öğrencilerin %34,4'ünün aynı okulda kardeşi varken %65,6'sının yoktur. Annelerin %1'i okuryazar değil, %43'ü ilkokul, %9,3'ü ortaokul ve dengi okullar, %25,9'u lise ve dengi okullar, %8,1'i önlisans, %12,1'i lisans, %0,7'si yüksek lisans/doktora eğitim durumuna sahiptir. Annelerin %17,3'ü memur, %1,7'si çiftçi, %1'i işçi, %2,6'sı esnaf, %2,1'i özel sektör, %1,4'ü serbest meslek, %0,7'si emekli, %73'ü ev hanımıdır. Babaların %33,3'ü ilkokul, %17,5'u ortaokul ve dengi okullar, %23,2'si lise ve dengi okullar, %7,4'ü önlisans, %16,5'i lisans, %2,2'si yüksek lisans/doktora eğitim durumuna sahiptir. Babaların %26,5'i memur, %18,3'ü çiftçi, %15,1'i işçi, %10,8'i esnaf, %6'sı özel sektör, %23,3'ü serbest meslek, %1,7'si emekli, %0,4'ü işsizdir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında, öncelikle kuramsal boyutun oluşturulması amacıyla konuyla ilgili alanyazın taranarak araştırma, makale, tez, kitap ve yönetmelikler incelenmiştir. Araştırma verileri Burdur il Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ve merkeze bağlı birinci sınıf öğretmenleri ve birinci sınıftaki öğrenci velilerine yönelik olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşleri Anketi” ve “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşleri Anketi” anketleri kullanılarak toplanmıştır. Anket, bireyin kendisi, çevresi ve çeşitli konulara ilişkin duygu, düşünce ve davranışları hakkında bilgi toplamak amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşan bir veri toplama aracıdır. Anket aracılığı ile daha geniş kitleye ulaşılabilmesi, bulguların güvenilirliğinin ve dış geçerliliğinin fazla olması, evreni temsil etme gücünün fazla olması, anketi dolduran kişilerin hiç kimseden etkilenmeden soruları yanıtlayarak gerektiğinde kontrol edebilmesi nedeniyle daha gerçekçi veriler elde edilebilmektedir (Kuş, 2003, s. 43-44; Baş, 2002, s. 9-11; Arseven, 2001, s.122-123; Bell, 2000, s. 14).

Anketin geliştirilmesi sürecinde, ilk olarak alanyazın taraması yapılarak benzer nitelikteki ölçme araçları gözden geçirilmiş ve taslak anket oluşturulmuştur. Anket soruları hazırlanırken Baş'ın (2003, s. 68-77) belirttiği gibi, araştırmanın amacını karşılayacak herkes tarafından anlaşılır, kısa ve basit, tutarlı, varsayımlara dayanmayan, yönlendirici ifadelere dayanmayan, yönlendirici ifadelerden uzak sorular hazırlanmaya çalışılmıştır. Bu ölçütler doğrultusunda oluşturulan sorular uzman görüşlerine sunulmuş, araştırmacı dışında 12 uzman soruları incelemiştir. Ayrıca, birinci sınıfları okutan 5 öğretmene ve çocukları birinci sınıfta okuyan 8 veliye sorular gösterilmiş ve anlaşılmayan noktalar olup olmadığı sorulmuştur. Uzman, öğretmen ve veli görüşlerinden alınan öneriler doğrultusunda ankete son biçimi verilmiştir.

Taslak olarak hazırlanan anket geçerlik çalışması için uzmanların görüşlerine sunularak; getirilen öneriler ve düzeltmeler doğrultusunda tekrar biçimlendirilmiştir. Öğretmen anketi üç bölümden oluşmaktadır. 7 sorudan oluşan birinci bölüm, öğretmenlere ilişkin kişisel bilgileri belirlemeye yöneliktir. 29 sorudan oluşan ikinci bölüm, öğretmenlerin

birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Üçüncü bölüm ise birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmenlerin görüş ve önerilerini belirlemeye yönelik açık uçlu anket sorusundan oluşmaktadır. Veli anketi de üç bölümden oluşmaktadır. 10 sorudan oluşan bölüm birinci bölüm, velilere ilişkin kişisel bilgileri belirlemeye yöneliktir. 26 sorudan oluşan ikinci bölüm, velilerin birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Üçüncü bölüm ise, birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin velilerin görüş ve önerilerini belirlemeye yönelik açık uçlu anket sorusundan oluşmaktadır.

Uzman görüşü alınarak yeniden düzenlenen anketler, uygulamaya aktarılmadan önce güvenilirlik çalışması için Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilköğretim okullarında ikinci sınıfları okutan 53 öğretmene ve bir ilköğretim okulunda çocukları ikinci sınıfta okuyan 73 veliye uygulanmıştır. Öğretmen anketinin ön denemesi sonucunda Coranbach Alfa Katsayısı ile yapılan istatistiksel çözümlemeler sonucu anketin güvenilirlik düzeyi .851 çıkmıştır. Veli anketinin ön denemesi sonucunda Coranbach Alfa Katsayısı ile yapılan istatistiksel çözümlemeler sonucu anketin güvenilirlik düzeyi .871 çıkmıştır. Özdamar, (1997, s. 500) tarafından yüksek güvenilir olduğu belirtilen bu düzey araştırma için yeterli görülmüştür. Ayrıca, ön uygulama sonunda anket danışman öğretim üyesi ile birlikte yeniden gözden geçirilerek son biçimi verilmiş ve uygulamaya hazır hale getirilmiştir (Ek-2 ve Ek-3).

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez ilköğretim ve merkeze bağlı köy ilköğretim okullarında görev yapan birinci sınıf öğretmenleri ile bu sınıftaki öğrencilerin velilerinden elde edilmiştir. Araştırmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşleri” ve “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşleri” anketleri hazır duruma getirilerek çoğaltılmıştır. Öte yandan, anketin örnekleme alınan ilköğretim kurumlarında uygulanabilmesi amacı ile Burdur Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınmıştır (Ek-1). Anket 2010-2011

eğitim-öğretim yılı güz döneminde araştırma kapsamındaki tüm okullara araştırmacı tarafından elden dağıtılarak öğretmenlerin yardımıyla uygulanmıştır.

Anketlerin uygulanmasında okul yöneticilerinden yardım alınmış, gerekli görülen yerlerde öğretmenlerle görüşülerek araştırmanın amacı hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Ayrıca, araştırma izin belgesinin bir örneği okullara bırakılmıştır. Anketin öğretmenler ve veliler tarafından doldurulması için bir hafta süre verilmiş, tamamlayamayanlara ek süre verilerek tamamlamaları sağlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim öğrencilerine gönderilen ve geri dönen anket sayısına ilişkin bilgiler Çizelge 6’da verilmiştir.

Çizelge 6. Uygulanan Anketlerin Geri Dönüşü

		Öğretmen	Veli
Dağıtılan Anket Sayısı	(f)	67	480
Toplanan Anket Sayısı	(f)	62	437
Değerlendirilen Anket Sayısı	(f)	59	419
Anketlerin Dönüş Oranı	(%)	92,5	91

Çizelge 6’da görüldüğü gibi, öğretmenlere dağıtılan anket sayısı 67, toplanan anket sayısı 62’dir. Ancak, gerektiği biçimde doldurulmayan 3 anket değerlendirme dışı bırakılarak 59 anket değerlendirmeye alınmıştır. Böylece, araştırmada öğretmenlere uygulanan veri toplama aracının geri dönüş oranı %92,5 olarak gerçekleşmiştir. Velilere dağıtılan anket sayısı 480, toplanan anket sayısı 437’dir. Ancak, gerektiği biçimde doldurulmayan 18 anket değerlendirme dışı bırakılarak 419 anket değerlendirmeye alınmıştır. Böylece, araştırmada velilere uygulanan veri toplama aracının geri dönüş oranı %91 olarak gerçekleşmiştir. Veri toplama araçlarıyla yapılan çalışmalarda sağlıklı yorum yapılabilmesi için dönüş oranının %70-%80’in altına düşmemesine özen gösterilir (Nisbet ve Enstwille, 1970; Borg ve Gall, 1971; Kerlinger, 1964; Sewltiz, Wringghtman ve Cook 1976; Akt: Karasar, 2007, s. 180).

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Anket ile toplanan verilerin çözümlemesine geçmeden önce, verilerin işlenmesi ile ilgili işlemler yapılmıştır. Bununla ilgili olarak, önce öğretmenlerin ve velilerin formları gerektiği biçimde doldurup doldurmadığını belirlemek amacıyla formlar teker teker incelenmiştir. Boş bırakılan ya da yanlış doldurulan öğretmen anketinde 3, veli anketinde 18 olmak üzere toplam 21 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Değerlendirmeye alınan öğretmen ve veli anketleri 1'den başlayarak numaralandırılmış ve bilgisayarda ayrı ayrı dosyalara girilerek işlenmeye hazır duruma getirilmiştir. Daha sonra, “öğretmenlerin ve velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri”ne verdikleri yanıtlar; “tamamen katılıyorum” için 5, “katılıyorum” için 4, “kararsızım” için 3, “katılmıyorum” için 2, “hiç katılmıyorum” için 1 verilerek bilgisayara girilmiştir.

Araştırmada verilere normalite testi uygulanmış; ancak verilerin normal dağılım göstermediği saptanarak nonparametrik istatistiksel yöntemin uygulanması uygun görülmüştür (Baştürk, 2010, s. 6). Verilerin çözümlemesinde öncelikle tüm bağımsız değişkenler için frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama değerleri hesaplanmıştır. Veri toplama araçlarında kullanılan beşli derecelendirme ölçeğine uygun olarak elde edilen puanların derecelendirilmesi ve yorumlanmasında; 1.00-1.79 için “hiç katılmıyorum”, 1.80-2.59 için “katılmıyorum”, 2.60-3.39 için “kararsızım”, 3.40-4.19 için “katılıyorum” ve 4.20-5.00 için “tamamen katılıyorum” puan aralıkları temel alınmıştır. Ayrıca, araştırmada “Mann-Whitney U Testi” ve “Kruskal-Wallis H Testi” kullanılmıştır. Bağımsız ortalamalar arasındaki farkı test etmek için Mann-Whitney U Testi, ikiden fazla bağımsız ortalamalar arasındaki farkın test edilebilmesi için Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testinin anlamlı çıktığı durumlarda ise farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Verilerin çözümlemesinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak benimsenmiştir.

Araştırma açık uçlu verilerinin çözümlemesi betimsel analiz ile gerçekleştirilmiştir. Bu analiz yönteminde, veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve

yorumlanır. Betimsel analizle, elde edilen veriler, düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde mantıklı ve anlaşılır bir yapıda betimlenerek okuyucuya sunulur (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 24).

Açık uçlu soruların güvenilirliğini belirlemek amacıyla öğretmenlerin ve velilerin sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacı ve alandan bir uzman ile incelenerek “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” olan maddeler belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman’ın (1994); $P \text{ (Uzlaşma Yüzdesi)} = \frac{Na \text{ (Görüş Birliği)}}{Na \text{ (Görüş Birliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}} \times 100$ formülü kullanılmıştır. Bu hesaplamalar sonucunda öğretmen için $P = 96.6$ ve veli için $P = 95.0$ değerleri bulunmuş ve açık uçlu sorular güvenilir kabul edilmiştir.

4. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma kapsamındaki öğretmenlerden ve velilerden toplanan verilerin istatistiksel ve betimsel analiz sonucu ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftası ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri anket maddelerine ve açık uçlu soruya verilen yanıtlardan elde edilen bulgulara göre incelenmiştir.

4.1.1. Anket Maddelerinden Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin anket maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen görüşleri Çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7. İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

		Tamamen Katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	$\bar{X}$
Uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i>	30	28	-	1	-	4.47
	<i>%</i>	50.8	47.5	-	1.7	-	
Uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i>	34	24	-	1	-	4.54
	<i>%</i>	57.6	40.7	-	1.7	-	
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i>	34	21	-	4	-	4.44
	<i>%</i>	57.6	35.6	-	6.8	-	
Uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i>	26	29	1	3	-	4.32
	<i>%</i>	44.1	49.2	1.7	5.1	-	
Uyum haftasının öğrencilerin ailelerinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i>	23	27	-	7	2	4.05
	<i>%</i>	39.0	45.8	-	11.9	3.4	
Uyum haftasının öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i>	26	31	-	2	-	4.37
	<i>%</i>	44.1	52.5	-	3.4	-	
Uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i>	24	31	1	3	-	4.29
	<i>%</i>	40.7	52.5	1.7	5.1	-	

Çizelge 7. İlköğretim Birinci Sınıf Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşleri (devamı)

		Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Hiç Katılmıyor	$\bar{X}$
Uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum	<i>f</i> %	16 27.1	24 40.7	2 3.4	13 22	4 6.8	3.59
Uyum haftasının öğrencilerin yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	18 30.5	29 49.2	4 6.8	7 11.9	1 1.7	3.95
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	14 23.7	27 45.8	2 3.4	12 20.3	4 6.8	3.59
Öğrencilerin uyum haftası etkinliklerini yapmakta zorlandığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	-	12 20.3	2 3.4	32 54.2	13 22.0	2.22
Uyum haftasında öğrencilerin gereksinimleri için teneffüsü Beklemekte zorlandığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	11 18.6	35 59.3	-	10 16.9	3 5.1	3.69
Velilerin öğrencilerin okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	15 25.4	32 54.2	-	9 15.3	3 5.1	3.80
Velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerini düşünüyorum.	<i>f</i> %	16 27.1	29 49.2	1 1.7	7 11.9	6 10.2	3.71
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	31 52.5	25 42.4	-	3 5.1	-	4.42
Çocuğun, anne ve babası ile olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	37 62.7	20 33.9	-	2 3.4	-	4.56
Uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	8 13.6	24 40.7	-	22 37.3	5 8.5	3.14
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	2 3.4	5 8.5	3 5.1	27 45.8	22 37.3	1.95
Okula uyum haftasında okulun olanaklarının kısıtlılığından dolayı sıkıntı yaşadığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	6 10.2	14 23.7	3 5.1	22 37.3	14 23.7	2.59
Öğretmenlerin uyum haftasında yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirildiklerini düşünüyorum.	<i>f</i> %	3 5.1	25 42.4	1 1.7	23 39.0	7 11.9	2.90
Uyum haftasını MEB tarafından hazırlanan programa bağlı kalarak uyguladığımı düşünüyorum.	<i>f</i> %	11 18.6	34 57.6	-	9 15.3	2 3.4	3.69
Okula uyum haftası öncesinde yeterince sınıf içi ve dışı hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum.	<i>f</i> %	11 18.6	34 57.6	2 3.4	9 15.3	3 5.1	3.78
Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	-	1 1.7	5 8.5	29 49.2	24 40.7	1.71
Uyum haftası etkinliklerinin sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	9 15.3	30 50.8	5 8.5	13 22.0	2 3.4	3.53
Uyum haftası etkinliklerinin nitelik bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	7 11.9	29 49.2	5 8.5	16 27.1	2 3.4	3.39
Öğrencilerin okula uyumu için "uyum haftası" yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	2 3.4	11 18.6	2 3.4	34 57.6	10 16.9	2.34
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	25 42.4	23 39.0	1 1.7	8 13.6	2 3.4	4.03
Uyum haftasında öğretmenlerin ne yapacakları konusunda bilgi sahibi olduklarını düşünüyorum.	<i>f</i> %	8 13.6	31 52.5	1 1.7	18 30.5	1 1.7	3.46
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	<i>f</i> %	4 6.8	7 11.9	2 5.1	32 54.2	13 22.0	2.27

Çizelge 7’de görüldüğü gibi ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin “*Uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %50.8’i “tamamen katılıyorum”, %47.5’i “katılıyorum”, %1.7’si ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.47’dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %57.6’sı “tamamen katılıyorum”, %40.7’si “katılıyorum”, %1.7’si ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.54’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %57.6’sı “tamamen katılıyorum”, %35.6’sı “katılıyorum”, %6.8’i ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.44’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %44.1’i “tamamen katılıyorum”, %49.2’si “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %5.1’i ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.32’dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının öğrencilerin ailelerinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %39’u “tamamen katılıyorum”, %45.8’i “katılıyorum”, %11.9’u “katılmıyorum”, %3.4’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını

vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.05'dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin ailelerinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğu görüşüne “katıldıkları” söylenebilir.

“Uyum haftasının öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %44.1'i “tamamen katılıyorum”, %52.5'i “katılıyorum”, %3.4'ü ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.37'dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğu görüşüne “tamamen katıldıkları” söylenebilir.

“Uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %40.7'si “tamamen katılıyorum”, %52.5'i “katılıyorum”, %1.7'si “kararsızım”, %5.1'i ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.29'dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğu görüşüne “tamamen katıldıkları” söylenebilir.

“Uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %27.1'i “tamamen katılıyorum”, %40.7'si “katılıyorum”, %3.4'ü “kararsızım”, %22'si “katılmıyorum”, %6.8'i ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.59'dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğu görüşüne “katıldıkları” söylenebilir.

“Uyum haftasının öğrencilerin yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %30.5'i “tamamen katılıyorum”, %49.2'si “katılıyorum”, %6.8'i “kararsızım”, %11.9'u “katılmıyorum”, %1.7'si ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.95'tir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğu görüşüne “katıldıkları” söylenebilir.

“Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %23.7’si “tamamen katılıyorum”, %45.8’i “katılıyorum”, %3.4’ü “kararsızım”, %20.3’ü “katılmıyorum”, %6.8’i ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.59’dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığı görüşüne *“katıldıkları”* söylenebilir.

“Öğrencilerin uyum haftası etkinliklerini yapmakta zorlandığını düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %20.3’ü “katılıyorum”, %3.4’ü “kararsızım”, %54.2’si “katılmıyorum”, %22’si ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2.22’dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin öğrencilerin uyum haftası etkinliklerini yapmakta zorlandığı görüşüne *“katılmadıkları”* söylenebilir.

“Uyum haftasında öğrencilerin gereksinimleri için teneffüsü beklemekte zorlandığını düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %18.6’sı “tamamen katılıyorum”, %59.3’ü “katılıyorum”, %16.9’u “katılmıyorum”, %5.1’i ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.69’dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasında öğrencilerin gereksinimleri için teneffüsü beklemekte zorlandığı görüşüne *“katıldıkları”* söylenebilir.

“Velilerin öğrencilerin okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %25.4’ü “tamamen katılıyorum”, %54.2’si “katılıyorum”, %15.3’ü “katılmıyorum”, %5.1’i ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.80’dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin öğrencilerin okula uyumu konusunda, velilerin kendileriyle işbirliği yaptığı görüşüne *“katıldıkları”* söylenebilir.

“Velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerini düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %27.1’i “tamamen katılıyorum”, %49.2’si “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %11.9’u “katılmıyorum”, %10.2’si ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.71’dir.

Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak kabul ettikleri görüşüne “*katıldıkları*” söylenebilir.

“*Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %52.5’i “tamamen katılıyorum”, %42.4’ü “katılıyorum”, %5.1’i ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.42’dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediği görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Çocuğun, anne ve babası ile olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %62.7’si “tamamen katılıyorum”, %33.9’u “katılıyorum”, %3.4’ü ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.56’dır. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin çocuğun anne ve babası ile olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediği görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığını düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %13.6’sı “tamamen katılıyorum”, %40.7’si “katılıyorum”, %37.3’ü “katılmıyorum”, %8.5’i ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.14’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığı görüşünde “*kararsız*” kaldıkları söylenebilir.

“*Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %3.4’ü “tamamen katılıyorum”, %8.5’i “katılıyorum”, %5.1’i “kararsızım”, %45.8’i “katılmıyorum”, %37.3’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1.95’tir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiği görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“*Okula uyum haftasında okulun olanaklarının kısıtlılığından dolayı sıkıntı yaşadığımı düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %10.2’si “tamamen katılıyorum”, %23.7’si

“katılıyorum”, %5.1’i “kararsızım”, %37.3’ü “katılmıyorum”, %23.7’si ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2.59’dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin okula uyum haftasında okulun olanaklarının kısıtlılığından dolayı sıkıntı yaşadıkları görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“*Öğretmenlerin uyum haftasında yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirildiklerini düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %5.1’i “tamamen katılıyorum”, %42.4’ü “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %39’u “katılmıyorum”, %11.9’u ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2.90’dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasında yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirildikleri görüşünde “*kararsız*” kaldıkları söylenebilir.

“*Uyum haftasını MEB tarafından hazırlanan programa bağlı kalarak uyguladığımı düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %18.6’sı “tamamen katılıyorum”, %57.6’sı “katılıyorum”, %15.3’ü “katılmıyorum”, %3.4’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.69’dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasını MEB tarafından hazırlanan programa bağlı kalarak uyguladıkları görüşüne “*katıldıkları*” söylenebilir.

“*Okula uyum haftası öncesinde yeterince sınıf içi ve dışı hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %18.6’sı “tamamen katılıyorum”, %57.6’sı “katılıyorum”, %3.4’ü “kararsızım”, %15.3’ü “katılmıyorum”, %5.1’i ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.78’dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin okula uyum haftası öncesinde yeterince sınıf içi ve dışı hazırlıkları yaptıkları görüşüne “*katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum*” maddesine öğretmenlerin %1.7’si “katılıyorum”, %8.5’i “kararsızım”, %49.2’si “katılmıyorum”, %40.7’si ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1.71’dir. Bu bulguya dayalı olarak öğretmenlerin uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olmadığı görüşüne “*hiç katılmadıkları*” söylenebilir.

“Uyum haftası etkinliklerinin sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %15.3’ü “tamamen katılıyorum”, %50.8’i “katılıyorum”, %8.5’i “kararsızım”, %22’si “katılmıyorum”, %3.4’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.53’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftası etkinliklerinin sayısının yeterli olduğu görüşüne *“katıldıkları”* söylenebilir.

“Uyum haftası etkinliklerinin nitelik bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %11.9’u “tamamen katılıyorum”, %49.2’si “katılıyorum”, %8.5’i “kararsızım”, %27.1’i “katılmıyorum”, %3.4’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.39’dur. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftası etkinliklerinin nitelik bakımından yeterli olup olmadığı görüşünde *“kararsız”* kaldıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin okula uyumu için “uyum haftası” yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %3.4’ü “tamamen katılıyorum”, %18.6’sı “katılıyorum”, %3.4’ü “kararsızım”, %57.6’sı “katılmıyorum”, %16.9’u ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2.34’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiği görüşüne *“katılmadıkları”* söylenebilir.

“Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %42.4’ü “tamamen katılıyorum”, %39’u “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %13.6’sı “katılmıyorum”, %3.4’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 4.03’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğu görüşüne *“katıldıkları”* söylenebilir.

“Uyum haftasında öğretmenlerin ne yapacakları konusunda bilgi sahibi olduklarını düşünüyorum” maddesine öğretmenlerin %13.6’sı “tamamen katılıyorum”, %52.5’i “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %30.5’i “katılmıyorum”, %1.7’si ise “hiç

katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3.46’dır. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin uyum haftasında ne yapacakları konusunda bilgi sahibi oldukları görüşüne “katıldıkları” söylenebilir.

“İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum” maddesine öğretmenlerin %6.8’i “tamamen katılıyorum”, %11.9’u “katılıyorum”, %5.1’i “kararsızım”, %54.2’si “katılmıyorum”, %22’si ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2.27’dir. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin ilköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz olduğu görüşüne “katılmadıkları” söylenebilir.

Öğretmenlerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde **en çok** “*uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum (4.47)*”, “*uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına yardımcı olduğunu düşünüyorum (4.54)*”, “*uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum (4.32)*”, “*uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum (4.44)*”, “*uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum (4.29)*” maddelerine; **en az ise** “*uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığını düşünüyorum (3.14)*”, “*öğretmenlerin uyum haftasında yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirildiklerini düşünüyorum (2.90)*” ve “*uyum haftası etkinliklerinin nitelik bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum (3.39)*” maddelerine katıldıkları görülmüştür. Bu kapsamda, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasının öğrencilerin okula alışmasına, okulu tanımasına ve okul kurallarını öğrenmesine yardımcı olduğu söylenebilir. Ayrıca, öğretmenlerin uyum programı hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı ve uyum haftasındaki etkinlikleri yetersiz bulduğu söylenebilir.

4.1.2. Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına yönelik açık uçlu anket sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?	f
<i>Üstünlükleri</i>	
Öğrencilerin okula uyum sağlamasına yardımcı oluyor	17
Çocuğun okulu ve çevreyi tanımasına yardımcı oluyor	9
Okulöncesi eğitim almamış çocukların okula alışmasına yardımcı oluyor	6
Öğretmen ve veli işbirliğini artırıyor	4
Çocuğun okul korkusunu yenmesini sağlıyor	3
Çocuğun okul kurallarını öğrenmesine yardımcı oluyor	3
Çocuğun okulu sevmesini sağlıyor	2
Okulda yalnız birinci sınıflar olduğu için öğrenciler daha rahat oluyorlar	2
Uyum haftasının sonunda çocuklar okula daha istekli geliyorlar	2
Birleştirilmiş sınıflardaki öğretmenin işini kolaylaştırıyor	2
Okulda yalnız birinci sınıflara olduğu için öğrenciler kendilerini özel hissediyor	1
Özel eğitime ihtiyacı olan ya da okula hazır olmayan çocukların önceden belirlenebilmesine yardımcı oluyor	1
Öğretmen, öğrenci ve velinin okula uyumunu sağlıyor	1
<i>Sınırlıkları</i>	
Taşımalı eğitim yapan çocuklar bu haftada okula getirilmedikleri için çocuklar bu uygulamadan faydalanamıyorlar.	3
Köylerde tarım faaliyetleri devam ettiği için, veliler çocuklarını uyum haftasında okula göndermiyorlar	2
Bazı veliler uyum haftasında çocuklarını okula göndermiyorlar	2
Okula uyum haftası yarım gün olduğu için çocuklar okullar açıldığında tam gün eğitimde zorlanıyorlar	1
Görüşler Toplamı	61

Çizelge 8 incelendiğinde öğretmenlerin açık uçlu anket sorusuna verdikleri yanıtlardan uyum haftasının kimi üstünlükleri ve sınırlıkları olduğuna değindikleri görülmüştür. Uyum haftasının üstünlüklerine öğretmenlerin 17’si “öğrencilerin okula uyum sağlamasına yardımcı oluyor”, 9’u “çocuğun okulu ve çevreyi tanımasına yardımcı oluyor”, 6’sı “okulöncesi eğitim almamış çocukların okula alışmasına yardımcı oluyor”, 4’ü “öğretmen ve veli işbirliğini artırıyor”, 3’ü “çocuğun okul korkusunu

yenmesini sağlıyor”, 3’ü “çocuğun okul kurallarını öğrenmesine yardımcı oluyor”, 2’si “çocuğun okulu sevmesini sağlıyor”, 2’si “okulda yalnız birinci sınıflar olduğu için öğrenciler daha rahat oluyorlar”, 2’si “uyum haftasının sonunda çocuklar okula daha istekli geliyorlar”, 2’si “birleştirilmiş sınıflardaki öğretmen işini kolaylaştırıyor”, 1’i “okulda yalnız birinci sınıflara olduğu için öğrenciler kendilerini özel hissediyor”, 1’i “özel eğitime ihtiyacı olan ya da okula hazır olmayan çocukların önceden belirlenebilmesine yardımcı oluyor”, 1’i “öğretmen, öğrenci ve velinin okula uyumunu sağlıyor” biçiminde belirtmişlerdir. İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasının sınırlıklarına ise öğretmenlerin 3’ü “taşımali eğitim yapan çocuklar bu haftada okula getirilmedikleri için çocuklar bu uygulamadan faydalanamıyorlar”, 2’si “köylerde tarım faaliyetleri devam ettiği için, veliler çocuklarını uyum haftasında okula göndermiyorlar”, 2’si “bazı veliler uyum haftasında çocuklarını okula göndermiyorlar”, 1’i “okula uyum haftası yarım gün olduğu için çocuklar okullar açıldığında tam gün eğitimde zorlanıyorlar” biçiminde belirtmiştir.

Öğretmenlerden Ö1 “...özel eğitime ihtiyacı olan, fiziksel gelişimi yaşitlarına göre geride olan öğrenciler önceden fark ediliyor. Ana sınıfına ya da özel eğitim kurumlarına yönlendiriliyor. Böylece dersler başladığında zaman kaybetmiyoruz” biçiminde görüş bildirirken, öğretmenlerden Ö6 “okul açılana kadar belli alışkanlıkların kazandırılmasına yardımcı oluyor. Örneğin kahvaltı yapmak, izin istemek, zil çalınca dışarı çıkmak ve sınıfa girmek” biçiminde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden Ö5 “...okul boş iken okulun tanıtılması, kantin, tuvaletler, öğretmenler odası gibi okulun bölümlerinin gezdirilmesi daha kolay uyum sağlamasına yardımcı oluyor” biçiminde görüş bildirirken, öğretmenlerden Ö16 “okula uyum haftası boyunca yapılan etkinliklerle öğrencilerin okula ısındıklarını, kendilerine güven kazandıklarını gözlemledim. ...bazı sorunların bu haftada çözümlenmesi eğitim-öğretim yılı başında zaman kaybını önüyor” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ö15 “uyum haftasında taşımali eğitim yapılmadığından birçok öğrenci okula gelmedi, bazı veliler çocuklarını kendileri getirdi, taşımali öğrenciler uyum haftasında okula taşınmalı” biçiminde görüş bildirirken, öğretmenlerden Ö9 “...genellikle köylerde aileler çocuklarını bu hafta okula göndermedi, aileler tarımla

uğraşıyorlar çocuklarda bu hafta tarlalardaydı...” biçiminde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden Ö23 ise “uyum haftasının yarım gün olması çocuklar için farklı bir algı yarattı. Okullar açılıp, dersler başladıktan sonra çocuklar tam güne alışmakta zorlandı, okul onlar için sıkıcı bir hal aldı...” biçiminde görüş bildirerek okula uyum haftasında karşılaşılan zorluklara yönelik görüş bildirmiştir.

Çizelge 8 genel olarak incelendiğinde, öğretmenlerin çoğunluğu okula uyum haftasının öğrencilerin okula uyumuna yardımcı olduğunu düşünmektedirler. Uyum çalışmalarının çocuğun okulu ve çevreyi tanınmasına yardımcı olduğunu, öğretmen-veli ilişkilerini artırdığını, birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlerin işini kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin önceden fark edilmesine ve öğretmen-öğrenci-velinin okula uyum sağlamasına yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak öğretmenlerin bir kısmı, taşınmalı eğitim yapan çocukların bu haftada okula getirilmedikleri için çocukların bu uygulamadan faydalanamadığını, ayrıca köylerde tarım faaliyetlerinden dolayı öğrencilerin uyum haftasında okula gelmediğini, dolayısıyla bazı öğrencilerin uygulamadan yararlanamadığını belirterek uygulamada katılımın az olmasından dolayı sıkıntılar yaşandığını dile getirmişlerdir.

4.2. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Bağımsız Değişkenler Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin; cinsiyet, çalıştıkları okulun yerleşim birimi, uyum haftasına ilişkin eğitim alıp/almama değişkenleri bakımından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Verilerin istatistiksel analizinden elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.2.1. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerini, cinsiyet değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Çizelge 9’da verilmiştir.

Çizelge 9. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Öğretmenin Cinsiyeti	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	30.73	1229.00	351.00	0.590
	Erkek	19	28.47	541.00		
Uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	30.90	1236.00	344.00	0.498
	Erkek	19	28.11	534.00		
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	28.81	1152.50	332.50	0.378
	Erkek	19	32.50	617.50		
Uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	30.58	1223.00	357.00	0.676
	Erkek	19	28.79	547.00		
Uyum haftasının öğrencilerin ailelerinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	30.45	1218.00	362.00	0.751
	Erkek	19	29.05	553.00		
Uyum haftasının öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	29.70	1188.00	368.00	0.824
	Erkek	19	30.63	582.00		
Uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	30.55	1222.00	358.00	0.688
	Erkek	19	28.84	548.00		
Uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	30.40	1216.00	364.00	0.785
	Erkek	19	29.16	554.00		
Uyum haftasının öğrencilerin yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	32.20	1288.00	392.00	0.122
	Erkek	19	25.37	482.00		
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	Kadın	40	28.33	1133.00	313.00	0.247
	Erkek	19	33.53	637.00		
Öğrencilerin uyum haftası etkinliklerini yapmakta zorlandığını düşünüyorum.	Kadın	40	30.65	1226.00	354.00	0.642
	Erkek	19	28.63	544.00		
Uyum haftasında öğrencilerin gereksinimleri için teneffüsü beklemekte zorlandığını düşünüyorum.	Kadın	40	29.06	1162.50	342.50	0.491
	Erkek	19	31.97	607.50		
Velilerin öğrencilerin okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	Kadın	40	28.73	1149.00	329.00	0.361
	Erkek	19	32.68	621.00		
Velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerini düşünüyorum.	Kadın	40	28.61	1144.50	324.50	0.331
	Erkek	19	32.92	625.50		
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Kadın	40	31.40	1256.00	324.00	0.303
	Erkek	19	27.05	514.00		
Çocuğun, anne ve babası ile olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Kadın	40	31.90	1276.00	304.00	0.145
	Erkek	19	26.00	494.00		
Uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığını düşünüyorum.	Kadın	40	29.05	1162.00	342.00	0.511
	Erkek	19	32.00	608.00		
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	Kadın	40	31.76	1270.50	309.50	0.215
	Erkek	19	26.29	499.50		
Okula uyum haftasında okulun olanaklarının kısıtlılığından dolayı sıkıntı yaşadığını düşünüyorum.	Kadın	40	29.61	1184.50	364.50	0.793
	Erkek	19	30.82	585.50		
Öğretmenlerin uyum haftasında yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirildiklerini düşünüyorum.	Kadın	40	30.65	1226.00	354.00	0.650
	Erkek	19	28.63	544.00		
Uyum haftasını MEB tarafından hazırlanan programa bağlı kalarak uyguladığımı düşünüyorum.	Kadın	40	27.09	1083.50	363.50	0.043
	Erkek	19	36.13	686.50		
Okula uyum haftası öncesinde yeterince sınıf içi ve dışı hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum.	Kadın	40	30.69	1227.50	352.50	0.620
	Erkek	19	28.55	542.50		

Çizelge 9. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları (devamı)

Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	31.26	1250.50	329.50	0.364
	Erkek	19	27.34	519.50		
Uyum haftası etkinliklerinin sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	27.55	1102.00	282.00	0.085
	Erkek	19	35.16	668.00		
Uyum haftası etkinliklerinin nitelik bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	28.24	1129.50	309.50	0.217
	Erkek	19	33.71	640.50		
Öğrencilerin okula uyumu için "uyum haftası" yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Kadın	40	29.61	1184.50	364.50	0.778
	Erkek	19	30.82	585.50		
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	Kadın	40	29.99	1199.50	379.50	0.993
	Erkek	19	30.03	570.50		
Uyum haftasında öğretmenlerin ne yapacakları konusunda bilgi sahibi olduklarını düşünüyorum.	Kadın	40	29.81	1192.50	372.50	0.893
	Erkek	19	30.39	577.50		
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	Kadın	40	30.10	1204.00	376.00	0.953
	Erkek	19	29.79	566.00		

Çizelge 9 incelendiğinde, öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında sıra ortalamaları bakımından fark olduğu görülmektedir. Ancak ortalamalar arasındaki farklar tüm anket maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı değildir ($p>.05$). Başka bir deyişle kadın ve erkek öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.2.2. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çalıştıkları Okulun Yerleşim Birimi Değişkeni Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin çalıştıkları okulun yerleşim birimi değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Çizelge 10'da verilmiştir.

Çizelge 10. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çalıştıkları Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Yerleşim Birimi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	29.42	735.50	410.50	0.799
	İl Merkezi	34	30.43	1034.50		
Uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	26.92	673.00	348.00	0.170
	İl Merkezi	34	32.26	1097.00		
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	25.00	625.00	300.00	0.028*
	İl Merkezi	34	33.68	1145.00		
Uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	27.96	699.00	374.00	0.381
	İl Merkezi	34	31.50	1071.00		
Uyum haftasının öğrencilerin ailelerinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	26.86	671.50	346.50	0.190
	İl Merkezi	34	32.31	1098.50		
Uyum haftasının öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	28.74	718.50	393.50	0.582
	İl Merkezi	34	30.93	1051.50		
Uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	27.82	695.50	370.50	0.346
	İl Merkezi	34	31.60	1074.50		
Uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	25.14	628.50	303.50	0.049*
	İl Merkezi	34	33.57	1141.50		
Uyum haftasının öğrencilerin yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	27.30	682.50	357.50	0.262
	İl Merkezi	34	31.99	1087.50		
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	Köy	25	23.76	594.00	269.00	0.011*
	İl Merkezi	34	34.59	1176.00		
Öğrencilerin uyum haftası etkinliklerini yapmakta zorlandığını düşünüyorum.	Köy	25	29.86	746.50	421.50	0.953
	İl Merkezi	34	30.10	1023.50		
Uyum haftasında öğrencilerin gereksinimleri için teneffüsü beklemekte zorlandığını düşünüyorum.	Köy	25	27.22	680.50	355.50	0.227
	İl Merkezi	34	32.04	1089.50		
Velilerin öğrencilerin okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	Köy	25	26.04	651.00	326.00	0.094
	İl Merkezi	34	32.91	1119.00		
Velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerini düşünüyorum.	Köy	25	23.70	592.50	267.00	0.009*
	İl Merkezi	34	34.63	1177.50		
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Köy	25	29,44	736,00	411.00	0.808
	İl Merkezi	34	30,41	1034,00		
Çocuğun, anne ve babası ile olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Köy	25	29,16	729,00	404.00	0.703
	İl Merkezi	34	30,62	1041,00		
Uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığını düşünüyorum.	Köy	25	25,20	630,00	305.00	0.049*
	İl Merkezi	34	33,53	1140,00		
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	Köy	25	31,56	789,00	386.00	0.517
	İl Merkezi	34	28,85	981,00		
Okula uyum haftasında okulun olanaklarının kısıtlılığından dolayı sıkıntı yaşadığımı düşünüyorum.	Köy	25	31,54	788,50	386.50	0.538
	İl Merkezi	34	28,87	981,50		
Öğretmenlerin uyum haftasında yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirildiklerini düşünüyorum.	Köy	25	31,00	775,00	400.00	0.680
	İl Merkezi	34	29,26	995,00		
Uyum haftasını MEB tarafından hazırlanan programa bağlı kalarak uyguladığımı düşünüyorum.	Köy	25	28,78	719,50	394.50	0.601
	İl Merkezi	34	30,90	1050,50		

Çizelge 10. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çalıştıkları Okulun Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları (devamı)

Okula uyum haftası öncesinde yeterince sınıf içi ve dışı hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum.	Köy	25	28,18	704,50	379.50	0.438
	İl Merkezi	34	31,34	1065,50		
Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	31,32	783,00	392.00	0.575
	İl Merkezi	34	29,03	987,00		
Uyum haftası etkinliklerinin sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	26,16	654,00	329.00	0.111
	İl Merkezi	34	32,82	1116,00		
Uyum haftası etkinliklerinin nitelik bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	27,04	676,00	351.00	0.221
	İl Merkezi	34	32,18	1094,00		
Öğrencilerin okula uyumu için "uyum haftası" yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Köy	25	30,32	758,00	417.00	0.891
	İl Merkezi	34	29,76	1012,00		
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	Köy	25	23,64	591,00	266.00	0.009*
	İl Merkezi	34	34,68	1179,00		
Uyum haftasında öğretmenlerin ne yapacakları konusunda bilgi sahibi olduklarını düşünüyorum.	Köy	25	29,16	729,00	404.00	0.723
	İl Merkezi	34	30,62	1041,00		
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	Köy	25	25,22	630,50	305.50	0.044*
	İl Merkezi	34	33,51	1139,50		
p<.05						

Çizelge 10 incelendiğinde, öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında, okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre fark olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasındaki bu farkın kimi anket maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<.05$)

“Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler ile köyde çalışan öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=300.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezinde görev yapan öğretmenlerin, köyde görev yapan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki öğretmenlerin uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının öğrencilerin okula kolay uyum sağladığına inandıkları söylenebilir.

“Uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler ile köyde çalışan öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=303.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezinde görev yapan öğretmenlerin, köyde görev yapan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip

olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki öğretmenlerin uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

“Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum” maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler ile köyde çalışan öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=269.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezinde görev yapan öğretmenlerin, köyde görev yapan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki öğretmenlerin uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığına inandıkları söylenebilir.

“Velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerini düşünüyorum” maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler ile köyde çalışan öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=267.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezinde görev yapan öğretmenlerin, köyde görev yapan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki öğretmenlerin, velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerine inandıkları söylenebilir.

“Uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığını düşünüyorum” maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler ile köyde çalışan öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=305.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezinde görev yapan öğretmenlerin, köyde görev yapan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki öğretmenlerin uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığına inandıkları söylenebilir.

“Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum” maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler ile köyde çalışan

öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=266.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezinde görev yapan öğretmenlerin, köyde görev yapan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki öğretmenlerin birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğuna inandıkları söylenebilir.

“İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum” maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler ile köyde çalışan öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=305.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezinde görev yapan öğretmenlerin, köyde görev yapan öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki öğretmenlerin ilköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz bulduklarına inandıkları söylenebilir.

4.2.3. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Uyum Haftasına İlişkin Eğitim Alıp/Almama Değişkeni Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin uyum haftasına ilişkin eğitim alıp/almama değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Çizelge 11’de verilmiştir.

Çizelge 11 incelendiğinde, öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında sıra ortalamaları bakımından farklılıklar olduğu görülmektedir. Ancak bu ortalamalar arasındaki fark tüm anket maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı değildir ($p>.05$). Başka bir deyişle uyum haftasına ilişkin eğitim alan ve almayan öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Çizelge 11. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Uyum Haftasına İlişkin Eğitim Alıp/Almama Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Eğitim	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	38.70	193.50	91.50	0.175
	Hayır	54	29.19	1576.50		
Uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	36.70	183.50	101.50	0.290
	Hayır	54	29.38	1586.50		
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	29.00	145.00	130.00	0.876
	Hayır	54	30.09	1625.00		
Uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	35.50	177.50	107.50	0.401
	Hayır	54	29.49	1592.50		
Uyum haftasının öğrencilerin ailelerinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	33.70	168.50	116.50	0.584
	Hayır	54	29.66	1601.50		
Uyum haftasının öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	35.10	175.50	109.50	0.429
	Hayır	54	29.53	1594.50		
Uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	32.90	164.50	120.50	0.657
	Hayır	54	29.73	1605.50		
Uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	29.60	148.00	133.00	0.954
	Hayır	54	30.04	1622.00		
Uyum haftasının öğrencilerin yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	22.60	113.00	98.00	0.275
	Hayır	54	30.69	1657.00		
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	Evet	5	40.20	201.00	84.00	0.139
	Hayır	54	29.06	1569.00		
Öğrencilerin uyum haftası etkinliklerini yapmakta zorlandığını düşünüyorum.	Evet	5	25.00	125.00	110.00	0.453
	Hayır	54	30.46	1645.00		
Uyum haftasında öğrencilerin gereksinimleri için teneffüsü beklemekte zorlandığını düşünüyorum.	Evet	5	29.90	149.50	134.50	0.988
	Hayır	54	30.01	1620.50		
Velilerin öğrencilerin okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	Evet	5	27.90	139.50	124.50	0.752
	Hayır	54	30.19	1630.50		
Velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerini düşünüyorum.	Evet	5	37.40	187.00	98.00	0.277
	Hayır	54	29.31	1583.00		
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Evet	5	32.80	164.00	121.00	0.666
	Hayır	54	29.74	1606.00		
Çocuğun, anne ve babası ile olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Evet	5	35.30	176.50	108.50	0.394
	Hayır	54	29.51	1593.50		
Uyum haftasının her öğrenci için amacına ulaştığını düşünüyorum.	Evet	5	21.10	105.50	90.50	0.196
	Hayır	54	30.82	1664.50		
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	Evet	5	34.90	174.50	110.50	0.470
	Hayır	54	29.55	1595.50		
Okula uyum haftasında okulun olanaklarının kısıtlılığından dolayı sıkıntı yaşadığımı düşünüyorum.	Evet	5	32.30	161.50	123.50	0.744
	Hayır	54	29.79	1608.50		
Öğretmenlerin uyum haftasında yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirildiklerini düşünüyorum.	Evet	5	31.00	155.00	130.00	0.884
	Hayır	54	29.91	1615.00		

Çizelge 11. Öğretmenlerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Uyum Haftasına İlişkin Eğitim Alıp/Almama Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları (devamı)

Uyum haftasını MEB tarafından hazırlanan programa bağlı kalarak uyguladığımı düşünüyorum.	Evet	5	40.50	202.50	82.50	0.110
	Hayır	54	29.03	1567.50		
Okula uyum haftası öncesinde yeterince sınıf içi ve dışı hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum.	Evet	5	38.40	192.00	93.00	0.204
	Hayır	54	29.22	1578.00		
Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	23.10	115.50	100.50	0.298
	Hayır	54	30.64	1654.50		
Uyum haftası etkinliklerinin sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	39.40	197.00	88.00	0.166
	Hayır	54	29.13	1573.00		
Uyum haftası etkinliklerinin nitelik bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	38.20	191.00	94.00	0.229
	Hayır	54	29.24	1579.00		
Öğrencilerin okula uyumu için “uyum haftası” yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Evet	5	28.00	140.00	125.00	0.761
	Hayır	54	30.19	1630.00		
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	26.00	130.00	115.00	0.558
	Hayır	54	30.37	1640.00		
Uyum haftasında öğretmenlerin ne yapacakları konusunda bilgi sahibi olduklarını düşünüyorum.	Evet	5	38.70	193.50	91.50	0.192
	Hayır	54	29.19	1576.50		
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	Evet	5	35.10	175.50	109.50	0.446
	Hayır	54	29.53	1594.50		

4.3. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasının Etkili Biçimde Gerçekleştirilmesine Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasının etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik önerileri Çizelge 12’de verilmiştir.

Çizelge 12 incelendiğinde, önerilerin 8’i “öğretmen ve velilere uyum haftası ile ilgili eğitim/bilgi verilmeli”, 6’sı “uyum haftasındaki etkinliklerin çeşidi ve sayısı artırılmalı”, 4’ü “uyum haftasının süresi artırılmalı”, 3’ü “uyum programı yeniden düzenlenmeli”, 2’si “katılımın artırılmasını sağlayacak önlemler alınmalı”, 2’si “okul rehberlik servisi destek vermeli”, 2’si “okul fiziksel olarak eğitim-öğretime hazır olmalı”, 2’si “birinci sınıflar diğer öğrencilerle birlikte okulun doğal akışı içinde okula başlamalı”, 2’si “uyum haftasında öğretmen değişikliği olmamalı”, 1’i “öğrencilerin ilköğretime uyumu okulöncesi kurumlarda yapılmalı”, 1’i “öğrencilerle birlikte veli uyum çalışmaları da yapılmalı”, 1’i “okulöncesi öğretmeni de uyum haftasında okulda olmalı”, 1’i “okulöncesi eğitim alan öğrenciler için gereksiz bir uygulama” ve 1’i “öğretmenler belli bir programa bağlı kalmadan esnek olarak programlarını oluşturmalı” biçimindedir.

Cizelge 12. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Sınıf Uyum Haftasına İlişkin Önerileriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlköğretim Birinci Sınıf Uyum Haftasına İlişkin Önerileriniz Nelerdir?	f
Öğretmen ve velilere uyum haftası ile ilgili eğitim/bilgi verilmeli	8
Uyum haftasındaki etkinliklerin çeşiti ve sayısı artırılmalı	6
Uyum haftasının süresi artırılmalı	4
Uyum programı yeniden düzenlenmeli	3
Katılımın artırılmasını sağlayacak önlemler alınmalı	2
Okul rehberlik servisi destek vermeli	2
Okul fiziksel olarak eğitim-öğretime hazır olmalı	2
Birinci sınıflar diğer öğrencilerle birlikte okulun doğal akışı içinde okula başlamalı	2
Uyum haftasında öğretmen değişikliği olmamalı	2
Öğrencilerin ilköğretime uyumu okulöncesi kurumlarda yapılmalı	1
Öğrencilerle birlikte veli uyum çalışmaları da yapılmalı	1
Okulöncesi öğretmenleri uyum haftasında okulda olmalı	1
Öğretmenler belli bir programa bağlı kalmadan esnek olarak programlarını oluşturmali	1
Görüşler Toplamı	35

Öğretmenlerden Ö17 “...eğer öğrencilerin hepsinin katılımı artırılabilirse daha yararlı olabilir. Öğrencilerin bazıları ilk hafta gelmedikleri için yaptığım çalışmaları bir sonraki hafta tekrar yapmak zorunda kalıyorum ve zaman kaybına yol açıyor. Bazı öğrenciler de aynı şeyleri tekrar yaptıkları için sıkılıyor” biçiminde öneri bildirirken, öğretmenlerden Ö18 “...okulda boya badana, tamirat gibi işler bu hafta içinde devam ediyor, bu tip hazırlıklar önceden bitirilmeli okul eğitim-öğretime hazır olmalı” biçiminde öneri bildirmiştir. Öğretmenlerden Ö10 “okulöncesi ve birinci sınıf öğrencilerinin okula diğer öğrencilerle birlikte başlaması gerektiğini düşünüyorum. Uyum etkinliklerinin okulun açıldığı ilk hafta içinde yapabileceğini düşünüyor ve öğrencilerin okulu en doğal halinde, birlikte eğitim-öğretime başladığını hafta yararlı olacağını düşünüyorum” biçiminde öneri bildirirken, öğretmenlerden Ö9 “...profesyonel anlamda uyum konusunda destek verecek rehberlik kadroları oluşturulmalı ve öğretmenlerin bu yöndeki gereksinimleri karşılanmalı” biçiminde öneri bildirmiştir. Öğretmenlerden Ö8 “okulöncesi eğitim almamış ilk defa okula gelen çocuklar için bir hafta oldukça kısa bir süre. Çocukların arkadaşlarına ve yeni sosyal çevrelerine süre artırılsa daha kolay uyum sağlayacağını düşünüyorum” biçiminde öneri bildirirken, öğretmenlerden Ö3 “ailelerle bir toplantı yapılmalı, bu bir haftalık

süreçte neler yapması gerektiği ile ilgili bilgi verilmeli” biçiminde öneri getirmişlerdir. Öğretmenlerden Ö4 ise, “etkinlik olarak uyum haftasındaki etkinliklerin yetersiz kaldığını düşünüyorum, okulu sevdirmeye konusunda etkinlikler yetersiz ve az, sayısı ve çeşidi artırılmalı” biçiminde öneri bildirmiştir.

Çizelge 12 genel olarak incelendiğinde, öğretmenlerin çoğunluğu okula uyum haftası ile ilgili öğretmenlerin eğitim alması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, uyum haftasındaki etkinliklerin çeşitlendirilmesi, okul rehberlik servisinin sürece destek vermesi, katılımı artıracak önlemler alınması, okulun uyum haftasından önce fiziksel olarak hazır olması, uyum programında bazı düzenlemeler yapılması ve ailelere de okula uyum çalışmaları yapılması konularında önerilerini bildirmişlerdir.

4.4. Velilerin İlköğretim Birinci Sınıf Uyum Haftası ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri anket maddelerine ve açık uçlu soruya verilen yanıtlardan elde edilen bulgulara göre incelenmiştir.

4.4.1. Anket Maddelerinden Elde Edilen Bulgular

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri Çizelge 13’te verilmiştir.

Çizelge 13. İlköğretim Birinci Sınıf Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşleri

		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	$\bar{X}$
Uyum haftasının çocuğumun okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	241 57.5	163 38.9	8 1.9	5 1.2	2 0.5	4.52
Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	228 54.4	169 40.3	12 2.9	9 2.1	1 0.2	4.47
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	233 55.6	143 34.1	10 2.4	30 7.2	3 0.7	4.37
Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	184 43.9	160 38.2	22 5.3	46 11.0	7 1.7	4.12
Uyum haftasının çocuğumun ailesinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	167 39.9	183 43.7	20 4.8	43 10.3	6 1.4	4.10
Uyum haftasının çocuğumun yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	198 47.3	202 48.2	7 1.7	11 2.6	1 0.2	4.40
Uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	195 46.5	195 46.5	7 1.7	20 4.8	2 0.5	4.34
Uyum haftasının çocuğumun 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	179 42.7	192 45.8	17 4.1	29 6.9	2 0.5	4.23
Uyum haftasının çocuğumun yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	190 45.3	178 42.5	13 3.1	34 8.1	4 1.0	4.23
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, çocuğumun okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	146 34.8	163 38.9	23 5.5	79 18.9	8 1.9	3.86
Öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	<i>f</i> %	236 56.3	166 39.6	4 1.0	9 2.1	4 1.0	4.48
Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	261 62.3	135 32.2	7 1.7	14 3.3	2 0.5	4.52
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	226 53.9	152 36.3	14 3.3	24 5.7	3 0.7	4.37
Çocukların, bizlerle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	207 49.4	160 38.2	23 5.5	23 5.5	6 1.4	4.29
Uyum haftasının çocuğum için yararlı olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	242 57.8	154 36.8	6 1.4	12 2.9	5 1.2	4.47
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	38 9.1	42 10.0	29 6.9	221 52.7	89 21.2	2.33
Uyum haftası öncesi çocuğumun okula başlangıcı için gerekli hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum (fiziksel ve psikolojik hazırlık).	<i>f</i> %	179 42.7	186 44.4	16 3.8	31 7.4	7 1.7	4.19
Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	28 6.7	16 3.8	13 3.1	195 46.5	167 39.9	1.91
Öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	37 8.8	28 6.7	83 19.8	197 47.0	74 17.7	2.42
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	222 53.0	161 38.4	12 2.9	18 4.3	6 1.4	4.37

Çizelge 13. İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşleri (devamı)

		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	$\bar{X}$
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	<i>f</i> %	53 12.6	57 13.6	39 9.3	202 48.2	68 16.2	2.58
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğünü düşünüyorum.	<i>f</i> %	15 3.6	19 4.5	9 2.1	206 49.2	170 40.6	1.81
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlamak konusunda çok istekli olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	202 48.2	175 41.8	6 1.4	27 6.4	9 2.1	4.27
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum.	<i>f</i> %	20 4.8	28 6.7	5 1.2	196 46.8	170 40.6	1.88
Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum.	<i>f</i> %	182 43.4	160 38.2	23 5.5	40 9.5	14 3.3	4.09
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlama konusunda kaygıları olduğunu düşünüyorum.	<i>f</i> %	49 11.7	98 23.4	12 2.9	180 43.0	80 19.1	2.66

Çizelge 13'te görüldüğü gibi ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin “*uyum haftasının çocuğumun okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %57.5’i “tamamen katılıyorum”, %38.9’u “katılıyorum”, %1.9’u “kararsızım”, %1.2’si “katılmıyorum”, %0.5’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.52’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğun okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %54.4’ü “tamamen katılıyorum”, %40.3’ü “katılıyorum”, %2.9’u “kararsızım”, %2.1’i “katılmıyorum”, %0.2’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.47’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %55.6’sı “tamamen katılıyorum”, %34.1’i “katılıyorum”, %2.4’ü “kararsızım”, %7.2’si

“katılmıyorum”, %0.7’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.37’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin “uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %43.9’u “tamamen katılıyorum”, %38.2’si “katılıyorum”, %5.3’ü “fikrim yok”, %11’i “katılmıyorum”, %1.7’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.12’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğu görüşüne “*katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının çocuğumun ailesinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %39.9’u “tamamen katılıyorum”, %43.7’si “katılıyorum”, %4.8’i “kararsızım”, %10.3’ü “katılmıyorum”, %1.4’ü “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.10’dur. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğumun ailesinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğu görüşüne “*katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının çocuğumun yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %47.3’ü “tamamen katılıyorum”, %48.2’si “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %2.6’sı “katılmıyorum”, %0.2’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.40’tır. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğumun yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %46.5’i “tamamen katılıyorum”, %46.5’i “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %4.8’i “katılmıyorum”, %0.5’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.34’tür. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“Uyum haftasının çocuğumun 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin %42.7’si “tamamen katılıyorum”, %45.8’i “katılıyorum”, %4.1’i “kararsızım”, %6.9’u “katılmıyorum”, %0.5’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.23’tür. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğun 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğu görüşüne *“tamamen katıldıkları”* söylenebilir.

“Uyum haftasının çocuğumun yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin %45.3’ü “tamamen katılıyorum”, %42.5’i “katılıyorum”, %3.1’i “kararsızım”, %8.1’i “katılmıyorum”, %1’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.23’tür. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının çocuğun yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum yardımcı olduğu görüşüne *“tamamen katıldıkları”* söylenebilir.

“Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, çocuğumun okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum” maddesine velilerin %34.8’i “tamamen katılıyorum”, %38.9’u “katılıyorum”, %5.5’i “kararsızım”, %18.9’u “katılmıyorum”, %1.9’u “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 3.86’dır. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, çocuğun okula gelme isteğini artırdığı görüşüne *“katıldıkları”* söylenebilir.

“Öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum” maddesine velilerin %56.3’ü “tamamen katılıyorum”, %39.6’sı “katılıyorum”, %1’i “kararsızım”, %2.1’i “katılmıyorum”, %1’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.48’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığı görüşüne *“tamamen katıldıkları”* söylenebilir.

“Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum” maddesine velilerin %62.3’ü “tamamen katılıyorum”, %32.2’si “katılıyorum”, %1.7’si “kararsızım”, %3.3’ü “katılmıyorum”, %0.5’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.52’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin

öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğun okula uyumunu etkilediği görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum*” maddesine velilerin %53.9’u “tamamen katılıyorum”, %36.3’ü “katılıyorum”, %3.3’ü “kararsızım”, %5.7’si “katılmıyorum”, %0.7’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.37’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediği görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Çocukların, bizlerle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum*” maddesine velilerin %49.4’ü “tamamen katılıyorum”, %38.2’si “katılıyorum”, %5.5’i “kararsızım”, %5.5’i “katılmıyorum”, %1.4’ü “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.29’dur. Bu ortalamaya göre, velilerin çocukların, ailesiyle olan ilişkilerinin onların okula uyumunu etkilediği görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftasının çocuğum için yararlı olduğunu düşünüyorum*” maddesine velilerin %57.8’i “tamamen katılıyorum”, %36.8’i “katılıyorum”, %1.4’ü “kararsızım”, %2.9’u “katılmıyorum”, %1.2’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.47’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasını çocukları için yararlı olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“*Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum*” maddesine velilerin %9.1’i “tamamen katılıyorum”, %10’u “katılıyorum”, %6.9’u “kararsızım”, %52.7’si “katılmıyorum”, %21.2’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 2.33’tür. Bu ortalamaya göre, velilerin birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiği görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“*Uyum haftası öncesi çocuğumun okula başlangıcı için gerekli hazırlıkları yaptığını düşünüyorum (fiziksel ve psikolojik hazırlık)*” maddesine velilerin %42.7’si “tamamen

katılıyorum”, %44.4’ü “katılıyorum”, %3.8’i “kararsızım”, %7.4’ü “katılmıyorum”, %1.7’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.19’dur. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftası öncesi çocuklarının okula başlangıcı için gerekli hazırlıkları yaptığı görüşüne “*katıldıkları*” söylenebilir.

“Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin %6.7’si “tamamen katılıyorum”, %3.8’i “katılıyorum”, %3.1’i “kararsızım”, %46.5’i “katılmıyorum”, %39.9’u “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 1.91’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğu görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“Öğrencilerin okula uyumu için “uyum haftası” yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum” maddesine velilerin %8.8’i “tamamen katılıyorum”, %6.7’si “katılıyorum”, %19.8’i “kararsızım”, %47’si “katılmıyorum”, %17.7’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 2.42’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin öğrencilerin okula uyumu için “uyum haftası” yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin %53’ü “tamamen katılıyorum”, %38.4’ü “katılıyorum”, %2.9’u “kararsızım”, %4.3’ü “katılmıyorum”, %1.4’ü “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.37’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum” maddesine velilerin %12.6’sı “tamamen katılıyorum”, %13.6’sı “katılıyorum”, %9.3’ü “kararsızım”, %48.2’si “katılmıyorum”, %16.2’si “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 2.58’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin ilköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz bulduğu görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğünü düşünüyorum” maddesine velilerin %3.6’sı “tamamen katılıyorum”, %4.5’i “katılıyorum”, %2.1’i “kararsızım”, %49.2’si “katılmıyorum”, %40.6’sı “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 1.81’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin okula başlamadan önce çocuğunun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğü görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlamak konusunda çok istekli olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin %48.2’si “tamamen katılıyorum”, %41.8’i “katılıyorum”, %1.4’ü “kararsızım”, %6.4’ü “katılmıyorum”, %2.1’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.27’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin okula başlamadan önce çocuklarının okula başlamak konusunda istekli olduğu görüşüne “*tamamen katıldıkları*” söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum” maddesine velilerin %4.8’i “tamamen katılıyorum”, %6.7’si “katılıyorum”, %1.2’si “kararsızım”, %46.8’i “katılmıyorum”, %40.6’sı “hiç katılmıyorum” vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 1.88’dir. Bu ortalamaya göre, velilerin okula başlamadan önce çocuklarının okulu önemsiz-gereksiz gördüğü görüşüne “*katılmadıkları*” söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum” maddesine velilerin %43.4’ü “tamamen katılıyorum”, %38.2’si “katılıyorum”, %5.5’i “kararsızım”, %9.5’i “katılmıyorum”, %3.3’ü “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 4.09’dur. Bu ortalamaya göre, velilerin okula başlamadan önce çocuklarının iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiği görüşüne “*katıldıkları*” söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlama konusunda kaygıları olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin %11.7’si “tamamen katılıyorum”, %23.4’ü “katılıyorum”, %2.9’u “kararsızım”, %43’ü “katılmıyorum”, %19.1’i “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına 2.66’dır. Bu

ortalamaya göre, velilerin okula başlamadan önce çocuğunun okula başlama konusunda kaygıları olduğu görüşünde “kararsız” kaldıkları söylenebilir.

Velilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde **en çok** “*uyum haftasının çocuğumun okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum* (4.52)”, “*uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum* (4.47)”, “*uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum* (4.37)”, “*uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum* (4.43)”, “*öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum* (4.48)”, “*uyum haftasının çocuğum için yararlı olduğunu düşünüyorum* (4.47)” maddelerine katıldıkları, **en az** ise “*uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum* (1.91)” maddesine katıldıkları görülmüştür. Bu kapsamda, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasının çocukların okula alışmasına, okulu tanınmasına ve okul kurallarını öğrenmesine yardımcı olduğu, dolayısıyla da çocukların okula uyumunu sağladığı söylenebilir.

4.4.2. Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına yönelik görüşlerine ilişkin açık uçlu anket sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 14’te verilmiştir.

Çizelge 14 incelendiğinde velilerin açık uçlu anket sorusuna verdikleri yanıtlardan uyum haftasının kimi üstünlükleri ve sınırlıkları olduğuna değindikleri görülmüştür. Uyum haftasının üstünlüklerini velilerin 93’ü “*öğrencilerin okula uyum sağlamasına yardımcı oluyor*”, 25’i “*okulda yalnız birinci sınıflar olduğu için öğrenciler daha rahat oluyorlar*”, 23’ü “*öğretmen, öğrenci ve velinin okula uyumunu sağlıyor*”, 15’i “*çocuğun okulu ve çevreyi tanınmasına yardımcı oluyor*”, 14’ü “*uyum haftasının sonunda öğrenciler okula daha istekli geliyor*”, 12’si “*okulda yalnız birinci sınıflar olduğu için öğrenciler kendilerini özel hissediyor*”, 11’i “*çocukların zaman planlaması yapmasına yardımcı oldu*”, 10’u “*okulöncesi eğitim almamış öğrencilerin okula alışmasına yardımcı oluyor*”, 8’i “*öğrencilerin okul kuralları öğrenmesine yardımcı*

oluyor", 8'i "öğrencilerin okul korkusunu yenmesini sağlıyor", 7'si "öğrencilerin okulu sevmesini sağlıyor", 7'si "öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasını sağlıyor", 5'i "öğrencilerin okulla ilgili kaygılarını azaltıyor", 4'ü "öğretmen ve veli işbirliğini artırıyor" ve 4'ü "birleştirilmiş sınıflardaki çocuklar için faydalı oluyor " biçiminde belirtmişlerdir. Sınırlıklarını ise velilerin 17'si "taşımali eğitim yapan çocuklar bu haftada okula getirilmedikleri için çocuklar bu uygulamadan faydalanamıyorlar", 7'si "okula uyum haftası yarım gün olduğu için çocuklar okullar açıldığında tam gün eğitimde zorlanıyorlar" ve 5'i "öğrencilerin okula uyum sağlamasına yardımcı olmuyor" biçiminde belirtmiştir.

Çizelge 14. Velilerin "İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?	f
<i>Üstünlükleri</i>	
Öğrencilerin okula uyum sağlamasına yardımcı oluyor	93
Okulda yalnız birinci sınıflar olduğu için öğrenciler daha rahat oluyorlar	25
Öğretmen, öğrenci ve velinin okula uyumunu sağlıyor	23
Çocuğun okulu ve çevreyi tanımasına yardımcı oluyor	15
Uyum haftasının sonunda öğrenciler okula daha istekli geliyor	14
Okulda yalnız birinci sınıflar olduğu için öğrenciler kendilerini özel hissediyor	12
Çocukların zaman planlaması yapmasına yardımcı oluyor	11
Okulöncesi eğitim almamış öğrencilerin okula alışmasına yardımcı oluyor	10
Öğrencilerin okul kuralları öğrenmesine yardımcı oluyor	8
Öğrencilerin okul korkusunu yenmesini sağlıyor	8
Öğrencilerin okulu sevmesini sağlıyor	7
Öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasını sağlıyor	7
Öğrencilerin okulla ilgili kaygılarını azaltıyor	5
Öğretmen ve veli işbirliğini artırıyor	4
Birleştirilmiş sınıflardaki çocuklar için faydalı oluyor	4
<i>Sınırlıkları</i>	
Taşımali eğitim yapan çocuklar bu haftada okula getirilmedikleri için çocuklar bu uygulamadan faydalanamıyorlar.	17
Okula uyum haftası yarım gün olduğu için çocuklar okullar açıldığında tam gün eğitimde zorlanıyorlar	7
Öğrencilerin okula uyum sağlamasına yardımcı olmuyor	5
Görüşler Toplamı	275

Velilerden V85 “*çocuğumuzun bir hafta önce başlaması doğru bir uygulama olmuştur. Böylelikle çocuğumuz öğretmenlerine, arkadaşlarına ve okula kısa sürede alıştı. Kendilerine güven kazandıklarını düşünüyorum...*” biçiminde görüş bildirirken, V301 “*Birleştirilmiş sınıf olarak okudukları için 2. ve 3. sınıflardan önce başlamaları çok iyi olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğretmenlerinden daha fazla ilgi görüyorlar. Bu da öğrencilerin hoşuna gidiyor*” biçiminde görüş bildirmiştir. Velilerden V96 “*Uyum haftasının doğru olduğunu düşünüyorum. Bence birinci sınıflar okul fazla kalabalık olmadan daha uzun bir süre okula, sınıfına arkadaşlarına kendi aralarında alışması gerekir diye düşünüyorum*” biçiminde görüş bildirirken, velilerden V14 “*...ben ağlayan çocukları göreceğimi düşünmüştüm. Çoğu çocuk anne-babasından çok kolay ayrıldı. Bunu çocukların okulöncesi eğitim almalarına ve öğretmenlerimizin yaklaşımlarına bağlıyorum. Okulda üst sınıfların olamamasından dolayı daha rahattılar fakat büyük sınıflarda okula gelmeye başlayınca biraz korktular. Oyun ortamından daha kurallı bir ortama geçmelerinin verdiği sıkıntıları daha az yaşamaları için uyum haftasının faydalı olduğuna inanıyorum*” biçiminde görüş bildirmiştir. Velilerden V51 “*...uzun bir tatilden sonra çocuğumun uyku düzenini, yeme-içme alışkanlıklarını düzenlenmesi açısından yararlı oldu. Daha önce bir yıl anaokuluna giden bir çocuk okulu sadece oyun oynanan etkinlikler yapılan bir yer olarak görebiliyor. Bu yüzden bu bir haftalık uyum süresinde ders yapmayı, kuralları, sınıfta saygıyı kavrayıp öğreniyor...*” biçiminde görüş bildirirken, velilerden V7 ise “*Günümüzde öğrenciler genellikle okulöncesi eğitim almakta, bu nedenle okula çok yabancı değiller. Fakat buna rağmen ilköğretime başlama konusunda bir takım kaygılar duymakta. Okula uyum haftası bu kaygıları gidermekte ve ilköğretim okulunun cazip taraflarını yaşamalarını sağlamakta*” biçiminde görüş bildirmiştir.

Velilerden V2 “*...okulöncesi eğitim alan çocuklar zaten okulu tanıdıkları ve kuralları bildikleri için uyum konusunda zorluk çekmiyorlar, onun için gereksiz bir uygulama*” biçiminde görüş bildirirken, velilerden V352 “*köyümüzde okul olmadığı için çocuklarımız taşınmalı olarak başka bir köye gidiyorlar. Bu haftada çocuklarımız götürmediler ve biz bu haktan yararlanamadık...*” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 14 genel olarak incelendiğinde, velilerin çoğunluğu okula uyum haftasının çocukların okula uyumuna yardımcı olduğu görüşündedir. Uyum haftasında okulda yalnız birinci sınıfların olmasının, çocukların daha rahat hareket edebilmesini sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca, velilerin bir kısmı taşınmalı eğitim yapan okulların servislerinin bu haftada çalışmadığını, dolayısıyla çocuklarının okula gidemediğini ve bu uygulamadan faydalanamadığını dile getirmişlerdir. Bir kısım veli de uygulama yarım gün eğitim olduğu için çocukların daha sonra tam gün eğitim başladığında okula alışmakta güçlük çektiğini, bu yüzden uygulamanın tam gün olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

4.5. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Bağımsız Değişkenler Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin; çocuklarının cinsiyeti, yaşadıkları yerleşim birimi, aylık gelir, çocuklarının okulöncesi eğitim alıp/almama değişkenleri bakımından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Verilerin istatistiksel analizinden elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.5.1. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Cinsiyet Değişkeni Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerini, çocuklarının cinsiyetleri bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Çizelge 15'te verilmiştir.

Çizelge 15. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Öğrencinin Cinsiyeti	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasının çocuğumun okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	217.61	44392.00	20378.00	0.148
	Erkek	215	202.78	43598.00		
Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	225.88	46078.50	18691.50	0.003*
	Erkek	215	194.94	41911.50		
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	210.66	42974.00	21796.00	0.903
	Erkek	215	209.38	45016.00		
Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	209.56	42751.00	21841.00	0.938
	Erkek	215	210.41	45239.00		
Uyum haftasının çocuğumun ailesinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	208.08	42448.00	21538.00	0.732
	Erkek	215	211.82	45542.00		
Uyum haftasının çocuğumun yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	218.11	44495.00	20275.00	0.131
	Erkek	215	202.30	43495.00		
Uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	222.29	45348.00	19422.00	0.023*
	Erkek	215	198.33	42642.00		
Uyum haftasının çocuğumun 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	217.00	44267.00	20503.00	0.205
	Erkek	215	203.36	43723.00		
Uyum haftasının çocuğumun yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	214.85	43830.00	20940.00	0.380
	Erkek	215	205.40	44160.00		
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, çocuğumun okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	Kız	204	210.40	42922.50	21847.00	0.944
	Erkek	215	209.62	45067.50		
Öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizimle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	Kız	204	214.67	43793.50	20976.50	0.377
	Erkek	215	205.57	44196.50		
Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Kız	204	209.86	42811.50	21901.50	0.978
	Erkek	215	210.13	45178.50		
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Kız	204	200.11	40823.00	19913.00	0.068
	Erkek	215	219.38	47167.00		
Çocukların, bizimle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Kız	204	206.86	42200.00	21290.00	0.569
	Erkek	215	212.98	45790.00		
Uyum haftasının çocuğum için yararlı olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	213.94	43643.00	21127.00	0.457
	Erkek	215	206.27	44347.00		
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	Kız	204	211.04	43053.00	21717.00	0.851
	Erkek	215	209.01	44937.00		
Uyum haftası öncesi çocuğumun okula başlangıcı için gerekli hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum (fiziksel ve psikolojik hazırlık).	Kız	204	211.59	43164.50	21605.50	0.774
	Erkek	215	208.49	44825.50		
Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	206.80	42187.00	21277.00	0.564
	Erkek	215	213.04	45803.00		

Çizelge 15. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları (devamı)

Öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Kız	204	211.30	43105.50	21664.50	0.819
	Erkek	215	208.77	44884.50		
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	214.34	43724.50	21045.50	0.423
	Erkek	215	205.89	44265.50		
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	Kız	204	216.63	44193.00	20577.00	0.244
	Erkek	215	203.71	43797.00		
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğünü düşünüyorum.	Kız	204	209.66	42771.00	21861.00	0.951
	Erkek	215	210.32	45219.00		
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlamak konusunda çok istekli olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	219.37	44751.50	20018.50	0.087
	Erkek	215	201.11	43238.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum.	Kız	204	205.41	41904.00	20994.00	0.407
	Erkek	215	214.35	46086.00		
Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum.	Kız	204	212.43	43335.00	21435.00	0.667
	Erkek	215	207.70	44655.00		
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlama konusunda kaygıları olduğunu düşünüyorum.	Kız	204	207.95	42422.50	21512.50	0.722
	Erkek	215	211.94	45567.50		

p<.05

Çizelge 15 incelendiğinde, velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında, çocuklarının cinsiyet değişkenine göre farklılıklar olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasındaki bu farkın kimi anket maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (p<.05).

“Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin kız ile erkek çocuklar açısından verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=18691.50, p<.05). Sıra ortalamaları bakımından kız çocukların, erkek çocuklardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, velilerin uyum haftasının kız çocukların okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

“Uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine velilerin kız ile erkek çocuklar açısından verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=19422.00, p<.05). Sıra ortalamaları bakımından kız çocukların, erkek çocuklardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu

anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, velilerin uyum haftasının kız çocukların okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

4.5.2. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Yaşadıkları Yerleşim Birimi Değişkeni Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerini, yaşadıkları yerleşim birimi değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Çizelge 16’da verilmiştir.

Çizelge 16. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Yaşadıkları Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Yerleşim birimi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasının çocuğumun okulu güvenli bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	206.17	27626.50	18581.50	0.608
	İl Merkezi	285	211.80	60363.50		
Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	193.95	25989.00	16944.00	0.034*
	İl Merkezi	285	217.55	62001.00		
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	200.04	26805.00	17760.00	0.193
	İl Merkezi	285	214.68	61185.00		
Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	191.95	25721.50	16676.50	0.024*
	İl Merkezi	285	218.49	62268.50		
Uyum haftasının çocuğumun ailesinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	205.17	27492.50	18447.50	0.544
	İl Merkezi	285	212.27	60497.50		
Uyum haftasının çocuğumun yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	223.24	29914.00	17321.00	0.083
	İl Merkezi	285	203.78	58076.00		
Uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	219.49	29412.00	17823.00	0.218
	İl Merkezi	285	205.54	58578.00		
Uyum haftasının çocuğumun 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	204.22	27366.00	18321.00	0.461
	İl Merkezi	285	212.72	60624.00		
Uyum haftasının çocuğumun yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	201.84	27046.00	18001.00	0.299
	İl Merkezi	285	213.84	60944.00		
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, çocuğumun okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	Köy	134	213.34	28587.00	18648.00	0.682
	İl Merkezi	285	208.43	59403.00		

Çizelge 16. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Yaşadıkları Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları (devamı)

Öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizimle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	Köy	134	203.67	27292.00	18247.00	0.400
	İl Merkezi	285	212.98	60698.00		
Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Köy	134	204.66	27424.00	18379.00	0.467
	İl Merkezi	285	212.51	60566.00		
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Köy	134	186.35	24971.50	15926.50	0.002*
	İl Merkezi	285	221.12	63018.50		
Çocukların, bizimle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Köy	134	189.39	25378.00	16333.00	0.008*
	İl Merkezi	285	219.69	62612.00		
Uyum haftasının çocuğum için yararlı olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	200.85	26914.50	17869.50	0.223
	İl Merkezi	285	214.30	61075.50		
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	Köy	134	230.88	30938.00	16297.00	0.008*
	İl Merkezi	285	200.18	57052.00		
Uyum haftası öncesi çocuğumun okula başlangıcı için gerekli hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum (fiziksel ve psikolojik hazırlık).	Köy	134	194.88	26114.00	17069.00	0.055
	İl Merkezi	285	217.11	61876.00		
Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	231.91	31076.50	16158.00	0.005*
	İl Merkezi	285	199.70	56913.50		
Öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Köy	134	229.29	30724.50	16510.50	0.017*
	İl Merkezi	285	200.93	57265.50		
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	199.67	26756.00	17711.00	0.179
	İl Merkezi	285	214.86	61234.00		
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	Köy	134	236.98	31755.50	15479.50	0.001*
	İl Merkezi	285	197.31	56234.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğünü düşünüyorum.	Köy	134	226.53	30355.50	16879.50	0.034*
	İl Merkezi	285	202.23	57634.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlamak konusunda çok istekli olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	198.91	26654.50	17609.50	0.155
	İl Merkezi	285	215.21	61335.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum.	Köy	134	223.74	29980.50	17254.50	0.081
	İl Merkezi	285	203.54	58009.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum.	Köy	134	190.05	25467.00	16422.00	0.013*
	İl Merkezi	285	219.38	62523.00		
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlama konusunda kaygıları olduğunu düşünüyorum.	Köy	134	218.09	29224.50	18010.00	0.323
	İl Merkezi	285	206.19	58765.50		

p<.05

Çizelge 16 incelendiğinde, velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında, yaşadıkları yerleşim birimi değişkenine göre farklılıklar olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasındaki bu farkın kimi anket maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (p<.05).

“Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16944.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezindeki velilerin, köydeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki velilerin uyum haftasının çocuklarının okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanmasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

“Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16676.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezindeki velilerin, köydeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki velilerin uyum haftasının çocukların okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

“Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=15926.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezindeki velilerin, köydeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki velilerin anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğine inandıkları söylenebilir.

“Çocukların, bizlerle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16333.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezindeki velilerin, köydeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki velilerin çocukların, anne ve babası olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğine inandıkları söylenebilir.

“Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16297.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından köydeki velilerin, il merkezindeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, köydeki velilerin birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğine inandıkları söylenebilir.

“Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16158.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından köydeki velilerin, il merkezindeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, köydeki velilerin uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğuna inandıkları söylenebilir.

“Öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16510.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından köydeki velilerin, il merkezindeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, köydeki velilerin öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğine inandıkları söylenebilir.

“İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=15479.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezindeki velilerin, köydeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki velilerin ilköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz bulduklarına inandıkları söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğünü düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri

yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16879.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından köydeki velilerin, il merkezindeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, köydeki velilerin okula başlamadan önce çocuklarının okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğüne inandıkları söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum” maddesine il merkezindeki veliler ile köydeki velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=16422.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından il merkezindeki velilerin, köydeki velilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, il merkezindeki velilerin okula başlamadan önce çocuklarının iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğine inandıkları söylenebilir.

4.5.3. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Okulöncesi Eğitim Alıp/ Almama Durumu Değişkeni Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerini, çocuklarının okulöncesi eğitim alıp/almama değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Çizelge 17’de verilmiştir

Çizelge 17. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Okulöncesi Eğitim Alıp/Almama Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Okulöncesi eğitim	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasının çocuğumun okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	207.08	73098.00	10617.00	0.842
	Hayır	61	209.95	12807.00		
Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	209.45	73935.00	10079.00	0.365
	Hayır	61	196.23	11970.00		
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	208.82	73712.50	10301.50	0.544
	Hayır	61	199.88	12192.50		
Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	209.20	73847.50	10166.50	0.452
	Hayır	61	197.66	12057.50		
Uyum haftasının çocuğumun ailesinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	207.19	73139.00	10658.00	0.892
	Hayır	61	209.28	12766.00		
Uyum haftasının çocuğumun yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	206.24	72803.50	10322.50	0.561
	Hayır	61	214.78	13101.50		
Uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	207.49	73242.50	10761.50	0.995
	Hayır	61	207.58	12662.50		
Uyum haftasının çocuğumun 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	211.74	74742.50	9271.50	0.057
	Hayır	61	182.99	11162.50		
Uyum haftasının çocuğumun yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	211.21	74557.00	9457.00	0.096
	Hayır	61	186.03	11348.00		
Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, çocuğumun okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.	Evet	353	205.25	72453.00	9972.00	0.330
	Hayır	61	220.52	13452.00		
Öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizimle işbirliği yaptığını düşünüyorum.	Evet	353	206.52	72900.00	10419.00	0.644
	Hayır	61	213.20	13005.00		
Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Evet	353	210.67	74368.00	9646.00	0.126
	Hayır	61	189.13	11537.00		
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Evet	353	213.86	75493.50	8520.50	0.003*
	Hayır	61	170.68	10411.50		
Çocukların, bizimle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	Evet	353	212.43	74988.00	9026.00	0.026*
	Hayır	61	178.97	10917.00		
Uyum haftasının çocuğum için yararlı olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	204.85	72310.50	9829.50	0.212
	Hayır	61	222.86	13594.50		
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	Evet	353	203.42	71806.00	9325.00	0.069
	Hayır	61	231.13	14099.00		
Uyum haftası öncesi çocuğumun okula başlangıcı için gerekli hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum (fiziksel ve psikolojik hazırlık).	Evet	353	211.24	74566.00	9448.00	0.094
	Hayır	61	185.89	11339.00		

Çizelge 17. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Çocuklarının Okulöncesi Eğitim Alıp/Almama Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları (devamı)

Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	208.67	73661.00	10353.00	0.600
	Hayır	61	200.72	12244.00		
Öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Evet	353	206.97	73062.00	10581.00	0.819
	Hayır	61	210.54	12843.00		
Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	206.69	72963.00	10482.00	0.711
	Hayır	61	212.16	12942.00		
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	Evet	353	201.58	71158.50	8677.50	0.010*
	Hayır	61	241.75	14746.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğünü düşünüyorum.	Evet	353	204.85	72311.50	9830.50	0.230
	Hayır	61	222.84	13593.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlamak konusunda çok istekli olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	210.92	74456.50	9557.50	0.121
	Hayır	61	187.68	11448.50		
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum.	Evet	353	202.52	71488.00	9007.00	0.025*
	Hayır	61	236.34	14417.00		
Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlama konusunda kaygıları olduğunu düşünüyorum.	Evet	353	201.65	71182.50	8701.50	0.012*
	Hayır	61	241.35	14722.50		
p<.05						

Çizelge 17 incelendiğinde, velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşleri arasında, çocuğun okulöncesi eğitim alıp almama değişkenine göre farklılıklar olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasındaki bu farkın kimi anket maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<.05$).

“Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum” maddesine çocukları okulöncesi eğitim almış veliler ile çocukları okulöncesi eğitim almamış velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=8520.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından okulöncesi eğitim almış çocukların velilerinin, okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, okulöncesi eğitim almış çocukların velilerinin anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğine inandıkları söylenebilir.

“Çocukların, bizlerle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum” maddesine çocukları okulöncesi eğitim almış veliler ile çocukları okulöncesi eğitim almamış velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu

bulunmuştur ($U=9026.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından okulöncesi eğitim almış çocukların velilerinin, okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, okulöncesi eğitim almış çocukların velilerinin çocukların, anne ve babası olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğine inandıkları söylenebilir.

“İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum” maddesine çocukları okulöncesi eğitim almış veliler ile çocukları okulöncesi eğitim almamış velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=8677.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinin, okulöncesi eğitim almış çocukların velilerinden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinin ilköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buldukları söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum” maddesine çocukları okulöncesi eğitim almış veliler ile çocukları okulöncesi eğitim almamış velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=9007.00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinin, okulöncesi eğitim almış çocukların velilerinden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinin okula başlamadan önce çocuklarının okulu önemsiz-gereksiz gördüğüne inandıkları söylenebilir.

“Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlama konusunda kaygıları olduğunu düşünüyorum” maddesine çocukları okulöncesi eğitim almış veliler ile çocukları okulöncesi eğitim almamış velilerin verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=8701.50$, $p<.05$). Sıra ortalamaları bakımından okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinin, okulöncesi eğitim almış çocukların velilerinden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguya göre, okulöncesi eğitim almamış çocukların velilerinin okula başlamadan önce çocuklarının okula başlama konusunda kaygıları olduğuna inandıkları söylenebilir.

4.5.4. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Aylık Gelir Durumu Değişkeni Bakımından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerini, aylık gelir durumu değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları Çizelge 18’de verilmiştir.

Çizelge 18. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	P
Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	0-500 TL	80	191.36	0.033*
	500-1000 TL	158	200.67	
	1000-2000 TL	74	206.27	
	2000 TL ve üzeri	103	233.40	
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	0-500 TL	80	179.54	0.013*
	500-1000 TL	158	205.85	
	1000-2000 TL	74	211.11	
	2000 TL ve üzeri	103	231.16	
Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.	0-500 TL	80	203.76	0,007*
	500-1000 TL	158	188.70	
	1000-2000 TL	74	213.80	
	2000 TL ve üzeri	103	236.74	
Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	0-500 TL	80	197.93	0.025*
	500-1000 TL	158	197.16	
	1000-2000 TL	74	205,59	
	2000 TL ve üzeri	103	234.18	
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	0-500 TL	80	189.76	0.019*
	500-1000 TL	158	197.97	
	1000-2000 TL	74	213.11	
	2000 TL ve üzeri	103	233.87	
Çocukların, bizlerle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.	0-500 TL	80	210.79	0.003*
	500-1000 TL	158	189.14	
	1000-2000 TL	74	201.16	
	2000 TL ve üzeri	103	239.69	
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.	0-500 TL	80	233.42	0.001*
	500-1000 TL	158	211.58	
	1000-2000 TL	74	222.53	
	2000 TL ve üzeri	103	172.33	

Çizelge 18. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (devamı)

	0-500 TL	80	224.01	
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.	500-1000 TL	158	219.11	0.015*
	1000-2000 TL	74	208.67	
	2000 TL ve üzeri	103	178.04	
	0-500 TL	80	234.61	
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum.	500-1000 TL	158	203.78	0.013*
	1000-2000 TL	74	220.73	
	2000 TL ve üzeri	103	184.67	
	0-500 TL	80	201.19	
Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum.	500-1000 TL	158	194.44	0.036*
	1000-2000 TL	74	207.18	
	2000 TL ve üzeri	103	234.68	

p<.05

Çizelge 18 incelendiğinde, velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin, ailelerin aylık gelir durumu değişkenine göre bazı anket maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı fark ortaya çıktığı görülmüştür. Bunlar sırayla çizelgelerde sunulmuştur.

Çizelge 19. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 1

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
	0-500 TL	80	116.03	9282.00	6642.00	0.534
	500-1000 TL	158	121.26	19159.00		
	0-500 TL	80	74.80	5984.00	2744.00	0.378
	1000-2000 TL	74	80.42	5951.00		
	0-500 TL	80	81.54	6523.00	3283.00	0.007*
	2000 TL ve üzeri	103	100.13	10313.00		
Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum	500-1000 TL	158	115.47	18245.00	5684.00	0.701
	1000-2000 TL	74	118.69	8783.00		
	500-1000 TL	158	122.94	19424.50	6863.50	0.014*
	2000 TL ve üzeri	103	143.36	14766.50		
	1000-2000 TL	74	82.16	6080.00	5305.00	0.079
	2000 TL ve üzeri	103	93.91	9673.00		

p<.05

Çizelge 19 incelendiğinde, 0-500 ile 2000 ve üzeri aylık gelir olanlar ile 500-1000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek gelir

düzeyine sahip velilerin, uyum haftasının çocuğun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanınmasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

Çizelge 20. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 2

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum	0-500 TL	80	109.27	8741.50	5501.50	0.072
	500-1000 TL	158	124.68	19699.50		
	0-500 TL	80	71.78	5742.00	2502.00	0.068
	1000-2000 TL	74	83.69	6193.00		
	0-500 TL	80	79.50	6360.00	3120.00	0.002*
	2000 TL ve üzeri	103	101.71	10476.00		
	500-1000 TL	158	115.53	18254.00	5693.00	0.718
	1000-2000 TL	74	118.57	8774.00		
	500-1000 TL	158	124.64	19693.00	7132.00	0.054
	2000 TL ve üzeri	103	140.76	14498.00		
	1000-2000 TL	74	83.86	6205.50	3430.00	0.187
	2000 TL ve üzeri	103	92.69	9547.50		

p<.05

Çizelge 20 incelendiğinde, 0-500 TL ile 1000-2000 TL aylık gelir olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin, uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

Çizelge 21. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 3

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum	0-500 TL	80	125.23	10018.50	5861.50	0.330
	500-1000 TL	158	116.60	18422.50		
	0-500 TL	80	75.63	6050.00	2810.00	0.555
	1000-2000 TL	74	79.53	5885.00		
	0-500 TL	80	83.90	6712.00	3472.00	0.045*
	2000 TL ve üzeri	103	98.29	10124.00		
	500-1000 TL	158	111.78	17661.00	5100.00	0.093
	1000-2000 TL	74	126.58	9367.00		
	500-1000 TL	158	119.32	18853.00	6292.00	0.001*
	2000 TL ve üzeri	103	148.91	15338.00		
	1000-2000 TL	74	82.69	6119.00	3344.00	0.124
	2000 TL ve üzeri	103	93.53	9634.00		

p<.05

Çizelge 21 incelendiğinde, 0-500 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında ve 500-1000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin, uyum haftasının çocuğun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğuna inandıkları söylenebilir.

Çizelge 22. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 4

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum	0-500 TL	80	119.52	9561.50	6318.50	0.997
	500-1000 TL	158	119.49	18879.50		
	0-500 TL	80	75.98	6078.50	2838.50	0.612
	1000-2000 TL	74	79.14	585.50		
	0-500 TL	80	83.43	6674.50	3434.50	0.018*
	2000 TL ve üzeri	103	98.66	10161.50		
	500-1000 TL	158	114.92	18157.00	5596.00	0.545
	1000-2000	74	119.88	8871.00		
	500-1000 TL	158	121.75	19236.50	6675.50	0.004*
	2000 TL ve üzeri	103	145.19	14954.50		
	1000-2000 TL	74	81.57	6036.50	3261.50	0.043*
	2000 TL ve üzeri	103	94.33	9716.50		

p<.05

Çizelge 22 incelendiğinde, 0-500 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında ve 500-1000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında ve 1000-2000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin, öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğun okula uyumunu etkilediğine inandıkları söylenebilir.

Çizelge 23. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 5

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum	0-500 TL	80	116.35	9308.00	6068.00	0.581
	500-1000 TL	158	121.09	19133.00		
	0-500 TL	80	73.19	5855.50	2615.50	0.167
	1000-2000 TL	74	82.16	6079.50		
	0-500 TL	80	81.22	6497.50	3257.50	0.006*
	2000 TL ve üzeri	103	100.37	10338.50		
	500-1000 TL	158	113.74	17970.50	5409.50	0.308
	1000-2000 TL	74	122.40	9057.50		
	500-1000 TL	158	122.14	19298.50	6737.50	0.008*
	2000 TL ve üzeri	103	144.59	14892.50		
	1000-2000 TL	74	83.56	6183.50	3408.50	0.163
	2000 TL ve üzeri	103	92.91	9569.50		

p<.05

Çizelge 23 incelendiğinde, 0-500 TL ile 2000 TL ve üzeri aylık geliri olanlar arasında ve 500-1000 TL ile 2000 TL ve üzeri aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin, anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediğine inandıkları söylenebilir.

Çizelge 24. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 6

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Çocukların, bizlerle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum	0-500	80	127.75	10220.00	5660.00	0.154
	500-1000	158	115.32	18221.00		
	0-500	80	79.25	6340.00	2820.00	0.576
	1000-2000	74	75.61	5595.00		
	0-500	80	84.79	6783.00	3543.00	0.065
	2000 TL ve üzeri	103	97.60	10053.00		
	500-1000	158	114.23	18048.00	5487.00	0.415
	1000-2000	74	121.35	8980.00		
	500-1000	158	118.59	18736.50	6175.50	0.000*
	2000 TL ve üzeri	103	150.04	15454.50		
	1000-2000	74	79.20	5860.50	3085.50	0.015*
	2000 TL ve üzeri	103	96.04	9892.50		

p<.05

Çizelge 24 incelendiğinde, 500-1000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında ve 1000-2000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin, çocuğun anne ve babasıyla olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğine inandıkları söylenebilir.

Çizelge 25. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 7

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum	0-500	80	127.86	10228.50	5651.50	0.153
	500-1000	158	115.27	18212.50		
	0-500	80	79.72	6377.50	2782.50	0.496
	1000-2000	74	75.10	5557.50		
	0-500	80	106.84	8547.50	2932.50	0.000*
	2000 TL ve üzeri	103	80.47	8288.50		
	500-1000	158	114.54	18097.50	5536.50	0.478
	1000-2000	74	120.68	8930.50		
	500-1000	158	140.77	22241.50	6593.50	0.004*
	2000 TL ve üzeri	103	116.01	11949.50		
	1000-2000	74	101.75	7529.50	2867.50	0.002*
	2000 TL ve üzeri	103	79.84	8223.50		

p<.05

Çizelge 25 incelendiğinde, 0-500 TL ile 2000 TL ve üzeri aylık geliri olanlar arasında ve 500-1000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında ve 1000-2000 TL ile 2000 TL ve üzeri aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin, birinci sınıf öğrencilerinin diğer öğrencilerle birlikte okula başlaması gerektiğine inandıkları söylenebilir.

Çizelge 26. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 8

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum	0-500	80	121.01	9680.50	6199.50	0,802
	500-1000	158	118.74	18760.50		
	0-500	80	80.64	6451.50	2708.50	0,333
	1000-2000	74	74.10	5483.50		
	0-500	80	103.36	8269.00	3211.00	0,006*
	2000 TL ve üzeri	103	83.17	8567.00		
	500-1000	158	118.54	18729.50	5523.50	0,473
	1000-2000	74	112.14	8298.50		
	500-1000	158	140.83	22251.50	6583.50	0,005*
	2000 TL ve üzeri	103	115.92	11939.50		
	1000-2000	74	97.43	7209.50	3187.50	0,038*
	2000 TL ve üzeri	103	82.95	8543.50		

p<.05

Çizelge 26 incelendiğinde, 0-500 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında, 500-1000 ile 2000 ve 1000-2000 ile 2000 ve üzerinde aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Düşük gelir düzeyine sahip velilerin, ilköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buldukları söylenebilir. Buradan hareketle ailelerin aylık ortalama gelir düzeyi azaldıkça, öğrencilerin okula uyumu için gereken sürenin artması gerektiğine inandıkları söylenebilir.

Çizelge 27. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 9

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum	0-500	80	131.09	10487.00	5393.00	0.044*
	500-1000	158	113.63	17954.00		
	0-500	80	79.83	6386.00	2774.00	0.464
	1000-2000	74	74.99	5549.00		
	0-500	80	104.69	8375.50	3204.50	0.002*
	2000 TL ve üzeri	103	82.14	8460.50		
	500-1000	158	113.52	17936.50	5375.50	0.281
	1000-2000	74	122.86	9091.50		
	500-1000	158	135.62	21428.50	7406.50	0.174
	2000 TL ve üzeri	103	123.91	12762.50		
	1000-2000	74	97.89	7243.50	3153.50	0.030*
	2000 TL ve üzeri	103	82.62	8509.50		

p<.05

Çizelge 27 incelendiğinde, 0-500 ile 500-1000 aylık geliri olanlar arasında, 0-500 ile 2000 ve üzeri olanlar arasında, 1000-2000 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında anlamlı fark bulunur. Düşük gelir düzeyine sahip velilerin, okula başlamadan önce çocuklarının okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşündükleri söylenebilir.

Çizelge 28. Velilerin Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinin Ailelerin Gelir Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları 10

	Ailenin Aylık Ortalama Geliri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum	0-500	80	121.88	9750.50	6129.50	0.666
	500-1000	158	118.29	18690.50		
	0-500	80	76.39	6111.50	2871.50	0.731
	1000-2000	74	78.70	5823.50		
	0-500	80	83.91	6713.00	3473.00	0.047*
	2000 TL ve üzeri	103	98.28	10123.00		
	500-1000	158	114.12	18030.50	5469.50	0.397
	1000-2000	74	121.59	8997.50		
	500-1000	158	121.03	19122.50	6561.50	0.004*
	2000 TL ve üzeri	103	146.30	15068.50		
	1000-2000	74	81.90	6060.50	3285.50	0.086
	2000 TL ve üzeri	103	94.10	9692.50		

p<.05

Çizelge 28 incelendiğinde, 0-500 ile 2000 ve üzeri aylık geliri olanlar arasında, 500-1000 ile 2000 ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunur. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin, okula başlamadan önce çocuklarının iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğine inandıkları söylenebilir.

4.6. Velilerin İlköğretim Birinci Sınıf Uyum Haftasının Etkili Biçimde Gerçekleştirilmesine Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular

Velilerin ilköğretim birinci sınıf uyum haftasının etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik önerileri Çizelge 29’da verilmiştir.

Çizelge 29. Velilerin “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Önerileriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Önerileriniz Nelerdir?	f
Uyum haftası süresi artırılmalı	13
Okul rehberlik servisi ailelere ve öğrencilere yardımcı olmalı	7
Katılımın artırılmasını sağlayacak önlemler alınmalı	6
Birinci sınıflar diğer öğrencilerle birlikte okulun doğal akışı içinde okula başlamalı	6
Çocukların ilköğretime uyumu okulöncesi kurumlarda yapılmalı	6
Velilere uyum haftası ile ilgili eğitim/bilgi verilmeli	5
Okulöncesi öğretmenleri uyum haftasında okulda olmalı	5
Uyum haftasındaki etkinliklerin çeşidi ve sayısı artırılmalı	4
Öğrencilerle birlikte veli uyum çalışmaları da yapılmalı	4
Uygulama yarım gün değil, tam gün olmalı	4
Okul fiziksel olarak eğitim-öğretime hazır olmalı	3
Uyum haftasında sosyal faaliyetlere yer verilmeli	3
Uyum haftasında öğretmen değişikliği olmamalı	2
Öğretmenler, çocuklarla ilgili ailelerden ve okulöncesi öğretmenlerden bilgi almalı	2
Görüşler Toplamı	71

Çizelge 29 incelendiğinde, önerilerin 13’ ü “*uyum haftası süresi artırılmalı*”, 7’si “*okul rehberlik servisi ailelere ve öğrencilere yardımcı olmalı*”, 6’sı “*katılımın artırılmasını sağlayacak önlemler alınmalı*”, 6’sı “*birinci sınıflar diğer öğrencilerle birlikte okulun doğal akışı içinde okula başlamalı*”, 6’sı “*çocukların ilköğretime uyumu okulöncesi kurumlarda yapılmalı*”, 5’i “*velilere uyum haftası ile ilgili eğitim/bilgi verilmeli*”, 5’i “*okulöncesi öğretmenleri uyum haftasında okulda olmalı*”, 4’ü “*uyum haftasındaki etkinliklerin çeşidi ve sayısı artırılmalı*”, 4’ü “*öğrencilerle birlikte veli uyum çalışmaları da yapılmalı*”, 4’ü “*uygulama yarım gün değil, tam gün olmalı*”, 3’ü “*okul fiziksel olarak eğitim-öğretime hazır olmalı*”, 3’ü “*uyum haftasında sosyal faaliyetlere yer verilmeli*”, 2’si “*uyum haftasında öğretmen değişikliği olmamalı*” ve 2’si “*öğretmenler, çocuklarla ilgili ailelerden ve okulöncesi öğretmenlerden bilgi almalı*” biçimindedir.

Velilerden V16 “*çocuğun anne veya babasına okula yeni başlayan bir çocuğa nasıl davranılması gerektiğini uzman kişilerce anlatılmasının yararlı olacağını düşünüyorum*” biçiminde öneri bildirirken, V11 “*...bu haftanın içine küçük sosyal*

faaliyetlerde konulur ise daha iyi olur. Çocuklarımızın hem fiziksel hem de psikolojik yönden daha çabuk uyum sağlayacağını düşünüyorum” biçiminde öneri bildirmiştir. Velilerden V6 *“yeni öğretmene alışmaları için, ilköğretime de aynı okulda devam ediyorsa anasınıfı öğretmeninin okula uyum haftası içerisinde en azından bir gün okula gelerek çocukların alışma sürecine yardım edebilir, bilgi verebilir”* biçiminde öneri bildirirken, velilerden V4 *“okula uyum haftası güzel bir uygulama ama süresi az en azından 2 hafta olmalı. İlk hafta anne-baba-öğretmen-öğrenci eşliğinde beraber etkinlikler yapılmalı...ikinci hafta anne-babalar çocuklarını okulda bırakıp alışmaları sağlanmalı...”* biçiminde öneri bildirmiştir. Velilerden V1 *“....okulda sinema, tiyatro gibi etkinlikler düzenlenmeli böylelikle çocuklar okulu daha çok sevebilir”* biçiminde öneri bildirirken, velilerden V117 *“uyum haftası yarım gün değil tam gün olmalı, çocuklar daha sonra tam güne alışmakta zorlanıyorlar”* biçiminde öneri bildirmiştir.

Çizelge 29 genel olarak incelendiğinde, velilerin çoğunluğu okula uyum programının süresinin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, okul rehberlik servisinin sürece destek vermesi, öğrencilerin katılımını artıracak önlemler alınması, uyum programındaki etkinlikler konusunda bazı düzenlemeler yapılması, ailelerin uyum haftası ile ilgili bilgilendirilmesi ve okulun uyum haftasından önce fiziksel (boya-badana vb.) olarak hazırlanması konularında önerilerini bildirmişlerdir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde öğretmenlerin ve velilerin ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmanın sonuç, tartışma ve önerilerine yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, 2010-2011 öğretim yılının güz döneminde 34'ü Burdur il merkezi, 25'i merkeze bağlı ilköğretim okulunda çalışan 59 birinci sınıf öğretmeni ile 285'i Burdur il merkezi, 134'ü köy ilköğretim okulunda öğrenim görmekte olan 419 birinci sınıf öğrenci velisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşleri Anketi” ve “İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşleri Anketi” kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel çözümlemelerinde tüm bağımsız değişkenler için frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama değerleri belirlenmiş, bağımsız değişkenler arasındaki farkı test etmek için “Mann-Whitney U” ve “Kruskal-Wallis H” testleri uygulanmıştır. Açık uçlu anket sorularına verilen yanıtlar ise betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında şu sonuçlar ortaya konmuştur:

5.1.1. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar

İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasına (İBSUH) ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Öğretmenler, İBSUH'un; öğrencilerin okulu fiziksel olarak tanımalarına, okulu güven verici bir ortam olarak algılamalarına, okul fobisinden kurtulmalarına, ailelerinden daha kolay ayrılmalarına, yeni arkadaşlıklar kurmalarına yardımcı olduğu, öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığı, öğrencilerin okulun

kurallarına alışmalarına ve gün içinde okula göre zaman planlaması yapmalarına yardımcı olduğu görüşüne sahip oldukları bulunmuştur. Öğretmenler, İBSUH'un öğretmen-veli ilişkilerini artırdığını, birleştirilmiş sınıfları okutan öğretmenlerin işini kolaylaştırdığını, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin daha önceden fark edilmesine ve öğretmen-öğrenci-veli uyumunun sağlanmasına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler İBSUH'un öğrencilerin okula alışması için yararlı olduğunu, okulun kalabalık olmamasının öğrencilerin daha rahat hareket edebilmesini sağladığını ve öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını ifade etmişlerdir.

- Öğretmenlerin, İBSUH'da MEB'in hazırladığı programı dikkate aldıkları, ancak uyum haftasındaki etkinliklerin sayısını yeterli bulmadıkları ve niteliği konusunda kararsız oldukları bulunmuştur.
- Öğretmenlerin, İBSUH'da ne yapacaklarını tam olarak bilmedikleri saptanmıştır.
- Öğretmenler, genel olarak İBSUH için bir haftalık sürenin yeterli olduğu görüşüne sahip olsalar da, bazı il merkezindeki öğretmenler açık uçlu soruda İBSUH'un süresinin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.
- Taşınmalı eğitim yapan okullardaki öğretmenler, okul servislerinin ilk hafta çalışmadığını ve öğrencilerin okullara gelemediklerini belirtmişlerdir.
- Merkeze bağlı köy ilköğretim okullarında çalışan bazı öğretmenler, öğrencilerin bir kısmının bu uygulamadan faydalanamadıklarını, çünkü ailelerin tarım faaliyetlerinden dolayı öğrencileri İBSUH'da okula göndermediklerini ifade etmişlerdir.
- Öğretmenlerin İBSUH'a ilişkin görüşleri arasında cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.
- Öğretmenlerin İBSUH'a ilişkin görüşleri arasında okulun bulunduğu yerleşim birimi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre öğretmenler;
 - a. il merkezindeki okulların daha kalabalık olması nedeniyle İBSUH'un bu okullardaki birinci sınıf öğrencilerine okula uyum sağlamak konusunda daha fazla yardımcı olduğu görüşündedir.

- b. İBSUH'un il merkezindeki öğrencilerin okula gelme isteğini daha fazla artırdığı görüşündedir.
 - c. il merkezindeki velilerin okulun ilk haftalarını çocukları için daha fazla önemsedikleri görüşündedir.
 - d. il merkezindeki okullarda İBSUH'un amacına daha çok ulaştığı görüşündedir.
 - e. il merkezindeki okullarda İBSUH'un süresini yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir.
- Öğretmenlerin İBSUH'a ilişkin görüşleri arasında, öğretmenlerin uyum haftasına ilişkin eğitim alıp/almama durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.
 - Öğretmenlerin çoğunluğu okula uyum haftası ile ilgili öğretmenlerin daha önceden bilgilendirilmesi, okul rehberlik servisinin bu sürece destek vermesi, katılımı artırmaya yönelik çalışmalar yapılması, okulun fiziksel şartlarının uyum haftasından önce hazır hale getirilmesi ve ailelerle de uyum çalışmaları yapılması konularında önerilerde bulunmuşlardır.

5.1.2. Velilerin İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar

İBSUH'a ilişkin velilerin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu bulunmuştur. Velilerin görüşlerinden elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Veliler, İBSUH'un öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına, okul fobisinden kurtulmasına, ailelerinden daha kolay ayrılmasına, gün içinde zaman planlaması yapmasına, yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğu ve okula gelme isteğini artırdığı görüşündedir. Ayrıca, İBSUH'un öğrencilerin okula alışması için yararlı olduğunu, bu haftada okulun kalabalık olmamasının öğrencilerin daha rahat hareket edebilmesini sağladığını ve öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını belirtmişlerdir.
- Velilerin çoğunluğu uyum haftasının öğrencilerin okula uyumuna yardımcı olduğunu belirtmiş, ancak bazı veliler okulöncesi dönemde ilköğretime uyum sürecinin sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

- Veliler, İBSUH için bir haftalık süre konusunda genel olarak olumlu görüşe sahip olsalar da, aylık gelir düzeyi düşük olan veliler İBSUH'un süresinin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.
- Veliler genel olarak, çocuklarının okula başlamadan önce okula gitmeye karşı istekli olduklarını belirtmişlerdir.
- Taşınmalı eğitim yapan okullardaki öğrencilerin velileri, okul servislerinin ilk hafta çalışmadığını ve çocuklarının okullara gidemediğini belirtmişlerdir.
- Bazı veliler uygulamanın yarım gün olmasından dolayı çocukların daha sonra tam gün okula alışmakta güçlük çektiğini belirtmişlerdir.
- Velilerin İBSUH'a ilişkin görüşleri arasında, çocuklarının cinsiyetleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre; veliler, İBSUH'un okulun fiziksel ortamını tanımak ve okul kurallarına alışmak konularında kız öğrencilere daha fazla yardımcı olduğu görüşündedir.
- Velilerin İBSUH'a ilişkin görüşleri arasında, yaşadıkları yerleşim birimi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre veliler;
 - a. İBSUH'un il merkezindeki çocuklara okulu fiziksel olarak tanımak ve okul fobisinden kurtulmak konularında daha fazla yardımcı olduğu görüşündedir. Ayrıca, veliler il merkezindeki çocukların daha iyi bir okulöncesi eğitim geçirdikleri görüşündedir.
 - b. köy ilköğretim okullarında daha az öğrenci olduğu için uygulamanın gereksiz olduğunu, öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte okula başlayabileceğini dolayısıyla okula uyum için daha farklı bir uygulama olması gerektiğini belirtmişlerdir.
- Velilerin İBSUH'a ilişkin görüşleri arasında, çocuklarının okulöncesi eğitim alıp/almama değişkeni bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre; veliler okulöncesi eğitim almayan öğrencilerin, okula karşı kaygılar taşıdığı, okulu önemsiz gördüğünü belirtmiş ve uyum için ayrılan bir haftalık sürenin bu öğrenciler için yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir.
- Velilerin İBSUH'a ilişkin görüşleri arasında, aylık gelir düzeyi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre veliler;

- a. aylık gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının okulu fiziksel olarak daha çabuk tanıdıkları, daha kolay okul fobisinden kurtuldukları dolayısıyla daha çabuk okula uyum sağladıklarını belirtmişlerdir.
- b. aylık gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarının okulu önemsiz-gereksiz gördükleri görüşündedir. Ayrıca aylık gelir düzeyi azaldıkça çocuğun okula uyumu için gereken sürenin artması gerektiğini belirtmişlerdir.
- Veliler okul rehberlik servisinin sürece destek vermesi, öğrencilerin uyum haftasına katılımlarını artırmaya yönelik çalışmalar yapılması ve okulun uyum haftasından önce fiziksel olarak hazır olması yönünde önerilerde bulunmuştur. Ayrıca, İBSUH ile ilgili ailelerin de bilgilendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmenlerin ve velilerin genel olarak olumlu görüşlere sahip olduklarını göstermektedir.

5.2. Tartışma

İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasında öğrencilerin, sınıf öğretmenlerinin gözetiminde oyun, drama, sosyal ve sportif etkinlikler yoluyla öğrenme ortamını, okulunu, sınıfını, arkadaşlarını, öğretmenlerini tanıması, okul kurallarını öğrenmesi, aynı zamanda evine güvenle gidip/gelme eğitimini alması ve okula iyi bir başlangıç yapması amaçlanmıştır. İlköğretim birinci sınıfa başlayan öğrencilerin okul korkularını yenmeleri ve okula uyumlarını sağlamaları için bir hafta önce okula başlamaları öngörülmüştür (MEB, 2009). Alanyazına bakıldığında, okula alıştırma çalışmalarında yapılması gerekenler arasında, öğrencilere okulun ilk günlerinde okul binasını (sınıfları, tuvaletleri, müdür odasını, öğretmenler odasını vb.) gezdirme yer almaktadır. Okulda görev yapan personeli tanıtmak ve hangi işleri kimin yaptığı konusunda açıklamalarda bulunma, servis şoförünü, kapı görevlisini, okul koruma görevlilerini, kantin çalışanlarını, sekreterleri, memurları, temizlik görevlilerini, sağlık personelinin ve bu kişilerin görevlerini yine öğrencilere tek tek tanıtmak okula alıştırma etkinlikleri

arasında yer almaktadır (Worzbyt ve O'Rourke, 1989, Akt:Tuzcuoğlu, 1996). MEB tarafından hazırlanan “ilköğretim okulu birinci sınıflar uyum programı için örnek haftalık ders programı”ndaki etkinlikler alanyazınla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin öğretmenlerin ve velilerin genel olarak olumlu görüşe sahip olduğu ve öğretmen-veli işbirliğini sağladığı bulunmuştur. Bu sonuç Bilgili'nin (2007) öğrencilerin eğitim-öğretime hazırlanması ile ilgili olarak öğretmenler ve velilerin olumlu düşünceler taşıdıkları, özellikle öğrenci-öğretmen-veli ilişkisinin geliştirilmesine önemli katkısı olduğu, öğretmenlerin bu süreçte hem öğrenciyi daha iyi tanıma fırsatı bulduğu, veli ile tanıştıkları ayrıca öğrencilerin ve velilerin de birbirlerini tanıyarak kaynaşmalarını sağladığı bulgusuyla örtüşmektedir.

Araştırmanın bulgularından biri de uygulamanın en önemli parçası olan öğretmenlerin ve velilerin konuyla ilgili yeterince bilgilendirilmedikleridir. Bilgili (2007) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da öğretmenlerin eğitim-öğretime hazırlık çalışmalarıyla ilgili olarak gerek Milli Eğitim Müdürlüğü gerekse okul idarecileri tarafından yeterince bilgilendirilmedikleri, bu nedenle gerekli ön hazırlıkları yapamadıkları, yine velilerin çalışma süresince neler yapacaklarının, sınıfa alınmadıkları zamanlarda nerede ve nasıl bekleyeceklerinin öğretmenler tarafından yeterince açıklanmadığı için uygulama sırasında sıkıntıların yaşandığına ilişkin sonuçlar bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Tan'ın (1986) araştırmasında öğretmenlerin ve okul idaresinin çalışmaya başlamadan önce; programın amaçları, nasıl uygulanacağı, neler yapılacağı konularında bilgilendirilmelerinin programı uygulayan öğretmenlerin işini oldukça kolaylaştırabileceğine ilişkin sonuçlar da bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir (Akt. Tuzcuoğlu, 1996).

Araştırmanın en önemli bulgularından biri de birinci sınıfa uyum programının her okulda aynı biçimde uygulanmadığıdır. Özellikle il merkez ve köy ilköğretim okullarındaki öğrenciler arasındaki farklılıklar, öğrencilerin okulöncesi eğitim durumları her öğrencinin aynı programla okula uyumunun sağlanamayacağını göstermiştir. Araştırmada merkez ve köy okulları için daha farklı bir uyum programı

olması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu konuya yönelik Dockett ve Perry (2001)'nin okula alıştırma programlarında olması gereken nitelikleri; programın iyi planlanması ve değerlendirilmesi, toplum yapısının, ailenin ve çocukların durumunu göz önüne alması ve uygulanacak olan okullarda gerekli düzenlemelerin yapabilmesi bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Yine Yeşilyaprak'ın (2001) alıştırma programlarında önemli olanın öğrencinin gereksinimlerine, okulun amaç ve koşullarına göre öğrenci gelişimine ve uyumuna hizmet edebilecek programların hazırlanmasına ilişkin vurgu da, araştırmanın bu bulgusuyla örtüşmektedir.

Araştırmada okulda yalnızca birinci sınıf öğrencilerinin bulunmasının; öğrencilerin daha rahat hareket edebilmelerini ve okulu daha rahat tanımlarını sağladığı, okula karşı korkularını azalttığı ve okula karşı güven-sevgi duymasını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Oktay'ın (1998) araştırmasında diğer öğrencilerin okulda olmamasının birinci sınıf öğrencilerine güven verdiğini; özellikle koridorda ve tuvaletlerde rahat hareket ettiklerini ve ezilme korkusu yaşamadıklarını belirtmeleri bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Mangione ve Speth (1998) de araştırmalarında birinci sınıfa başlayan çocukların; tanımadıkları insanların, kalabalığın ve kuralların olduğu bir ortama girerken sorunlar yaşadığını belirlemişlerdir.

Araştırmada öğretmenler, uyum haftasının özel eğitime gereksinim duyan ya da eksik hazır bulunuştaki öğrencilerin önceden belirlenmesine yardımcı olduğunu, dolayısıyla eğitim-öğretim başladığında yaşanan sorunların aza indiğini belirtmişlerdir. Bilgili'nin (2007) araştırmasında, öğretmenlerin okula hazırlık çalışmalarının amaçları arasında olumsuzlukların kaldırılmasını ve okul açıldığında yaşanan sorunların azaltılmasını belirtmeleri araştırmanın bu bulgusunu desteklemektedir.

İlköğretim birinci sınıfa başlayan çocuklarda genelde anne-babalarından ayrılamama sorunu gözlenmektedir. Fakat araştırmada çocukların okula başlarken ayrılma konusunda sorun yaşamadıkları belirlenmiştir. Araştırmadaki çocukların yaklaşık %85'i okulöncesi eğitim almıştır, okulöncesi eğitimin öğrencilerin okula alışmasına yardımcı olduğu söylenebilir. Ülkü'nün (2007) yaptığı araştırmada, çocukların okula başlarken en çok karşılaştıkları sorunun anne-babadan ayrılmak istememe olduğu sonucu

araştırmanın bulgusuyla örtüşmemektedir. Yine aynı çalışmada okulöncesi eğitim alan çocuklarda ilköğretime başlarken sorun yaşama durumlarının azaldığı hatta bazı öğrencilerin hiçbir sorun yaşanmadığı bulgusu, araştırmanın bulgusunu destekler niteliktedir.

5.3. Öneriler

Bu araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak geliştirilen öneriler “Uygulamaya Yönelik Öneriler” ve “Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler” olmak üzere iki başlık altında verilmiştir.

5.3.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Öğrencilerin okula uyumlarıyla ilgili okul rehberlik servisiyle işbirliği yapılabilir.
- Öğrencilerin okulöncesi öğretmenleri de uyum sürecinde okulda bulunarak sınıf öğretmenlerine, ailelere ve öğrencilere yardımcı olabilir.
- İlköğretim birinci sınıfa uyum programında yer alan etkinlikler rehberlik servisinden de yardım alınarak zenginleştirilip daha ilgi çekici hale getirilebilir.
- Ailelerin de etkinlikler yoluyla bu süreçte daha çok yer alması sağlanabilir.
- İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasından etkili bir biçimde yararlanma konusunda öğretmenlere seminerler verilebilir.
- Anne babalar, çocukları okula başlarken nasıl davranmaları gerektiği konusunda bilgilendirilebilir.
- Okulöncesi eğitim almayan çocukların, ilköğretime hazırlanması için daha farklı uyum programı uygulanabilir.
- Birinci sınıfa uyum haftasında özellikle köylerde katılımın artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Taşımalı eğitim yapan okullarda servis araçlarının bu haftada birinci sınıf öğrencilerini okula getirmesi sağlanabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından son yıllarda uygulanan ilköğretim okulu birinci sınıflar uyum programında zaman ve etkinlikler konusunda yeni bir düzenleme yapılabilir.

- İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasının süresi il merkezindeki ilköğretim okullarında ve okulöncesi eğitim olmayan yerlerde artırılabilir.
- Köy ve merkezdeki ilköğretim okulları için farklı uyum programı uygulamaları yapılabilir.

5.3.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

- İlköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin araştırmacılar tarafından program geliştirme çalışması yapılabilir
- Farklı eğitim basamaklarında öğrencilerin okula olan uyumları araştırılabilir.
- İlköğretime uyumun öğrencilerin akademik başarısına etkisi araştırılabilir.
- İlköğretime uyum haftasına yönelik nitel ve karşılaştırmalı araştırmalar desenlenebilir.

EKLER

Sayfa

1. Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi.....	117
2. İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen Görüşlerini Belirleme Anketi.....	118
3. İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Veli Görüşlerini Belirleme Anketi.....	122
4. İlköğretim Okulu Birinci Sınıflar Uyum Programı İçin Örnek Haftalık Ders Programı.....	127

EK 1
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİN BELGESİ

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.15.00.05.510/ 11035
Konu : Araştırma izni

.../08/2010
26 AĞU 2010

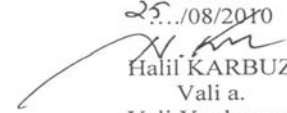
VALİLİK MAKAMINA

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği yüksek lisans programı öğrencisi Zuhal ÇELİKTÜRK'ün "İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri" konulu tez çalışmasını ilimiz merkez ve merkeze bağlı ilköğretim okullarında görevli sınıf öğretmenlerine ve velilerine uygulamak istemesi ile ilgili Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterliğin 06.08.2010 tarih ve 854/9690 sayılı yazıları örneği ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği yüksek lisans öğrencisi Zuhal ÇELİKTÜRK'ün "İlköğretim Birinci Sınıfa Uyum Haftasına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri" konulu tez çalışmasını ilimiz merkez ve merkeze bağlı ilköğretim okullarında görevli sınıf öğretmenlerine ve velilere uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Recep YİĞİT
Millî Eğitim Müdürü

O L U R
25.../08/2010

Halil KARBUZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Bahçeçievler Mh Şeker Cad. 15100 BURDUR
Telefon : (0248) 233 11 19-120
Faks : (0248) 233 13 43
Ayrıntılı bilgi M.KUYUMCU MD.YRD.

www.egitimdestek.meb.gov.tr

http://haydikularokulu.meb.gov.tr/

www.bilgisayarligitimdestek.org

Daha aydınlık gelecek!

EK 2
İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIFA UYUM HAFTASINA İLİŞKİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEME ANKETİ

Değerli Öğretmenler;

Bu anket formu, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinizi belirlemeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma için düzenlenmiştir. Anket formunun I. Bölümü kişisel bilgilerinizi, II. Bölümü ise birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinizi belirlemeye yönelik hazırlanmıştır.

Araştırmada elde edilecek bilgilerin geçerliği, tamamen sizlerin anket formunu yanıtlarken göstereceğiniz içtenliğe bağlıdır. Toplanan bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacak, başka kişilerle paylaşılmayacaktır. Bütün maddeleri içtenlikle yanıtlamanızı diliyor, ilgi ve katkınız için teşekkür ediyorum.

Arş. Gör. Zuhel ÇELİKTÜRK

I. BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz:

- ☐ Kadın
☐ Erkek

2. Okulunuzun bulunduğu yerleşim birimi:

- ☐ Köy
☐ İl merkezi

3. Okuttuğunuz sınıftaki öğrencilerin ailelerinin ortalama gelir düzeyi:

- ☐ Alt
☐ Orta
☐ Üst

4. Öğretmenlik mesleğinde kaçınıcı yılınız:

- ☐ 0-5. yıl
☐ 6-10. yıl
☐ 11-15. yıl
☐ 16-20. yıl
☐ 21. yıl ve üzeri

5. İlköğretim birinci sınıfa uyum haftası ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?

(kurs, seminer, hizmet içi eğitim vb.)

- ☐ Evet
☐ Hayır

6. Bir önceki yıl ilköğretim birinci sınıfları okutan öğretmenlerle, uyum haftası ile ilgili bir değerlendirme yaptınız mı?

- ☐ Evet
☐ Hayır

7. Sınıfınızda, okula uyum haftasına katılan ve katılmayan öğrencilerin sayısını belirtiniz?

..... öğrenci katıldı, ... öğrenci katılmadı.

II. BÖLÜM

Lütfen aşağıda yer alan maddeleri dikkatlice okuyarak görüşünüzü en iyi yansıtan seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Maddelerle ilgili görüşlerinizi ilköğretim birinci sınıfa uyum haftası uygulamasını dikkate alarak belirtiniz.		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Uyum haftasının öğrencilerin okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
2	Uyum haftasının öğrencilerin okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
3	Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, öğrencilerin okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
4	Uyum haftasının öğrencilerin okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
5	Uyum haftasının öğrencilerin ailelerinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
6	Uyum haftasının öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
7	Uyum haftasının öğrencilerin okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
8	Uyum haftasının öğrencilerin 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
9	Uyum haftasının öğrencilerin yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
10	Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, bu öğrencilerin okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.					
11	Öğrencilerin uyum haftası etkinliklerini yapmakta zorlandığını düşünüyorum.					
12	Uyum haftasında öğrencilerin gereksinimleri için teneffüsü beklemekte zorlandığını düşünüyorum.					
13	Velilerin öğrencilerin okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum.					
14	Velilerin ilköğretimin ilk haftalarını çocukları için önemli bir dönem olarak gördüklerini düşünüyorum.					
15	Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocuğun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.					
16	Çocuğun, anne ve babası ile olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.					

EK 3
İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIFA UYUM HAFTASINA İLİŞKİN
VELİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEME ANKETİ

Değerli Veliler;

Bu anket formu, ilköğretim birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinizi belirlemeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma için düzenlenmiştir. Anket formunun I. Bölümü kişisel bilgilerinizi, II. Bölümü ise birinci sınıfa uyum haftasına ilişkin görüşlerinizi belirlemeye yönelik hazırlanmıştır.

Araştırmada elde edilecek bilgilerin geçerliği, tamamen sizlerin anket formunu yanıtlarken göstereceğiniz içtenliğe bağlıdır. Toplanan bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacak, başka kişilerle paylaşılmayacaktır. Bütün maddeleri içtenlikle yanıtlamanızı diliyor, ilgi ve katkınız için teşekkür ediyorum.

Arş. Gör. Zuhâl ÇELİKTÜRK

I. BÖLÜM

1. Öğrenciye yakınlık dereceniz:

☐ Anne

☐ Baba

☐ Diğer

2. Öğrencinin cinsiyeti:

☐ Kız

☐ Erkek

3. Öğrenci okulöncesi eğitim aldı mı?

☐ Evet

☐ Hayır

4. Öğrencinin aynı okulda okuyan kardeşi var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

5. Öğrencinin annesinin en son mezun olduğu okul:

☐ Okuryazar

☐ Okuryazar değil

☐ İlkokul

☐ Ortaokul ve dengi okullar

☐ Lise ve dengi okullar

☐ Ön lisans

☐ Lisans

☐ Yüksek lisans/ Doktora

6. Öğrencinin annesinin mesleği :

7. Öğrencinin babasının en son mezun olduğu okul:

- ☐ Okuryazar
- ☐ Okuryazar değil
- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul ve dengi okullar
- ☐ Lise ve dengi okullar
- ☐ Ön lisans
- ☐ Lisans
- ☐ Yüksek lisans/ Doktora

8. Öğrencinin babasının mesleği :

9. Ailenin ortalama aylık geliri :

- ☐ 0 - 500 TL
- ☐ 500 – 1000 TL
- ☐ 1000 -2000 TL
- ☐ 2000 TL ve üzeri

10. Yaşadığınız yerleşim birimi:

- ☐ Köy
- ☐ İl merkezi

II. BÖLÜM

Lütfen aşağıda yer alan maddeleri dikkatlice okuyarak görüşünüzü en iyi yansıtan seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Maddelerle ilgili görüşlerinizi ilköğretim birinci sınıfa uyum haftası uygulamasını dikkate alarak belirtiniz.		Tamamen Katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Uyum haftasının çocuğumun okulu güven verici bir ortam olarak algılamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
2	Uyum haftasının çocuğumun okulun fiziksel ortamını daha hızlı tanımasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
3	Uyum haftasında okulun kalabalık olmamasının, çocuğumun okula kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
4	Uyum haftasının çocuğumun okul fobisinden kurtulmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
5	Uyum haftasının çocuğumun ailesinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
6	Uyum haftasının çocuğumun yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
7	Uyum haftasının çocuğumun okulun kurallarına alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
8	Uyum haftasının çocuğumun 40 dakika boyunca sınıfta oturmaya alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
9	Uyum haftasının çocuğumun yeni uyku düzenine alışmasına yardımcı olduğunu düşünüyorum.					
10	Uyum haftasında yalnızca birinci sınıfların okulda olmasının, çocuğumun okula gelme isteğini artırdığını düşünüyorum.					
11	Öğretmenlerin çocuğumun okula uyumu konusunda bizlerle işbirliği yaptığını düşünüyorum.					
12	Öğretmen-öğrenci ilişkisinin çocuğumun okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.					
13	Anne ile baba arasındaki ilişkilerin çocukların okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.					
14	Çocukların, bizlerle (anne ve babası) olan ilişkilerinin okula uyumunu etkilediğini düşünüyorum.					
15	Uyum haftasının çocuğum için yararlı olduğunu düşünüyorum.					
16	Birinci sınıf öğrencilerinin, diğer öğrencilerle					

	birlikte okula başlaması gerektiğini düşünüyorum.					
17	Uyum haftası öncesi çocuğumun okula başlangıcı için gerekli hazırlıkları yaptığımı düşünüyorum (fiziksel ve psikolojik hazırlık).					
18	Uyum haftasının boşa geçirilen bir zaman olduğunu düşünüyorum.					
19	Öğrencilerin okula uyumu için uyum haftası yerine daha farklı bir uygulama getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.					
20	Birinci sınıf öğrencilerinin okula bir hafta erken başlamasının doğru olduğunu düşünüyorum.					
21	İlköğretime uyum için bir haftalık süreyi yetersiz buluyorum.					
22	Okula başlamadan önce çocuğumun okulu kendisine verilen bir ceza gibi gördüğünü düşünüyorum.					
23	Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlamak konusunda çok istekli olduğunu düşünüyorum.					
24	Okula başlamadan önce çocuğumun okulu önemsiz-gereksiz gördüğünü düşünüyorum.					
25	Okula başlamadan önce çocuğumun iyi bir okulöncesi eğitim dönemi geçirdiğini düşünüyorum.					
26	Okula başlamadan önce çocuğumun okula başlama konusunda kaygıları olduğunu düşünüyorum.					

27. Okula uyum haftasına ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK 4

İLKÖĞRETİM OKULU BİRİNCİ SINIFLAR UYUM PROGRAMI İÇİN ÖRNEK HAFTALIK DERS PROGRAMI

SÜRE	PAZARTESİ 14.09.2009	SALI 15.09.2009	ÇARŞAMBA 16.09.2009	PERŞEMBE 17.09.2009	CUMA 18.09.2009
I. DERS 40 Dakika	1-Açılış; 2-Tüm okul personelinin veliler ve öğrencilerle tanışması. 3-Açılış programında okul müdürünün velilere bu uygulamanın amacını, yararlarını ve yeni ilköğretim programını özetleyen konuşma yapması.	1-Okul ve sınıf kurallarının söylenmesi. 2-Sınıf, koridor, tuvalet kantin kullanımının anlatılması ve uygulama yapılması.	1-Oyuncaklar hakkında konuşulması, 2-Öğrencilerin sevdikleri oyuncakları anlatması, oyuncaklar veya hayvanlarla ilgili bir şarkının dinletilmesi ya da istekli öğrencilere söylenmesi.	1-Günlük olayların konuşulması. 2-Defter kullanma, kalem tutma, tahtayı kullanma, sınıf içi araç gereçlerin kullanımının öğretilmesi.	1-Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yapılması
ARA 15-20 Dakika	Teneffüs	Teneffüs	Teneffüs	Teneffüs	Teneffüs
II. DERS 40 Dakika	1- Öğretmen ve öğrencilerin tanışması. 2-Okulun bölümlerinin gezilmesi. (yönetici odası, öğretmenler odası, koridor, tuvaletlerin kullanımı, merdivenlerde ve bahçede giriş-çıkışlar)	1-Öğretmen tarafından bir öykünün okunması veya anlatılması. 2-İstekli öğrencilere masal anlatılması. 3-Resim defteri ve kağıtların hazırlanması, anlatılan masal konulu ya da serbest konulu resimlerin yapılması, önceki resimlerin ailelere panoya asılması, resimler üzerinde konuşma, önceki resimlerin ailelere gösterilmesi ve dosyalanması.	1-Resim defteri ve kağıtların hazırlanması. 2-Anlatılan oyuncaklar konulu ya da serbest konulu resimlerin yapılması. 3- Resimlerin tamamının panoya asılması, resimler üzerinde konuşma, önceki resimlerin ailelere panoya asılması ve dosyalanması.	1-Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının yapılması. 2-Çeşitli oyunlar oynatılması.	1-Makas kullanımının gösterilmesi. 2-Gazeteden resim kesme, kâğıt katlama, kâğıttan uçak, kuş yapma çalışması. 3-Ders sonunda atıkların birlikte toplanıp sınıfın düzenlenmesi, çalışmaların dosyalanması.
ARA 15-20 Dakika	Teneffüs	Teneffüs	Teneffüs	Teneffüs	Teneffüs
III. DERS 40 Dakika	1-Öğrencilerin okuldan eve güvenle gelip gitmeleri için eğitim verilmesi. 2-Bir oyun öğrenme, birlikte oynama (şarkılı oyunlar tercih edilebilir).	1-Okul bahçesi, spor salonu ya da uygun bir alanda sıra olma, dağılma, toplanma, halka olma çalışmaları. 2-Çalışma sonunda bugün neler yaptık, yarın ne yapacağız, getirilecek resim malzemesi ve oyuncakların açıklanması.	1-Beden eğitimi için bahçede uygun bir alanda toplanılması, sıra olma, halka olma, yürüme çalışması, enstrüman ya da kaset eşliğinde müzikli bir oyun, dans ya da ront öğretilmesi, birlikte oynatılması.	1-Sınıf içi ve sınıflar arası sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi.	1-Beden eğitimi için bahçede uygun alanda toplanılması, sıra olma, halka olma, müzik eşliğinde halay, ront gibi oyunların oynatılması, ders sonunda bugün ve bu hafta neler yaptık, haftaya neler yapacağız anlatılıp, öğrenilen kuralların tekrar edilerek, şarkılar eşliğinde öğrenci dosyalarının velilere verilmesi.

KAYNAKÇA

- Albayrak, H. (2000). *Okuma-yazma eğitiminde hazırlık çalışmaları*. Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Arseven, A. D. (2001). *Alan araştırma yöntemi (ilkeler, teknikler, örnekler)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Avcı, N. (2003). *Yaşama merhaba: gelişimde 0-3 yaş*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Aydın, B. (2002). Gelişimin doğası. B. Yeşilyaprak (Ed.). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balat, U. G. (2003). *Altı yaş grubu korunmaya muhtaç ve ailesinin yanında kalan çocukların okula hazır bulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgilerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Balat, U. G. (2004). Çocuğunuz okula başlamaya hazır mı? *Çoluk Çocuk Dergisi*, 45, 10-11.
- Baş, T. (2002). *Anket hazırlama klavuzu*. www.kaliteofisi.com/download/e-kitap.asp adresinden 04.06.2010 tarihinde edinilmiştir.
- Baş, T. (2003). *Anket nasıl hazırlanır? Anket nasıl uygulanır? Anket nasıl değerlendirilir*. (2. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (1980). *Modern eğitimin psikolojik temelleri*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Baştürk. R. (2010). *Nonparametrik istatistiksel yöntemler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bayhan, P. S. ve Artan, İ. (2004). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. Ankara: Morpa Yayınları.

- Bekman, S. ve Gürselel, F. (2005). *Doğru başlangıç ve Türkiye’de okuöncesi eğitim*. TÜSİAD Yayınları.
- Bell, J. (2000). *Doing your research project*. (3. bs.). London: Edmundsbury Ltd.
- Bloom-Feshbach, S., Bloom-Feshbach, J., ve Faughran, J. (1980). The child’s tie to both parents: separation patterns and nursery school adjustment. *American Journal Orthopsychiatric*, 50(3), 505-520.
- Bloom, S. B. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. (D. A. Özçelik, Çev.) İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Bilgili, F. (2007). *İlköğretim 1. sınıfa yeni başlayan öğrencilere uygulanan eğitim öğretime hazırlık çalışmalarının öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). *Eğitim psikolojisi*. (9. bs.) Ankara: Yargıcı Mat.
- Boz, M. (2004). *Altı yaş çocuklarının okula hazırbulunuşluk düzeylerinin veli ve öğretmen görüşleri yönünden incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Brooker, L. (2008). *Supporting transitions in early years*. England: Open University Press, McGrawhill Education, McGrawhill House.
- Bulut, Ş. (2001). *Okula başlama uyum ve ayrılık kaygısı*. Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı.
- Can, G. (2002). Kişilik gelişimi. B. Yeşilyaprak (Ed.). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Chun, W. N. (2003). A study of children's difficulties in transition to school in Hong Kong. *Hong Kong Institute of Education, Early Child Development and Care*, 173(1), 83-96.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının önkoşulu: okul aile dayanışması. *İlköğretim Online*, 2(2), 28-34.
- Dinçer, Ç. (2005). *Çocukların yaşam değişikliklerine uyumu*. Okulöncesi eğitimde güncel konular. (Yayına hazırlayanlar: A. Oktay ve Ö.P. Unutkan). İstanbul: Morpa Yayınları.
- Dockett, S. ve Perry, B. (2001). Starting school: effective transitions. *Early childhood research and practice*, 3 (2).
- Dockett, S. ve Perry, B. (2002). *Beliefs and expectations of parents, prior-to-school educators and school teachers as children start school: An Australian perspective*. (ERIC Document Number: 465440)
- Dockett, S. ve Perry, B. (2003). The transition to school: What is Important? *Educational Leadership*. 60(7), 30-37.
- Einon, D. (2000). *Bebeklikten okula öğrenmede ilk adımlar*. (A. Çetin, Çev.) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erden, M. ve Akman Y. (2005). *Gelişim ve öğrenme*. (14. bs.) Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Esaspehlivan, M. (2006). *Okulöncesi eğitim kurumuna gitmiş ve gitmemiş 78 ve 68 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.

- Gonca, H. (2004). *Ankara il merkezinde farklı sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlarda yetişen ve ilköğretim okuluna yeni başlayan çocukların okul olgunluğunun incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gökçen, F. Ç. (2003). *İlköğretime Hazırlık: Çocuğum okula başlıyor*. (1. bs.). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Gökçen, F. Ç. (2004). *Çocuğum okula başlıyor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Graue, M. E. (1992). Readiness, instruction, and learning to be a kindergartner. *Early Education and Development*, 3(2), 92-114.
- Güler, D. S. (2001). *4-5 ve 6 yaş okulöncesi eğitim programlarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Güler, T. (2010). Okul öncesi eğitimde ailenin önemi ve okul aile işbirliği. G. Haktanır. *Okulöncesi eğitime giriş*. Ankara: Anı Yayınevi
- Gültekin, M. (2008). İlköğretim I. M. Gültekin (Ed.). *Eğitim bilimine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Gürkan, T. ve Gökçe, E. (1999). *Türkiye'de ve çeşitli ülkelerde ilköğretim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gürkan, T. (2009). Okula hazır bulunuşluk ve ilköğretime hazır bulunuşluk için yapılan çalışmalar. Ş. Yaşar (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Halle, T., Zaff, J., Calkins, J. ve Margie, N. G. (2000). *Background for community-level work on school readiness: a review of definitions, assessments, and investment strategies*. Final Report to the Knight Foundation. Copyright Child Trends

<http://mevzuat.meb.gov.tr> adresinden 10.11.2010 tarihinde edinilmiştir.

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html adresinden 14.05.2010 tarihinde edinilmiştir.

http://ooegm.meb.gov.tr/istatistik/Okul_onesi_sayilari_genel.pdf adresinden 7 Şubat 2011 tarihinde edinilmiştir.

Jewett, J. ve diğerleri (1998). Four early childhood teachers reflect on helping children with special needs make the transition to kindergarten, *Elementary School Journal*, 98(4), 234-278.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (17. bs.) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kavak, Y. (1997). *Dünyada ve Türkiye'de ilköğretim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Kaya, Y. K. (1977). *İnsan yetiştirme düzenimiz: politika, eğitim, kalkınma*. (Geliştirilmiş 2. bs.). Ankara: Nüve Matbaası

Kaymaz, M. (2005). *Türkiye'de okulöncesi eğitimin fayda-maaliyet analizi*. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı.

Kılıç, G. Ü. (2004). *Ailesiyle birlikte yaşayan ve çocuk yuvasında kalan çocukların görsel algılama davranışı ile okul olgunluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kırca, M. A. (2007). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- Koçyiğit, S. (2009) *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazır bulunuşluk olgusu ve okulöncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kolay, Y. (2004). Okul-aile-çevre işbirliğinin eğitim sistemi içindeki yeri ve önemi. *Mili Eğitim Dergisi*. 164.
- Kotil, Ç. (2005). *Annelerin çocuklarının okula hazır oluşları üzerine görüşleri ile çocukların okula hazır oluş düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kuş, E. (2003). *Nitel-nicel araştırma teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Küçükkaragöz, H. (2005). Bilişsel gelişim ve dil gelişimi. B. Yeşilyaprak (Ed.). *Gelişim ve öğrenme*. (8. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Küçüktepe, C. (2010). İlköğretim ve temel özellikleri. A. Oktay (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Mangione, P. L.ve Speth, T. (1998). The transition to elementary school: a framework for creating early childhood continuity through home, school and community partnerships. Northwest Regional Educational Laboratory. *Elementary School Journal*, 98(4), 381-394.
- Margetts, K. (2002). Transition to school. *European Early Childhood Education Research Journal*, 10(2), 103-114.
- Maxwell K. L. ve Clifford, R. M. (2004). School readiness assessment. *Young Children on the Web*. January, 42-49.
- May, D. C. ve Kundert, D. K. (1997). School readiness practices and children at-risk.

Examining The Issues, Psychology in The Schools, 34 (2), 73-84.

MEB. (1995). *İlköğretim okulu programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB (2003). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Ankara.

MEB (2006). *İlköğretim kurumları yönetmeliği*. Resmi Gazete 27.8.2003/25212, Tebliğler Dergisi, Eylül 2003/2552 Düzeltme Kasım 2003/2554
<http://mevzuat.meb.gov.tr/htmV225.html> adresinden 20.10.2010 tarihinde edinilmiştir.

Metais, J. L. (2003). *Internatinal trends in primary education*. INCA thematic study. www.inca.org.uk/pdf/thematic_study_9.pdf adresinden 10 Aralık 2010 tarihinde alınmıştır.

Miles, M. B. ve Huberman, M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. London: Sage Publication.

National Educational Goals Panel. (1998). Ready schools. Washington, DC: Author. Education Week (Quality Counts 2002: Olson, L. (2002, January 10). Starting early. Building Blocks for Success) 21(17), 10–22.

Oktay, A. (2010). Okulöncesi eğitim ve ilköğretimin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemi. A. Oktay (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. (1. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: okulöncesi dönem*. (6. bs.). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Oktay, A (1998). Çocuğun yaşamında ilkokulun yeri ve önemi. *Yaşadıkça Eğitim*, 4, 6-8.

- Okday, A. (1983). *Okul olgunluğu*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakóltesi Yayınları.
- Okday, A. (1983). Okul olgunluğu, farklı sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlarda yetişen çocuklarda okul olgunluğunun ölçölmesi. Doçentlik Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Okday, A. ve Unutkan, Ö. P. (2007). *İlköğretim çağına genel bir bakış*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Okday, A. ve Unutkan, Ö. P. (2003). *İlköğretime hazır oluş ve okulöncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması: erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Morpa Kültür Yayınları.
- Önder, A. ve Gülay, H. (2010). 5-6 yaş çocukları için okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeğı'nin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Index Copernicus Journal (IOJES)*, 2(1), 204-224.
- Özdamar, K. (1997). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Özer, N. ve Dönmez, B. (2007). Okul güvenliğıne ilişkin kurumsal etkenler ve alınabilecek önlemler. *Milli Eğitim Dergisi*, 173.
- Özgenel, S. (1992). İlkokulun ilk günlerinde çocuk. *Yaşadıkça Eğitim*, 24, 5-9.
- Polat, Ö. (2010). İlköğretime geçişte okul, öğretmen ve anne-babalara düşen görevler. A. Okday (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. (1. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Powell, P. J. (2010). The messiness of readiness. *Phi Delta Kapan Magazine*, 92(3), 26-28.

Ramey C. T. ve Ramey, S. L. (1992). *At risk does not mean doomed*. National Health/Education Consortium Occasional Paper 4. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED349102.pdf> adresinden 02. 12. 2010 tarihinde edinilmiştir.

Santo, A. (2006). *School Readiness: Perceptions of early childhood educators, parents and preschool children*. Unpublished doctoral dissertation, University of Toronto, Department of Human Development and Applied Psychology, Toronto.

Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya*. (15. bs.) Ankara: Gazi Kitapevi.

Sharp, C. (1998). *Age Of Starting School and The Early Years Curriculum*. Paper prepared for the NFER's Annual Conference One Great George Street Conference Centre, London.

Skeete, T. D. (2006). *School readiness and assessment of young children implications for policy and practice*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, University of Texas, San Antonio.

Stipek, D. ve Byler, P. (2001). Academic achievement and social behaviors associated with age of entry into kindergarten. *Applied Developmental Psychology*, 22(3), 175–189.

Şahin, B. (2009). Metodoloji. A. Tanrıöğren (Ed.). *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde*. Ankara: Anı Yayıncılık.

The National Education Goals Panel (1998). *Principles and recommendations for early childhood assessments*. Washington, DC: National Education Goals Panel.

- Tuzcuoğlu, N. (1996). Okullarda duruma alıştırma (oryantasyon çalışmaları). *Yaşadıkça Eğitim*, 48, 6-8.
- Tuzcuoğlu N. ve Tuzcuoğlu, S. (2005). Okulöncesi eğitimde güncel konular. A. Oktay ve Ö. P. Unutkan (Ed.). *Okulöncesi dönemde rehberlik*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2010). <http://www.tdk.gov.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?&Kelime=uyum> adresinden 20 Ocak 2011 tarihinde alınmıştır.
- Unutkan, Ö. P. (2003). *Marmara ilköğretime hazır oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Unutkan, Ö. P. (2006). *Okulöncesinde ilköğretime hazırlık*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ülgen, G. (1997). *Eğitim psikolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Ülkü, Ü. B. (2007). *Anasınıfı ve ilköğretim 1. sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenlerinin çocukların okul olgunluğu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Welch, M. D. ve White, B. (1999). *Teacher and parent expectations for kindergarten readiness*. (ERIC Document Number: 437225)
- Wesley, P. W ve Buysse, V. (2003). Making meaning of school readiness in schools and communities. *Early Childhood Research Quarterly*, 18(3), 351-375.
- Wiersma, W. (1995). *Research methods in education: an introduction*. Boston: Allyn and Bacon.

- Vedeler, V. (1984). *Okulöncesi eğitimi ve ilköğretim arasındaki ilişki*. (F. Oğuzkan, Çev.). Ankara: Eğitim ve Bilim Dergisi, T.E.D. Yayınları.
- Yalçın, Z. (1999). *İlköğretim okullarında ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yalın, A., Levent, B., Eroğlu, Ç., Cerrah, N. ve Sundur, T. (2004). *Öğretmen el kitabı*. Milli Eğitim Yayınları.
- Yapıcı, M. (2004). İlköğretim 1. sınıfa başlayan öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri. http://www.insanbilimleri.com/makaleler/egitim_bilimleri/Ilkogretim_1_Sinif.htm adresinden 15.03.2010 tarihinde edinilmiştir.
- Yaşar, Ş., Sözer, E. ve Gültekin, M. (2000). *İlköğretimde öğrenme-öğretme süreci ve öğretmenin rolü*. VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı, Trabzon.
- Yaşar, Ş. (2008). İlköğretim II. M. Gültekin. (Ed.). *Eğitim bilimine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yaşar, Ş. (2009). Çocukları ilköğretime hazırlamada aile, okul, öğretmen ve çevreye düşen görev ve sorumluluklar. Ş. Yaşar. (Ed.) *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yavuzer, H. (2000). *Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu*. (5. bs.). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yazıcı, Z. (2001). *Çocuklarda okuma olgunluğu*. Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Yazıcı, Z. (2002). Okulöncesi eğitimin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. <http://yayim.meb.gov.tr/yayimler/155-156./yazici.htm>

adresinden 14.09.2010 tarihinde edinilmiştir.

Yeşil, D. (2008). *Okulöncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Yeşilyaprak, B. (2001). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. bs.). Ankara. Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, H. ve Sünbül, A. M. (2003). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Mikro Yayınları.

Yılmaz, Y. (2003). *Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubu çocukları için okul olgunluğu kontrol listesi geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.